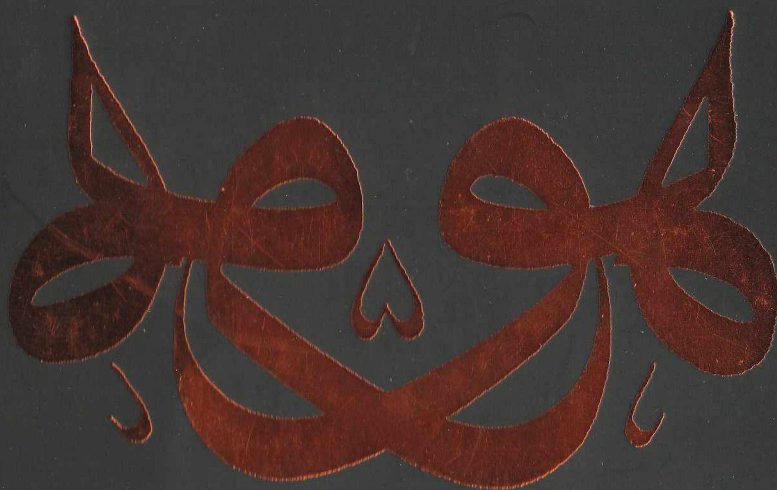
KADİR MISIROĞLU



doğru türkçe rehberi

yahud

bin uydurma ve batı menşe'li kelimeyi

BOYKOT

5. Baskı



BU BİR SEBİL YAYINIDIR

KADİR MISIROĞLU



doğru türkçe rehberi
yahud
bin uydurma ve batı menşe'li kelimeyi

BOYKOT

 BU BİR SEBİL YAYINIDIR 

AZİZ GENÇ !..

İSLÂM YAZISININ İLGÂSI VE GÜZEL TÜRKÇE'MİZDEKİ TAHRİBÂT BÜYÜK VE AZAMETLİ İMPARATORLUĞUMUZUN MÜBÂREK ECDAD KANLARIYLA YOĞRULMUŞ, YİRMİ MİLYON KİLOMETREKAREDEN ZİYÂDE OLAN TOPRAKLARINI KAYBETMEMİZDEN DAHA BÜYÜK BİR FELÂKETTİR.

BELKİ ÜZERİNDE LÂYIKI İLE DURUP DÜŞÜNEMEDİĞİN İÇİN BUGÜNE KADAR "İSLÂMCI OLMAK" LA "UYDURMA KELİMELERİ KULLANMAK" ARASINDAKİ TEZADI KAVRAYAMAMIŞ OLABİLİRSİN!.. UNUTMA Kİ, HATADAN DÖNMEK BİR FAZİLETTİR VE SEN HENÜZ ÖĞRENME SAFHASINDASIN!.. BİNÂENALEYH BİR HAS BAHÇEDEKİ AYRIK OTLARINI AYIKLAR GİBİ LİSANINA TAKILMIŞ OLAN UYDURMA KELİMELERİ HAFIZANDAN SİLİNCEYE KADAR İŞBU ESERİ DÂİMA YANINDA TAŞI!.. DİRİLİK VE ŞAHSİYETİN GEREKTİĞİNDE AKINTIYA KARŞI GİTMEYİ İCAB ETTİRECEĞİNİ UNUTMA!..





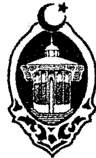
Sebil Yayınevi

KADİR MISIROĞLU

DOĞRU TÜRKÇE REHBERİ
YÂHUD
BİN UYDURMA VE BATI MENŞE'Lİ KELİMEYİ

BOYKOT

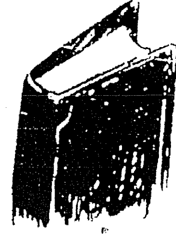
BEŞİNCİ BASIM



SEBİL YAYINEVİ
Tunusbağı cad. Nu: 16 Doğancılar
ÜSKÜDAR-İSTANBUL
Tel: 0216 553 51 51
www.sebilyayinevi.com



Müellif (2013)



MÜELLİFİN (YAZARIN) YAYINLANMIŞ ESERLERİ

- PÎRÎ REİS (Târihî Roman) (2012)
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C.III (2012)
- ZORAKİ ÂSİ, ŞEHZÂDE BÂYEZİD (Târihî Roman) (2012)
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C. II (2011)
- MİMAR SİNAN (Târihî Roman) (2011)
- MUHTASAR İSLÂM TARİHİ, C. II (2010)
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C. I (2010)
- MUHTASAR İSLÂM TARİHİ, C. I (2009)
- SOKOLLU MEHMED PAŞA (Târihî Roman) (2009)
- BARBAROS HAYREDDİN PAŞA (Târihî Roman) (2009)
- İSLÂM DÜNYA GÖRÜŞÜ (2008)
- MAKBUL VE MAKTUL İBRAHİM PAŞA (Târihî Roman) (2008)
- VELİ BÂYEZİD'İN BEDDUÂSI (Târihî Roman) (2008)
- BİR MAZLÛM PADİŞAH SULTAN ABDÜLHAMİD (2007)
- CEM SULTAN'IN PAPAĞANI (Târihî Roman) (2006)
- BİR MAZLÛM PADİŞAH SULTAN ABDÜLAZİZ (2006)
- ZAĞANOS PAŞA (Târihî Roman) (2006)
- BİR MAZLÛM PADİŞAH SULTAN VAHİDEDDİN (2005)
- HAYAT FELSEFESİ YAHUD YAŞAMAK SANATI (2005)
- DÜZMECE MUSTAFA (Târihî Roman) (2005)
- KAVUKLU İHTİLÂLCİ (Târihî Roman) (2005)
- İTHAFLI FIKRALAR (2005)
- FİLİSTİN DRAMI'NIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ (2004)
- GURBET İÇİNDE GURBET (2004)
- ÜÇ HİLÂFETÇİ ŞAHSİYET (1995)
- ÂŞIKLAR ÖLMEZ!.. (1994)
- GEÇMİŞ GÜNÜ ELERKEN C. I (Hâtırât) (1993)
- GEÇMİŞ GÜNÜ ELERKEN C. II (Hâtırât) (1995)
- BİN UYDURMA KELİMEYİ BOYKOT (1993)

- İSLÂM YAZISINA DÂİR (1993)
- ÜSTÂD NECİP FÂZIL'A DÂİR (1993)
- GEÇMİŞİ VE GELECEĞİ İLE HİLÂFET (1993)
- CEMRE (Şiir) (1992)
- HİCRET (Hâtırât) (1990)
- İSLÂMCI GENÇLİĞİN EL KİTABI (1981)
- KANLI DÜĞÜN (Târihî Roman) (1972)
- UZUNCA SEVİNDİK (Târihî Roman) (1973)
- KIRIK KILIÇ (Târihî Roman) (1973)
- ALİ ŞÜKRÜ BEY (1978)
- LOZAN ZAFER Mİ, HEZİMET Mİ? C. I (1965)
- LOZAN ZAFER Mİ, HEZİMET Mİ? C. II (1974)
- LOZAN ZAFER Mİ, HEZİMET Mİ? C. III (1977)
- OSMANOĞULLARI'NIN DRAMI (1974)
- MUSUL MES'ELESİ ve IRAK TÜRKLERİ (1972)
- MOSKOF MEZÂLİMİ (1970)
- AMERİKA'DA ZENCİ MÜSLÜMANLIK HAREKETİ (1967)
- KURTULUŞ SAVAŞI'NDA SARIKLI MÜCÂHİDLER (1967)
- YUNAN MEZÂLİMİ (TÜRK'ÜN SİYAH KİTABI) (1966)
- MACAR İHTİLÂLİ (1966)

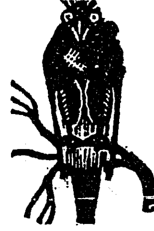
CÜNEYD EMİROĞLU TAKMA ADI İLE

- YAHUDİ (İngilizce'den Tere.) (1974)
- PERİLİ KÖŞK (Masal) (1972)
- OF LALA (Masal) (2012)
- HACI MURAD, (LEON TOLSTOY) (ÇEVİRİ), (1993)

ÇIKACAK OLANLAR

- MUHTASAR OSMANLI TARİHİ
- DEVLET-İ EBED MÜDDET
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C. IV
- TANIDIKLARIM (Hâtırât)
- BİR DEMET KARDELEN
- GÜNEŞ BATIDAN DOĞARKEN!..
- KANLI NEY (Târihî Roman)
- TİRYAKİ HASAN PAŞA (Târihî Roman)

v.s.



İÇİNDEKİLER





İTHAF:

İŞBU ESER, DOĞRU TÜRKÇE'NİN YILMAZ MÜDÂFİÎ BÜYÜK VATANSEVER VE DEĞERLİ ÂLİM

PROF.DR.OSMAN TURAN

MERHÛMUN NECÎB HÂTIRASINA CENÂB-I HAKK'IN VÂSÎ RAHMETİNE NÂİLİYYETİ NİYÂZIYLA İTHAF OLUNUR!...



Kadir Mısıroğlu



"RUHSAL, PARASAL, SOYUT, BOYUT, YAŞAM, EĞİLİM,
YA BUNLAR TÜRKÇE DEĞİL, YAHUD BEN TÜRK DEĞİLİM!..
OYSA HÂLİS TÜRK BENİM, BUNLAR, İŞGALCİLERİM
ALLAH TÜRK'E ACISIN, YALNIZ BUNU DİLERİM!.."

MERHUM
NECİP FÂZIL KISAKÜREK

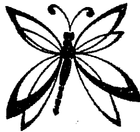




AZİZ

GENÇ!..

BU ESER SENİ TÂRİHÎ BİR VAZÎFEYE DÂVET İÇİN YAZILMIŞTIR. İCÂBET ETMEZSEN, PEK YAKINDA ARTIK İSLÂM'IN DOĞRU OLARAK ANLATILAMAMASI GİBİ BİR FELÂKETE ŞÂHİD OLACAK VE AĞIR BİR UHREVÎ VEBAL ALTINDA KALACAKSIN!.. GÂYEM DERİN VE İNCE İSLÂMÎ TEFEKKÜRÜN BUZLU CAM ALTINDAKİ GÖRÜNTÜLER GİBİ BULANIKLAŞMASINI ÖNLEMEK VE SENİ BÜYÜK BİR VEBALDEN KURTARMAKTIR!..





AZİZ

GENÇ!..

BİR İSLÂM MÜNEVVERİ OLDUĞUN İDDİASI İLE ORTAYA ÇIKMADAN ÖNCE SAĞDAN SOLA YAZIP OKUMASINI ÖĞREN!.. DÂVÂ ADAMI OLMAK YOLUNDA İLK ATMAN GEREKEN ADIM BUDUR. ZİRA **"İSLÂM HARFLERİ"** KUR'AN DÜNYASININ KÜLTÜR HAZİNELERİNE AÇILAN KAPININ YEGÂNE ANAHTARIDIR!.. MUKADDES KİTABININ YAZILAMADIĞI **"LÂTİN HARFLERİ"** SENİN MİLLÎ YAZIN OLAMAZ!..

İSLÂMCI CEPHENİN DÜŞMANLARINA VURABİLECEĞİN EN AĞIR DARBE İSLÂM YAZISINI YAŞATMANDIR. ZİRA O MÜBÂREK YAZI SIRF KUR'ÂNÎ HAKÎKATLER ÂLEMİNE AÇILAN KAPIYI KAPAMAK İÇİN DEĞİŞTİRİLMİŞ VE YASAKLANMIŞTIR!..





AZİZ
GENÇ!..

İSLÂM YAZISININ İLGÂSI VE GÜZEL TÜRKÇE'MİZDEKİ TAHRÎBÂT BÜYÜK VE AZAMETLİ DEVLETİMİZİN MÜBÂREK ECDÂD KANLARI İLE YOĞRULMUŞ YİRMİ MİLYON KİLOMETREKAREDEN ZİYÂDE OLAN TOPRAKLARINI KAYBETMEMİZDEN DAHA BÜYÜK BİR FELÂKETTİR!..





AZİZ
GENÇ!..

GÜZEL TÜRKÇE'MİZE SÛİKASD, UMÛMÎ MÂNÂSIYLA İSLÂM'A SÛİKASDİN BİR CÜZ'ÜDÜR!.. UNUTMA VE AFVETME!. AFVETME VE FİİLİYATTA BU SÛİKASDİN HÂİNLER VEYA GÂFİLLER KADROSU İÇİNDE YER ALMA!.. KULLANDIĞIN LİSAN BİR ÂLÂMET-İ FARİKA GİBİ SENİN MÜSLÜMANLIĞINI HAYKIRSIN!.



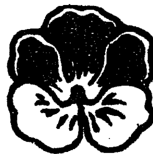


AZİZ

GENÇ!..

BELKİ ÜZERİNDE LÂYIKI İLE DURUP DÜŞÜNEMEDİĞİN İÇİN BUGÜNE KADAR **"İSLAMCI OLMAK"**LA **"UYDURMA KELİMELERİ KULLANMAK"** ARASINDAKİ TEZADI KAVRIYAMAMIŞ OLABİLİRSİN!.. UNUTMA Kİ, HATÂDAN DÖNMEK BİR FAZÎLETTİR VE SEN HENÜZ ÖĞRENME SAFHASINDASIN!. BİNÂENALEYH BİR HAS BAHÇEDEKİ AYRIK OTLARINI AYIKLAR GİBİ LİSÂNINA TAKILMIŞ OLAN UYDURMA KELİMELERİ HÂFIZANDAN SİLİNCEYE KADAR İŞBU ESERİ DÂİMA YANINDA TAŞI!.

ŞAHSİYYETLİ OLMANIN BÂZAN DA AKINTIYA KARŞI GİTMEYİ ÎCÂB ETTİRECEĞİNİ UNUTMA!..





AZİZ
GENÇ!..

DÜNYA'YA BİR CİHAN DEVLETİNİN VÂRİS-İ TABİÎSİ OLDUĞUN ŞUURUYLA BAK!.. REDD-İ MÎRAS EDEREK SOYSUZLAŞMAYI TERCİH ETMİŞ OLANLARDAN SENİ AYIRAN BU ŞUURUN DÜŞÜNCE VE HAREKETLERİNE ASALET, CİDDİYET VE ÂLEMŞÜMUL BİR ALÂKA SÛRETİNDE AKSEDİŞİ, İSLAMCI ŞAHSİYYETİNİN EN KÂMİL İFÂDESİ OLSUN!

SEVK-İ KADERLE O AZAMETLİ DEVLETİN UFUKTA BELİRMEYE BAŞLAYAN BA'SÜ BÂDEL MEVTİNDEN GÂFİL OLMA!..

ÂLEM-İ İSLÂM SEKSEN YILDIR BAŞSIZDIR. CENÂB-I HAK BİZİM YERİMİZE BİR TÂYİN YAPMAYARAK O ŞEREFLİ MAKAMI ASIL SÂHİBİ İÇİN BOŞ BEKLETMEKTEDİR. BUNU GÖR VE MÜSTAKBEL VAZÎFENE LİYÂKAT KAZANMA YOLUNDA İHMALKÂR DAVRANMA!..





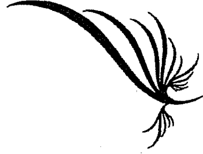
EY, BİR YABANCI DİLİ ÖĞRENMEK İÇİN PARA VE ZAMAN OLARAK HER FEDAKÂRLIĞA KATLANAN,

AZİZ

GENÇ!..

BİRAZ DA KENDİ ÖZ LİSANINI ÖĞRENMEK İÇİN GAYRET SARF EDEMEZ MİSİN?!.





AZİZ
GENÇ!..

NİHÂYET BİRKAÇ YÜZ, TÂRİH MÎRASI KELİMEYİ ÖĞRENMEK ZAHMETİNE KATLANAMADIĞIN İÇİN, MİLLÎ VE DÎNÎ EDEBİYÂTIMIZIN ENGİN TEFEKKÜR VE TAHASSÜSLER ÂLEMİNE AÇILABİLMEK BAHTİYARLIĞINDAN MAHRUM BULUNMAKTASIN!.. SENİ O FEYİZLİ MENBALARDAN UZAKLAŞTIRANLARI HÜSRANA UĞRATMALISIN!..

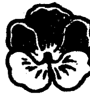




AZİZ
GENÇ!..

KURUMAKTA OLAN NÂDİDE ÇİÇEKLERE SU VERİP HAYÂTA DÖNDÜRMEK NEV'İNDEN BİR GAYRET VE İSTİ'CAL İLE HENÜZ UNUTULUP ANLAŞILAMAZ HÂLE GELMEDEN İSLÂM İRFÂNININ MALI OLAN KENDİ KELİMELERİMİZİ KULLANMAK HUSÛSUNDA BİR İNAT, ISRAR VE PRENSİP SÂHİBİ OLDUĞUNU GÖSTERMELİSİN!..

EĞER BU SAPIK CEREYÂNA SİSTEMLİ BİR KARŞI KOYMA HÂLİNDE OLMAZSAK, YARIN ÇOCUKLARIMIZ "HAYAT" GİBİ "CEVAP" GİBİ, "GÂYE" GİBİ SAYISIZ KELİME İÇİN LÛGATLARA BAKMAK MECBÛRİYETİNDE KALACAKLARDIR!..





AZİZ
GENÇ!..

BUGÜN MEMLEKETİMİZİN BİR NUMARALI MES'ELESİ GÜNEY DOĞU ANADOLU'DAKİ ANARŞİ DEĞİLDİR!.. KIBRIS'IN KAYBEDİLMEK ÜZERE OLMASI DA DEĞİLDİR!.. BÜTÜN BUNLARIN HEPSİNDEN DAHA EHEMMİYETLİ OLAN, LİSÂNIMIZDAKİ KORKUNÇ TAHRÎBATTIR!. VATANIN -MAAZALLAH- MÂRUZ BULUNDUĞU BÖLÜNME TEHLİKESİNDEN DAHA BÜYÜK BİR BELÂ OLAN LİSAN FÂCİASI ÖNLENEMEZSE, FİKRÎ MUHTEVÂMIZ KISIRLAŞACAĞINDAN HİÇBİR MES'ELEYİ DOĞRU OLARAK KAVRAMAK İSTİDADIMIZ KALMAYACAKTIR!.



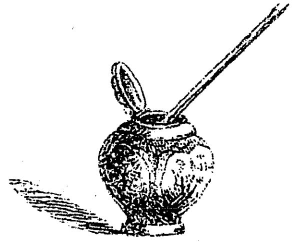


AZİZ GENÇ!..

Kur'an kültürünün malı olan kelimelerimizin yaşaması, senin onları tercih edip kullanmana, kullandırmak için başkaları ile mücâdele etmene bağlıdır!.. Nasıl, kurumaya yüz tutan orkide çiçekleri lisan-ı hâl ile feryâd edip sâhibinden su beklerse, kelimelerimiz de aynı durumdadır. İşte sana onlardan küçük bir liste:

"ANLAM"	değil	"MÂNÂ"
"AMAÇ"	değil	"GÂYE" veya "MAKSAD"
"BAĞIMSIZLIK"	değil	"İSTİKLÂL"
"BİREY"	değil	"FERD"
"ÇELİŞKİ"	değil	"TEZAD"
"DENEY"	değil	"TECRÜBE"
"DUYURU"	değil	"İLÂN"
"ETKİ"	değil	"TESİR"
"ETKEN"	değil	"MÜESSİR"
"GENEL"	değil	"UMÛMÎ"
"GÖREV"	değil	"VAZÎFE"
"GÜVENCE"	değil	"TEMİNAT"
"İLGİ"	değil	"ALÂKA"
"İLİŞKİ"	değil	"MÜNÂSEBET"
"KANIT"	değil	"DELİL"
"KAPSAM"	değil	"ŞUMÛL"
"KONUT"	değil	"MESKEN"
"KURAL"	değil	"KAAİDE"
"KURUM"	değil	"MÜESSESE"
"KUŞAK"	değil	"NESİL"
"KUAFÖR"	değil	"BERBER"
"MUTLU"	değil	"MES'UD" veya "BAHTİYAR"
"MORAL"	değil	"MÂNEVİYAT"
"NEDEN"	değil	"SEBEB"

“OLAY”	değil	“VAK’A” “VUKUAT” veya “HÂDİSE”
“OLASILIK”	değil	“İHTİMAL”
“OKUL”	değil	“MEKTEP”
“ÖDÜN”	değil	“TÂVİZ”
“ÖNERİ”	değil	“TEKLİF” veya “TAVSİYE”
“ÖRGÜT”	değil	“TEŞKİLÂT”
“ÖĞRENCİ”	değil	“TALEBE”
“ÖZGÜR”	değil	“HÜR” veya “MÜSTAKİL”
“ÖZGÜRLÜK”	değil	“HÜRRİYET”
“ÖZEL”	değil	“HUSÛSÎ”
“PROBLEM”	değil	“MES’ELE”
“SANIK”	değil	“MAZNUN”
“SINAV”	değil	“İMTİHAN”
“SOMUT”	değil	“MÜŞAHHAS”
“SORUMLU”	değil	“MES’UL”
“SORUN”	değil	“MES’ELE”
“SOYUT”	değil	“MÜCERRED”
“SÖZCÜK”	değil	“KELİME”
“SÜREÇ”	değil	“VETİRE”
“TANIK”	değil	“ŞÂHİD”
“TEPKİ”	değil	“AKSÜLÂMEL”
“TOPLUM”	değil	“CEMİYET”
“TOPLUMSAL”	değil	“İÇTİMÂÎ” veya “MÂŞERÎ”
“TÜZEL”	değil	“HÜKMÎ”
“ULUS”	değil	“MİLLET”
“YANIT”	değil	“CEVAP”
“YARGIÇ”	değil	“HÂKİM”
“YAŞAM”	değil	“HAYAT”



ÖNSÖZ

Onbir yıl süren elemli bir ayrılıktan sonra -şükründen âciz olduğum nâgihânî bir tecellî ile- aziz vatanıma avdet ettiğimde -müsbet ve menfi- pek çok değişiklikle karşılaştım. Bunlardan bâzıları gözlerimi yaşarttı, bir kısmı ise, beni dilhûn etti. Menfi olan müşâhedelerim arasında bilhassa iki husus vardı ki; bunların dâvâmızın geleceğine verebilecekleri korkunç zarar beni âdeta:

"-Yangın vaar!." nev'inden canhıraş bir sayha ile feverâna mecbur bıraktı. Elinizdeki bu nâçizâne eser, o mecbûriyetin iki acı meyvasından biridir.[1] Zikri geçen iki menfi müşâhedem şunlardır:

a- Güzel Türkçe'miz üzerindeki korkunç tahrîbâtın bazı gâfil müslümanları da şümûlüne alacak derecede gelişmiş ve genişlemiş olması ve bu hususta öteden beri az çok mevcud olan direnmeden vazgeçilerek bu gaflet ve ihânete umûmî bir cereyan hâlinde râm olunmuş bulunulması,

b- İslâm ile yoğrulmuş asgarî bin yıllık mefâhirimizin en parlak devri olan *"Osmanlı"*ya karşı evvelce sırf belli zümrelerde[2] mevcud bulunan düşmanlığın bu defa bir kısım söz-

---

1 Öteki acı meyva da **"Devlet-i Ebed - Müddet"** nâmıyla yazılacak olan bütün gizli ve âşikâr düşmanlarına karşı mübârek ecdâdımızm ahlâkî, insânî, medenî ve siyâsî yücelikIerini tasvirle O'na tevcih kılman bil cümle haksız ithamların cevaplarını muhtevî diğer bir eser olacaktır!.

2 Öteden beri **"Osmanlı düşmanlığı"** ile ortaya çıkmış olanlar:

a- Mutaassıp Hıristiyanlar.

b- Ehl-i Sünnet düşmanı **"İran Alevîleri"** idi. Sonradan bunlara en korkunç bir karalama edebiyâtıyla **"Kemalistler"** de ilâve olunmuştu.

Bunlardan **"Hıristiyanlar"** ve **"Kemalistler"** imanlı ve tarih şuuruna mâlik insanlarımıza tesir edememiş, sadece Batı hayranı bir kısım kaybolmuş vatandaşlarımızı propagandalarının selinde boğarak **"Osmanlı düşmanı"** haline getirebilmişti.

Ancak İran Alevîleri, "İslâm" adına ve o hüviyetle ortaya çıktıklarından bazı az bilgili Müslümanları **Hazreti Muâviye**'den **Yavuz Sultan Selim**'e kadar, Ehl-i Sünnet dâvâsının pek çok kahramanına dil uzatır

de *"İslamcı Gençler"* arasında da sinsi bir cereyân hâlinde filizlenmeye başlamış olmasıdır.

Kaderin şu acı cilvesine bakınız ki; vatana adım atar atmaz, başka derdimiz yokmuş gibi bir kısım, kendi torunlarına karşı Osmanlı'yı, Türk çocuklarına karşı da Türkçe'yi müdâfaaya mecbur bulunuyorum. Heyhat!..

Burada şunu da ifâde etmeliyim ki, adında *"Doğru Türkçe Rehberi"* ibâresi bulunmasına rağmen bu eser, lisânımızın gramer kaaideleri de dâhil olmak üzere mükemmel bir sûrette öğretilmesi gâyesini gütmemektedir. Bu maksad daha sonra yayınlanacak olan bir başka eserimizde[3] gerçekleştirilmek üzere saded dışı bırakılmış, burada daha ziyâde türkçeleşmiş lügatler üzerindeki acı kıyım ve bunun doğurduğu bir kısım ifâde zaafları üzerinde durulmuştur.

Ülkemizde lisan da aynen din gibi her önüne gelenin hakkında fikir beyan etmeye kendisini mezun addettiği bir mevzudur.[4] Halbuki devrimiz güya bir *"İhtisas devri"*dir. Bu iki ba-

---

hâle getirebilmişlerdi. Bu durum **"İran İnkılâbı"**ndan sonra, bu inkılâbın **"İslâm"** ve **"Şeriat"** kelimelerini bayraklaştırmış olmasıyla bir hayli şumûllenmiş ve -bazı kötü niyetlilerin de araya girmeleriyle- korkunç bir Osmanlı aleyhtarlığı hareketine vücud vermiştir.

"Devlet-i Ebed - Müddet" nâmıyla yazılacak olan diğer bir eserimizde bu yenileriyle birlikte bütün Osmanlı düşmanlarına hak ettikleri ilmî ve mantıkî cevaplar verilecektir.

3 Bu eser **"Türkçe'ye Suikast"** adıyla çok evvelden vaad edilmiş olmasına rağmen, araya giren uzun ve çileli gurbet yılları dolayısıyla bugüne kadar maalesef umûmi efkâra arz edilememiş, *"Sebil"* haftalık mecmuamızda kısmen tefrika edilmiş bir silsile makale olarak kalmıştır.

4 Böyle söylediğimiz için hatıra, bizim de hangi selâhiyetle bu bahiste fikir beyanına cür'et eylediğimiz suâli gelebilir. Önce şunu ifâde edelim ki; takriben, kırk yıldan beri bu mes'ele ile meşgul bulunmaktayız. Hatta güzel Türkçe'miz üzerindeki tahrîbat karşısında ilk yazılı müdâfaamız 1959 yılındadır. Yani bundan takrîben elli yıl evvel!.. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi talebelerince çıkarılmış olan "*Töre*" Mecmuası'nın 1 ve 2 numaralı sayılarında "Türk Dilinde Buhran" serlevhasıyla yer alan bu yazılarımız tedkik edildiğinde açıkça görüleceği üzere pek öyle amatörce değildir. Orada serde-

histe ahkâm va'z eden nice ukalanın cehâlet ve dalâletleri memleket istikbâli bakımından cidden cesâret kırıcıdır. Yazılı ve sözlü neşriyâta ve son zamanlarda bunlara müthiş bir müessir olarak ilâve olunan televizyona akseden cehâlet ve dalâletle garazkârâne beyin yıkamanın memleket çocuklarını öz islâmî tefekküre yabancılaştırmak istikaametindeki tahrîbâtı, bir işgal kuvvetinin dahi kolay kolay cür'et edemeyeceği bir çapa ulaşmıştır.

Bazı insanlar -çeşitli şartlanmalar sebebiyle- herhangi bir mes'eleyi sâbit fikir hâlinde benimseyerek bütün tefekkür âlemlerini sırf onun üzerine kurarlar. Böyleleri bağlandıkları bu gibi hususları alabildiğine mübâlâğalandırarak -çoğu kere- haklıyken haksız ve hatta gülünç duruma düşerler. Meselâ **Freud**'un cinsiyet sevk-i tabiîsini hayâtın tamamına şumûllendirmesi bu kabil bir yanlıştır. **Karl Marx**'ın maddî îcâb ve ihtiyaçları îzâh edişi de böyledir. Hatta bizde bazılarının *"Yahudi Mes'elesi"*ni benimseyişi bu tarzda bir şumûllendirişle aynı hatanın bir tezahürüdür. Sakın ola ki; güzel Türkçe'miz üzerinde vâkî tahrîbâta karşı gösterdiğim hassasiyeti -peşin bir hükümle- böyle telâkkî etmeyiniz. İşin içine girince siz de derhal kavrayacaksınız ki; ön sayfalarda ifâde etmiş olduğum gibi, mübârek yazımızdan sonra, güzel ve zengin lisânımızı da kaybetmemiz, ecdad kanları ile sulanmış yirmi milyon kilometrekareden ziyâde olan eski topraklarımızı kaybetmemizden daha büyük bir felâkettir. Zira insanlar kelimelerle düşünür. Düşünce ise, fiilden evveldir. Üstelik fiilin doğru veya yanlış olması, ulvî veya süflî bir mâhiyet arz etmesi de hep onu doğuran düşünceye bağlıdır. Bu yüzdendir ki; benimle görüşüp de kısır ve bulanık muhtevalı, asâletsiz kelimeler kullanmış olması sebebiyle bir îkaza mâruz kalmamış bir genç hemen hemen yok gibidir. Zira ben bir muallimim!.. Dershânesinin duvarları olmayan bir muallim!..

İnsanlarda milliyet ve hatta diyânet hissi, tefekkür ve ta-

---

dilmiş olan fikirler doğruluklarını hâlâ muhâfaza etmektedirler. O derecede ki; bugün o yazıları yeniden yayınlamak istesem bir tek kelimesini bile değiştirmek ihtiyâcını hissetmem.

hassüsle beslenir, serpilir ve kâmil mânâsı ile vücûd bulur. Her biri tarih şuurumuzun binbir hücresini, unsurunu teşkil eden, milyonla ecdâdın zekâ, espiri ve idrak pırıltılarını taşıyan, şiire, edebiyâta ve atasözlerimize kadar yerleşmiş olan, binlerce kelimeyi millî hâfizamızdan kasden silmeye çalışmak, târihî devamlılığımızda hazin bir kopukluk meydana getirecek ve yeni nesilleri kaba şekil idrâki ile yetinmeye mahkûm edecektir. Üstelik kullanamayarak, yerlerine nevzuhur uydurma karşılıklar ikaame edilerek nisyâna terkedilmek istenen kelimelerin -pek çoğunun-menşe'lerinin yüce Kur'ân'ımız olduğu hatırlanırsa bundaki kötü niyetle âkıbetin vahâmeti daha da iyi kavranır.

Gerçekten İslâm'a karşı olanların boykot ettikleri kelimelerin -onlarca- en büyük kabahati, menşe'lerinin Kur'ân-ı Kerim olmasıdır. Onlar için kusur olan bu husus, bizler için meziyet sayılması gerekmez mi?!. Onların red için dayandıkları esbâb-ı mûcibe, Müslümanlar için kabul sebebidir. Öyleyse menşe'leri Kur'ânî olduğu için boykot edilmekte olan kelimelerimizi dâvâ etmek, terğib ve terviç ile kullanmak bir îman borcumuzdur. Bu durum onların kelimelerini boykot etmeyi zarûrî kılar. Aksine hareket islâmî bir dâvâ sâhibi olmakla tezâd teşkil eder. Uydurma kelimeleri -gâfilâne bir sûrette- kullananlar değil de, bilerek, kasden, uyduran, yayan, müdâfaa edenlerin maksadının bizi İslâm kültüründen uzaklaştırmak, hayat ve hâdiselere Kur'an perspektifinden bakmamızı engellemek olduğu kavranınca -ki biz eserimizde bu maksadın anlaşılabilmesi için pek çok delil zikretmişizdir- aksine bir boykot ve karşı koyma bir îman borcu olarak ortaya çıkmaz mı?!.

Ben bu eserle "Müslümanım!." diyen herkesi böyle bir borcu ifaya çağırıyorum. Böyle bir borcu ödemeye ve bu sûretle çirkin bir tezad ve teslîmiyetten kurtulmaya!..

Ve minellâhittevfiyk!.

Kadir Mısıroğlu
28 Kânûn-i Sânî 1993
Dikilitaş - İSTANBUL



AĞAÇ KASÎDESİ'nden

Halil Nihad Boztepe

...

Vatanda dilsize döndüm değilken ehl-i sükût!..
Yerindedir bana bir put demek, yürür bir put!..

Lâkırda etmeye vermez aman lisâniyyûn!..
Azaldı bende tahammül, tükendi sabr-ü sükûn!..

Yanımda söyleşiyorlar garip bir lehçe,
Bir ismi var: **Ulusal Dil** denir, fakat bence

Ne şive-i Arabîdir ne şive-i Türkî!.
Japonca, Çince mi?. Asla!.. Bu öyle bir dil ki,

Ne anlıyor onu âlim, ne anlıyor câhil!..
Bir etti âlimi câhille memlekette bu dil!..

Bu yeryüzünde müsâvat olursa böyle olur!..
Uyup havasına cehlin ve görmeyip mahzur,

Bütün lügatleri attık, bırakmadık bir tek!.
Arapça'dır diyerek ya Acemce'dir diyerek!..

Hayâl-ü hâtıra gelmezdi böyle hengâme!..
Lisanda kalmayacakmış yabancı bir kelime...

....

Asıl lügat eğitim'miş. Demek ki **terbiye** yok!..
Bilir miyim neye yok, siz de sormayın neye yok.

Sizin şu olmalıdır sâde bilmeniz gereken,
Eğitmen oldu mürebbî, **muallim, öğretmen!..**

Birinci söz apaçık bir lâkırdı, **iyi etmem**,
Demektir, anlamayan yok, ikinci **öğretmem**.

Yerindedir, bu da besbelli. Şimdi sor ki neden.
Niçin denilmeli **Öğrenci**, varken **Öğrenmen**?

Lisana verdi Lâtin harfi Âzerî şive!.
Kaderde işte garibin garibi bir cilve!.
....





BİRİNCİ BÖLÜM
DİLDE TASFİYECİLİĞİN TARİHÇESİ ve GÂYESİ

A - TARİHÇE

Cenâb-ı Hakk'ın merhameti îcâbı kader mutlak bir meçhuldür. Önceden bilinemez. Murâd-ı ilâhî demek olan kaderin gerçekleşmesi *"kaza"*dır. Kaza'yı hakkıyla tahlîle muktedir olanlar ondan, kablî olan kaderi -az çok- çıkarabilirler. Böylece murâd-ı ilahî artık -âdeta- sır olmaktan çıkmış olur.

Büyük Türk tarihine bu ölçü ile baktığımızda yüce Rabb'imizin bizi cihad için yaratmış ve bu vazifenin gerekli kıldığı vasıflar ile teçhiz etmiş olduğunu söyleyebiliriz. Türkler'in İslâm'dan önceki uzun asırlarını bu aslî vazife için -âdeta- bir hazırlık safhası olarak telâkkî etmek mümkündür. Zîra bu devremiz şeklen, cihaddan farkı olmayan dâimî bir harb-darb halinde geçmiştir. Bir *"benlik" ve "cihangirlik"* davası uğruna girişilmiş *"kuru kavga" ve "mücâdeleler"i* islâmî bir mefhum olan *"cihad"*dan ayıran tek husus sadece tâkib edilen gâyedir.

Türk Milleti İslâm'la müşerref olmakla bu eksiği tamamlamış ve o ana kadar, şahsî ve nefsânî olan mücâdelesini ilâhîleştirmiş ve dolayısıyla ulvîleştirmiştir.

İslâm'dan evvelki hayatımız, ilâhî bir tâyinle edebiyat ve hikmetten ziyâde harbe tahsis edilmiş olduğundan, o zamanda teşekkül etmiş olan lisanımız da bu aslî vazifelendirilişimizden doğan iki eksiklik arz ediyordu. Bunlar:

a- Mücerred mefhumlar.

b- Âhengin temel unsuru olan *"uzun heceler"*di.

Nasıl kavga meyil ve istidâdımız İslâm'dan alınan *"gâye"* unsuru ile kemâle ulaştırılmışsa, lisanımızdaki şu iki eksik de Kur'an lisanı olan Arapça ile ikmâl olunmuştur. Müslümanlaşan Türkler'in Batı istikaametinde ilerleyişlerinde İran, zarûrî ve ilk uğrak yeri olduğundan Türkçe'nin bilhassa uzun heceli kelimeler bakımından Acemce'den de pek çok istifâde etmiş olduğunu belirtmek gerekir. Bu da gayet tabiî idi. Zîra nasıl cemiyet halinde yaşamanın bir neticesi olarak fertler arasındaki tesir alışverişi önlenemezse, bu durum, aynen topluluklar için de vâriddir.

Diğer taraftan unutmamalıdır ki; her dil onu vücûda getiren toplulukların müşterek (mâşerî) tefekkür ve tahassüs seviyesi ile yaşanan târihî mâcerâlarm eseridir. Meselâ, tarihi milâttan öncelere varan güzel Türkçe'mizde hâlâ müşâhede edilmekte olan "Vur!.. Kır!.. As!.. Kes!.. Dur!.. Gel!.. Git!.. ..." gibi tek heceli emirler, büyük bir yekûn tutmaktadır. Bir askerî sevk ve idâre kat'iyyet ve tahakkümünü ifâde eden bu kelimeler onları vücûda getiren milletin içtimâî hayatı kadar ruhî (psikolojik) durumunu da göstermekte değil midir?.. İslâm Medeniyeti'ne dâhil oluşla, bu yeni asabiyetin îcabları bütün davranış ve müesseselerde olduğu gibi lisanımız üzerinde de kendini göstermiş ve böylece Dünya'nın en zengin dillerinden biri olarak güzel ve haşmetli lisanımız ortaya çıkmıştır.

Hemen ifâde edelim ki; lisanımıza Arapça ve Farsça'dan giren bu yeni kelimeler, alındığı gibi bırakılmamış, asırlarca millî zevkin haddesinden geçirilerek lâfız veya mânâ olarak pek çok değiştirilmişlerdir. Bunun sayısız misâlinden sadece birkaçını zikredelim:

Acemce'den alınan ***"gul"***, ***"gül"***, ***"bolbol"***, ***"bül-***

bül", olmuştur. ***"Mi'denüvaz"***, ***"maydanoz"***, ***"destgâh"***, ***"tezgâh"***, ***"ab-ı dest"***, ***"abdest"***, ***"nerdübân"***, ***"merdiven"***, ***"kallabur"***, ***"kalbur"*** olmuştur.

Arapça'dan alman ***"na'na"***, ***"nane"*** olmuştur. Bunlar telâffuz değişikliklerine misaldir. Mânâ itibariyle değişikliğe uğramış olan kelimeler de az değildir. Meselâ, Arapça'da ***"kürsi"*** sandalye, ***"mektep"*** yazıhane veya masa, ***"menzil"*** ev veya ikaametgâh, ***"risâle"*** mektup, ***"namus"***, sinek ilh... demek olduğu halde bunlar ve benzeri birçok kelime bizde bambaşka mânâlara kaymıştır.

Hatta bugün Batı dillerinden alınan kelimeler bile böyle değişikliklere mâruz kalmaktadır. Meselâ Batı'dan ***"Nomero"*** sûretinde lisanımıza giren kelime kısa zamanda ***"Numara"*** şeklini almış ve bundan ***"Numara yapmak"*** gibi aslında olmayan bir mânâ ilâvesi ile yeni bir mefhum ihdas edilmiştir.

Eski Lâtince ve Grekçe'den pek çok kelime almış olan bütün Batı dilleri de aynı durumdadır.

Bununla beraber bir gün gelmiştir ki; -her dil için vârid olan- bu başka dillerden kelime alma keyfiyetinde aşırı hareket edildiği iddiası ortaya atılmış ve konuşma dili ile yazı dilini birbirlerine yaklaştırmak üzere bir cereyan başlatılmıştır.

Acaba gerçekten böyle bir ihtiyaç var mıydı? Yoksa sun'î bir sûrette ve kasden mi, yok yere böyle bir dâvâ ortaya atılmıştı.

Önce şunu söyleyelim ki; hemen her devirde birçok edib ve şâir yâni lîsanı asıl kullananlardan bazıları bir mükemmellik ve üstünlük vehmi ihdas etmek gayreti peşinde koşmuşlardır.

Bunu, beyanlarının güç anlaşılabilir olmasıyla sağlamaya çalışmışlardır. Değme kimsenin ulaşamayacağı bir seviye iddiası taşıyan bu tavır iki sûrette tezâhür etmiştir:

a- Uslûbdaki ibham yani bulanıklık ve kapalılık,

b- Alışılmamış, kulaklara yabancı kelimeleri kullanmak.

Bunların her ikisi de bugün bile hâlâ müşâhede edilmekte olan edebî kusurlardır. Gayri me'nûs (alışılmamış) kelime kullanma hastalığı, dün Arapça ve Farsça kelimelere inhisar eden bir modaydı. Bugün'de uydurma ve frenkçe kelimelerle devam ettirilmektedir. Umûma mal olmamış bir kelimeyi kullanmanın düne ve bugüne âid sayısız misâli gösterilebilir. Meselâ **Cenab Şahabeddin:**

*"**Ey kebuterlerin neşideleri**"* diyebiliyordu.

Herkesin bildiği *"**güvercin**"* kelimesi dururken Farsça'dan *"**kebuter**'*i alıp kullanıyordu. Bu tavrın daha eski misalleri de pek çoktur. Buna göre denilebilir ki; lisânımızda bir sâdeleşmeye -belli ölçüde- ihtiyaç vardı. Ancak bunun -vâkî olduğu gibi- devlet baskısı ve câhilâne müdâhaleler sûretinde ve *"**tasfiyecilik**"* şeklinde değil, ilmî esaslar dâhilinde ve uzun bir zaman dilimi içinde târihî devamlılık şuurumuz incitilmeden yapılması gerekirdi. Olması gereken neydi? Buna mukaabil bizde yapılmış olan nedir?!. İşbu eser -biraz da- şu suâle pratik ve muhtasar bir cevap ihtiyâcından doğmuştur.

Dikkat edilecek olursa bizde lisana müdâhale ihtiyâcından bahsedilişi, *"**Tanzimat**"*tan sonradır. Bu tarihten önce lisânımızla alâkalı faaliyetlerin gayesi, Türkçe'nin Arapça ve Farsça'ya karşı istiklâlini korumak, ifâde zenginliğini isbât etmek, O'nu edebî bir dil olarak kullanıp geliştirmekten ibârettir. Meselâ, 11. Asırda **Kaşgarlı Mahmud** (1008 - 1075) *"**Divan-ı Lügat-it Türk**"* isimli mâruf eserini Türkçe'nin ifâde kudret ve kaabiliyetinin enginliğini Araplar'a isbât için yazmıştır. 15. Asır'da yetişen **Ali Şir Nevâi** de (1441-1501) *"**Muhâkemetü'l-Lügateyn**"* (İki Dilin Mukayesesi) isimli eseri ile Türkçe'nin Farsça'ya üstünlük ve zenginliğini isbat etmeye çalışmıştır.

Bu sûretle görülmektedir ki; lisânımız üzerinde Arap-

ça ve Farsça'nın hâkimiyetine karşı zaman zaman kıpırdanışlar olmuştur. Ancak bu, Türkçe'mize giren yabancı kelimelerden ziyâde gramer kaaidelerine îtiraz sûretinde idi.

Yukarıda ifâde edildiği gibi şâir ve ediblerin tasannu' maksadıyla umûmîleşmemiş kelimeleri alıp kullanmalarına îtiraz yeni değildir. **Namık Kemal** bile:

"İki sayfalık bir yazı okumak için herkesi seksen defa Kaamus'a veya Burhan'a müracaat mecburiyetinde bulundurmak niçin mârifet sayılsın!.."[5] diyerek bu durumdan şikâyet etmişti.

Ancak böylesine mâkulâne ve mâsumâne başlayan bir hareket her safhada biraz daha şiddetlenip soysuzlaşarak nihâyet bugünkü cinnet sayılabilecek noktaya gelip dayanmıştır.

Gariptir ki, dinî ve millî hüviyetimizden resmî tâviz vermenin başlangıç noktası olan Tanzîmat'tan sonra ortaya çıkmış olan "**Lisâna Müdâhale**" hareketinde üç ayrı görüşün birbirini tâkiben faal bir sûrette rol oynadığı müşâhede olunmaktadır. Bunlar:

1- Türkçülük,

2- Kemalizm,

3- Solculuk veya **Komünizm**'dir.

Şimdi bunların Türkçe'ye müdâhalede tâkip ettikleri derûnî maksadı ve mesaîlerinin ilim ve maslahat önündeki durumunu kısaca belirtelim:

1-TÜRKÇE'YE MÜDÂHALENİN TÜRKÇÜLÜK SAFHASI

Osmanlı muhtelifü'l - ecnas (heterojen) bir topluluktu. İçinde muhtelif din, dil ve ırka mensup insanlar barınıyorlardı. Hukuk nazarında sadece müslim - gayri müslim tefrîkine yer verilmekteydi. Zira yüce şerîatimize göre bir

---

5 "**Kaamus**" ve "**Burhan**" meşhur lügat kitaplarıdır.

İslâm Devleti'nde haklar ve mükellefiyetler îtibâriyle sadece müslim ve gayri müslim arasında fark gözetilebilirdi. Şerîatin bu tanzîmine göre yürütülen Osmanlı idâresinden asırlarca kimse şikâyetçi olmamıştı. Herkes hak ve vazîfelerine sâhip olarak yaşayıp gidiyordu.

Bu ittihâdın sağladığı istikrar ile menfaatleri zıt olanların her biri, zuhûr eden fırsatları değerlendirerek Osmanlı'yı parçalamak için, îzâhı böyle bir eserin gâye ve hacmi ile bağdaşmayacak sûrette uzun ve dehşetli bir program dâhilinde çalıştılar. Her birinin kendine göre sebepleri vardı. Ruslar, Boğazları alıp Akdeniz'e açılmak istiyor, Siyonistler Filistin'e dönebilmek için Osmanlı'nın bölgede bir süper güç olarak mevcûdiyetini kendileri için engel telâkkî ediyorlardı. Avrupalılar'ın ham madde ve pazar ihtiyâcı da onları Osmanlı ile karşı karşıya getiriyordu.

Bir düşman, kendi emelini gerçekleştirmek için çalışırken bulabildiği imkân ve fırsat nisbetinde ileri gider. Bu mes'elede de böyle oldu. Düşmanlarımız önce müslim - gayri müslim arasındaki farklara îtirâz ettiler ve gayri müslim teb'anm bir nev'i hâmisi kesildiler. Bu emelleri, Tanzîmat ile gerçekleştiği halde yakamızı bırakmadılar.

Bu defa topyekün gayri müslim teb'anın bizden koparılması için çalışmaya koyuldular. Bir Ermeni Mes'elesi, bir Sırbistan Mes'elesi, bir Bulgaristan Mes'elesi ilh... böyle ortaya çıktı.

Zannolunmuştur ki; hukuktaki eşitsizlik ve din farkı gibi sebeplerle ayrılık arzuları -az çok- mâkul görünen gayri müslimlerin ayrılışı ile bu parçalanma faaliyeti duracaktır. Heyhat!.. Bu defa gayri türk, müslüman teb'a yine aynı düşman tahrîkine mâruz bırakılmıştır. Bu da kolayca meyva vermiş ve ayrılık temâyülleri bu defa gayri türk müslüman teb'ada görülmeye başlamıştır. Buradaki sun'îlik aşikârdı. Zira, Osmanlı'da

müslüman unsurlar arasında en küçük bir fiilî veya hukukî fark mevcud değildi. Devletin hepsi birden müşterek sâhibiydiler. Türkler temel unsur olmalarına rağmen, mevkîlerini, bir âile reisi gibi teb'aya gönüllü kabul ettirebilmişlerdi. Kimsenin kavmini öne sürmesine mahal vermemek üzere bütün teb'ayı hânedâna izâfetle *"Osmanlı"* diye adlandırıp tevhîd etmişlerdi. Bu ittihâdın sağladığı istikrârı ortadan kaldırmak isteyenlerin faaliyetleri üç safha arz eder:

a- Gayri müslimlerin bizden koparılması,

b- Gayri Türk müslümanların ayrılması,

c- Türklerin İslâmiyet'ten ayrılması.

Bu safhaların her birinde çeşitli düşmanlarımız rol almışlardır. Ancak Müslüman fakat gayri türk teb'amızın bizden ayrılmasında Siyonizm'in rolünü en başta zikretmek gerektir. Çünkü Osmanlı'yı parçalayıp Filistin'i Yahudi âmâline âmâde hâle getirecek olan asıl sâik, ırkçılıktı. Bu meş'um telâkkînin bazı Arap reislerine ve hatta bir kısım Türkler'e zerk edilişi hep aynı kaynaktandı. **Leon Cahun, Vamberi** gibi birçok Yahudi asıllı müsteşriklerin İslâm'dan evvelki Türk hayâtını incelemeleri babalarının hayrına değildi. Devletimizi yıkan İttihadcı gürûhu içinde yahudi olan **Emanuel Karasu** ile **Metr Salem** sebepsiz yer almış değillerdi. *"Türklük Ruhu"* diye eser yazan **Moiz Tekinalp** de herhalde bunu Türk'e dostluğundan yapmıyordu!..

Her ne hal ise, biraz aksülâmel olarak tabii, biraz da "**Fransız İhtilâl-i Kebiri**" nden sonra şiddetlenip yaygınlaşan ırkçılıktan kaynaklanan tahriklerle sun'î olarak bir Türkçülük cereyanı vücûda gelince bu görüş ister istemez lisan sahasına da aksetmekten hâlî kalmadı. **Ömer Seyfeddin** ve **Ali Cânib** (Yöntem) tarafından 1911 yılında Selanik'te[6] yayınlanan ***"Genç Kalemler"*** mecmuasında ele

---

6 Dikkat ediniz ki; yakın târihimizde birçok menfi cereyânın yu-

alınan *"Dil"*ve *"Millî Edebiyat"* mevzûları sonradan **Ziya Gökalp**'in de kendilerine katılması ile sistemleştirilmiştir ki, hülâsası şudur:

1- Türkçe'ye girmiş olan arabî, fârisî kaaideler terkedilecektir. Klişe haline gelmiş olan bazıları müstesnâdır. İstanbul lehçesi esastır. Türkçe bilhassa İstanbul hanımlarının konuştuğu gibi yazılmalıdır.

2- Müterâdifleri atıp, Türkçe karşılıklarını muhâfaza etmek lâzımdır. Ancak bunlar arasında bir mânâ veya kullanılış farkı hâsıl olmuşsa, muhâfaza olunabilirler. Meselâ siyah ile kara, beyaz ile ak böyledir.

3- Halk lisanına girmiş arapça ve farsça kelimeler muhâfaza olunmalıdır. Ancak bunlar halkın telâffuz ettikleri gibi yazılmalıdır. Böyleleri galât-ı meşhûreden addedilir.

4- Bir kelime hangi menşe'den gelirse gelsin halk onu benimsemişse o Türkçe'dir, atılamaz. Buna göre Türkçüler *"sâdeleşme"* taraftarıdırlar, *"tasfiye"* değil. Bilâkis **Ziya Gökalp;** tasfiyecilere ateş püskürerek diyor ki;

"Tasfiyecilik lisanımızdan Arab, Acem cezirlerinden (köklerinden) gelmiş bütün kelimeleri çıkararak, bunların yerine Türk cezrinden doğmuş eski kelimeleri, yahud Türk cezrinden yeni edatlarla yapılacak yeni Türk kelimelerini ikaame etmekten ibâretti. Bu nazariyyenin fiilî tatbîkaatım göstermek üzere neşrolunan bazı makaaleler ve mektuplar zevk sâhibi olan okuyucuları tiksindirmeye başladı. Halk lisânına girmiş arabî ve fârisî kelimeleri Türkçe'den çıkarmak, bu lisânı en canlı kelimelerden dînî, ahlâkî ve felsefî tâbirlerden mahrum edecekti. Türk cezrinden yeni yapılan

---

valanıp neşv-ü nemâ bulduğu yer, Selânik'tir. İttihat ve Terakkî Cemiyeti orada kurulup gelişmişti. Umûmî Merkezi Selânik'ti. Meş'um Hareket Ordusu da İstanbul'a oradan gelmiştir. Çünkü **Sultan Bâyezid** Endülüs katliâmından kaçan Yahudileri oraya yerleştirmişti. Bu durum bize asıl menfi âmili tesbit için bir ipucu değil midir?!.

kelimeler sarf kaaidelerini herc-ü merc edeceğinden başka, halk için ecnebî kelimelerden daha yabancı, daha meçhuldü. Binâenaleyh, bu hareket lisânımızı sâdeliğe, vuzûha doğru götürecek yerde, muğlâkiyyete ve zulmete (karanlığa) doğru götürüyordu. Bundan başka, tabiî kelimeleri atarak onların yerine sun'î kelimeler ikaamesine çalıştığı için hakîkî bir lisan yerine sun'î bir Türk Esperanto'su vücûda getiriyordu. Memleketin ihtiyâcı ise, böyle bir yapma Esperanto'ya değil, bildiği ve anladığı mûnis ve gayr-i sun'î kelimelerden mürekkeb bir müfâheme (ifâde) vasıtasına idi. İşte bu sebepden dolayı *İkdam*'daki tasfiyecilik cereyânından, fayda yerine mazarrat hâsıl oldu."

Zîya Gökalp mezardan başını kaldırıp bakabilse de lisanda hercümerc ve sun'î esperanto nasıl olurmuş görebilseydi!..

Bununla beraber lisânımızda, Türkçülük sâikasıyla başlamış olan şu hareket, yadırganamayacak bir îtidal manzarası arz etmekteydi. Sâdece bir iki eksik ve müphem noktası vardı. Şöyle ki;

Yabancı bir kelimenin kapı dışarı edilmemesi için onun ***"halk tarafından benimsenmiş olması"*** gibi bir kıstas vâzıh değildir. Zira bunun için halkın hangi kısmı ölçü alınacak!.. Ölçü avamsa, bu görüş asla ilmî ve mâkul değildir. Dünya'nın her yerinde avam birkaç yüz kelime ile konuşur. Diğer taraftan bir kelimenin Türkçe karşılığı var diye redde mahkûm edilmesi de doğru değildir. Üslûp zenginliği müterâdifler üzerine kurulur. Sadece ***"Kalb"*** ile ***"Yürek"*** gibi aralarında mânâ farkı teessüs etmiş olanların değil, bütün müterâdiflerin muhâfazası gerekirdi. Meselâ ***"Sonra"*** var diye ***"Bilâhare"***'yi atmak üslûpta yeknesaklılığa mahkûm olmak demektir ki; öyle de olmuştur. Müterâdifi var diye bir kelimeyi atmak yanlıştı. Elverir ki, gayri me'nus olmasın!..

2-TÜRKÇE'YE MÜDÂHALENİN KEMALİZM SAFHASI

İçtimâî hayâtı büyük ölçüde değiştirmeye kalkışanlar, târihi, mutlaka bir îzah ve tefsir tarzıyla kendilerine göre yeniden değerlendirirler. Bunun için bir nass sadâkatıyle benimsenmiş birtakım temel umdeler (prensipler) mîyar (ölçü) olarak kullanılır.[7]

Bu sûretle kendi zuhurları kadar güttükleri dâvâ için de ortaya bir esbâb-ı mûcibe çıkarmaya çalışırlar. Komünistler bu ihtiyaç ile târihi, materyalist bir telâkkî ile yeniden değerlendirmişlerdir. Hatta **Cemal Abdunnasır**'ın Mısır'da *"Firavunlar Devri"*ni ön plâna çıkarması da ancak bu zarûretle îzah edilebilen bir gerçektir. **M. Kemal** de bu zarûrete ayak uydurmuş ve İslâm'dan evvelki Türk tarihine büyük bir ehemmiyet atfederek islâmî devreyi sönük hatta karanlık göstermek gayretleri peşinde koşmuştur. Kemalist kalemlerde ma'kes bulan Osmanlı düşmanlığının asıl kaynağı işte bu lâzımedir.

Bu durum bazılarının zannettiği gibi Türklüğün sevilip benimsenmesinden doğmuş değildir. İslâm reddedilince onun yerine millî mefâhir namına bir şey ikaame etmek mecbûriyetiyle Türklük baştacı edilmiştir.[8] Yoksa Türklük

---

7 Târihin, mîyar ittihâz olunan bir kısım prensiplerle değerlendirilmesine **"Tarih Felsefesi"** denilir. Bu ilmin kurucusu meşhur İslâm tarihçisi **İbn Haldun**'dur. *"Kitâbu'l-İber"* (İbretler Kitabı) isimli meşhur tarihinin mukaddimesinde birçok Avrupalı mütefekkire tekaddüm ederek Tarih Felsefesi çığırını başlatmıştır

8 Meselâ **"Halk Evleri"** İslâm mabedi camilerin yerini almak üzere kurulmuştur. "**Ne mutlu Türküm diyene!..**" sözü "**Elhâmdullillâh, Müslümanım!..**" gibi bir iftihârı yok etmek için ortaya atılmıştır. Kemalizm'in Türk Milleti'ne yeni bir asabiyet daha doğrusu din olmak üzere ihdâs edilmiş bulunduğunu îzah bu eserin gaye ve muhtevâsı ile bağdaşmaz. Bunun için bilâhare yayınlanacak olan *"Kemalist İnkılâbın*

sevgisinden hareket edildiği takdirde de târihimizin islâmî olan devri -onun zirvesini teşkil ettiği cihetle- reddedilemezdi. Bunun tipik misâli **Nihal Atsız** Bey'dir. Hiç de dindar olmayan bu zâtın Osmanlı hayranlığı hepimizden fazlaydı. Çünkü tam bir Türk ırkçısı olan **Nihal Atsız** dindar değildi, ama din düşmanı da olmadığı için İslâm adına kazanılmış Osmanlı zaferleri kadar Osmanlı kültür ve medeniyetinin de takdirkârlığından kendini alamıyordu.[9]

İslâm'a nefretle yola çıkılınca, O'nun îcâb ettirdiği her şeye karşı olmak elbette tabiîleşecekti. Buna bir de teknikte ileri gitmiş olan Batı Âlemi'ne hayranlığı eklerseniz, Kemalist İnkılâbların fikrî ve ruhî (psikolojik) sâiklerini kavramış olursuz. Medenî olmanın îcâbı diye kılıf uydurularak girişilen inkılâblarm temeli bu iki sâiktir.[10] Dünya'da

---

***Anatomisi*"** isimli eserimize veya bunun nâtamam bir sûrette yayınlanmış olduğu *Sebil Mecmuası* 1-52. sayılarına (1976) bakılmalıdır.

9 O derecede ki; aşırı türkçü olan **Nihal Bey "Ne Mutlu Türküm Diyene!.."** sözünü ortaya atmış bulunan **M. Kemal**'i ***"Dalkavuklar Gecesi"*** isimli bir tiyatrovâri eseri ile hicvetmekten bile geri kalmamıştı. Esasen O kemalist rejim ve O'nun felsefesi adına 1944'de tabutluklara atılmış ve türlü işkencelere mâruz kalmıştı. Niçin?!. Rusya'daki Türkleri düşünüp müdâfaa ettiği için!.. (Bkz.: - **Nihal Atsız** - *Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferleri*, 1959 Büyük Doğu'ları). Ancak hatırlamakta fayda vardır ki, ***"Dalkavuklar Gecesi"*** isimli hicviyeyi bu hâdiseden daha önce yazmıştı.

Bu vesile ile şunu da söyleyelim ki, "Ne mutlu" sözü bir hasret ifadesidir. Bir zengin "Ne mutlu zenginlere!.." veya sağlıklı bir kimse "Ne mutlu sağlığı yerinde olanlara" dese gülünç olmaz mı?!. Bu sözler ancak fakir ve hasta kimseler için mantıklı değil midir?!.

Bu mantık çerçevesinden bakılınca **"Ne mutlu Türküm diyene!.."** sözü de insana şuur altı boşalması gibi görünüyor. Aksi halde yani söyleyen bir türkse onu mantıken gülünç olmaktan nasıl kurtarabilirsiniz?..

10 İnkılâpların bu iki temel sâike dayandığını isbat için yüzlerce delil gösterilebilirse de biz burada sadece birini zikredelim.

İnkılâbın ikinci adamı **İnönü,** *Ulus Gazetesi*'nde yayınlanan hatıratında diyor ki;

krallıkla idâre edilenleri veya yazısını muhâfaza eden Japonlar'ı gayri medeni mi sayacağız?!. Yoksa biz resmî tatili Cuma'dan Pazar'a tahvil ederken Cumartesi günü tatil yapan İsrail'i mi gayri medeni sayalım?!. Hele o İsrail ki; iki bin yıllık, ölü İbrani lisan ve yazısını ihyâ ederek bizim attığımız islâm harfleri gibi sağdan sola yazdığı için geri mi kalacak, diyelim?!.

İşte yazı ve lisan inkılâbı bu temel sâiklere ve birbirini[11] tamamlamak üzere **"kemalist inkılaplar"** arasında yer aldı.

Kemalistlerin bir kısmı eski Türkçüler gibi, sadeleştirme taraftarıydılar. **Fâlih Rıfkı Atay** ve **Hüseyin Câhid Yalçın** bunlardandı. **Besim Atalay, Agop Dilaçar, Ahmed Cevat Emre**[12] v.s. ise tasfiyeciydiler. Bunlar aynen **Ataç**

"Şapka inkılâbından sonra diğer bir arkadaşımızın, Ankara Valisi **Yahya Gâlib Bey**'in bir ziyâretini hatırlarım. Aynı zamanda meb'us olarak bulunan **Yahya Gâlib Bey** de çok yakınımızdı. Bir teklifi vardı. Nedir? dedim.

"Şapkanın orta yerine bir ay yıldız koyalım. Diğer milletlerden farkımız belli olur" dedi. Teklifi bu. **Yahya Gâlib Bey**'e:

"Canım, biz bunları fark olmasın diye yapıyoruz. Sen ne teklif ediyorsun" tarzında çıkıştım. (Bkz. *Ulus Gazetesi,* 5 Nisan 1969 tarihli nüsha).

11 "Yeni yazı 1928 Kasım'ında kabul edildikten sonra Alfabe Komisyonu, Dil Komisyonu'na çevrilmiştir." (Bkz. F. **Rıfkı Atay** - *Çankaya*, İstanbul 1984 sh.497).

12 "Rahmetli **Besim Atalay** önceleri pek özleştirmeci idi. Benim başkanlık ettiğim lügat komisyonunda bir gün;

"Beş yüz Türkçe söz mü vardır?.. Beş yüz sözümüz var başkasını kullanan idamdır derim", diye haykırmıştı.

Demek ki; öfkesinden ***"idam"*** sözünü kullandığı için önce O'nu idama yollamak gerekecekti..." (Bkz. **F. Rıfkı Atay** - "Apolitik", Dünya Gazetesi, 5.6.1966).

Bunlardan **Besim Atalay,** eski bir medrese kaçkınıdır. Yaptığı saçma sapan Kur'ân-ı Kerîm meâline ***"Kur'an"*** adını veren, O'nu aslını taklîden aynı şekil şartları ile bastıran bir îmansızdır. İnkârına delil olacak yüzlerce yazısı vardır.

Agop Dilaçar, adı üstünde bir ermenidir. Daha önce Türkiye aleyhine

ve bugünkü yüzlerce benzeri gibi Türkçe'ye girmiş ne kadar Arapça ve Farsça kelime varsa bunları kâffeten kapı dışarı ederek yerlerine ya kadîm Türk lehçelerinden karşılıklar bulmak veya doğru - yanlış bir kelime uydurup ikaame etmeye çalışmak gâyesini güdüyorlardı. **M. Kemal** ise, İslâm'la yoğurulmuş mâzi ile alâkayı kesmek istediğinden prensip olarak bu davanın baş teşvikçisiydi. Ancak kimin görüşüne iltifat ve îtibar edeceğini bilemiyordu. Mâhud içkili sofra âlemlerinde ne kadar dalkavuk varsa toplayıp onları konuşturuyor ve münâkaşalardan bir netice çıkarmaya çalışıyordu. Hatta bu münâkaşaların *"harf inkılâbı"*ndan bile önce başlamış olduğu söylenebilir.[13] Önceleri tasfiyecilerin fikirlerine kanmıştır. Dil inkılâbının gâyesi lisanımızda hiçbir yabancı kelime bırakmama suretinde tebellür etmişti.

Bu maksadla, **M. Kemal**'in direktifi ile 1932 Temmuz'unda "**Türk Dilini Tedkîk Encümeni**" kuruldu. Bu cemiyetin bünyesinde birçok komisyonlar teşekkül ettirilerek "**tasfiyeci**" bir anlayışla ve âdeta askerî bir plânlama

---

faaliyet göstermiş ve yurt dışına kaçmıştı. Daha sonra dil tahribi için affedilip yurda getirilmiştir.

Ahmed Cevat Emre ise kıpkızıl bir marksisti. O'nun azılı komünistliği ve bu babdaki faaliyetleri alâkalı her eserde mevcuddur.

İşte Türkçe bu adamlara emânet ediliyordu.

13 Böyle bir içki âleminde "ticâret" kelimesine karşılık aranıyormuş. Kafası şişen ve konuşanları dinlemeyerek önündeki kâğıda bir şeyler çiziktiren **F. Rıfkı Atay**'a **M. Kemal** bağırmış;

"- Ne yapıyorsun çocuk?!." O da gayri ihtiyârî:

"- Te-cim yazıyorum!.." demiş. Zira o sırada önündeki kâğıda biteviye "**Te**" ve "**Cim**" harflerini yazmaktaymış. Bunun üzerine "Tamam!.." demiş, ticâretin karşılığı bulundu; Tecim!.. Tüccar kolaylıkla "**Tecimer**" ticârethâne ise "**tecim evi**" olmuş. Bizim çocukluğumuzda bu kelimeler gâyet yaygındı. Tabelâlarda: "**Tecimevi**" yazılıydı.

gibi harekete geçildi.[14] Gâye:

O derecede *"ırkçı"* ve *"gayr-ı ilmî"* idi ki; halkın günlük konuşmasında yer almış olup da menşe' îtibâriyle Arapça ve Farsça olan kelimeler bile lisandan mutlaka atılması gerekli ***"muzır unsurlar"*** olarak îlân edildiler. Bunların yerine eski Türk lehçelerinden de "Moğolca"dan karşılıklar arandı. Bulunamayanlar için yeni yeni kelimeler uyduruldu. Avrupa lisanlarından alınmış kelimeler bu boykotun dışında bırakıldığı gibi dipdiri kelimelere karşılık bulunamadığı takdirde yeniden Avrupa menşe'li kelimelerin alınmasında bir beîs görülmedi.[15] Demek ki; ***"yabancılık"*** sâdece İslâm kültürünün malı olan kelimelere hasredilen bir menfilik olarak ortaya çıktı. Gayet acele olarak ***"Tarama Dergisi"*** adıyla bir sözlük meydana getirildi. Herkes bu sözlükdeki uydurma kelimeleri kullanmaya icbâr edildi. Böylece ortaya öyle maskara bir dil çıktı ki; kimse kimseyi anlayamaz oldu.

Buna bir tek misal verelim; 12 Eylül 1934'te **M. Kemal Paşa** dil inkılâbı yıl dönümünde şu tebriki yayınlamıştı:

"Dil bayramımızdan ötürü Türk Dili Araştırma Kurumu genel özeğinden, ulusal kurumlardan, türlü orunlardan birçok kutun bitikler aldım. Gösterilen güzel duygulardan kıvanç duydum. Ben de kumuyu kutlarım.

Gâzi M. Kemal 22 Eylül 1934."

---

14 **Bernard Lewis** - Modern Türkiye'nin Doğuşu, Ankara 1991,sh. 428.

15 *"Sözcük üzerindeki bu plânlı mübadele 1933 - 34'te genel lâiklik ve batılaşma harekâtıyle aynı zamana rastlayınca, en yüksek noktasına erişmiş oldu. Yabancı sözcüklere karşı bütün velvelenin yalnız Arapça ve Farsça'nın -islâmî doğu dillerinin- başında kopması anlamlıdır. Aynı derecede yabancı olan Avrupa kaynaklı sözcükler, bu hareketten etkilenmedi ve hatta atılan sözcüklerin bıraktığı boşluğu doldurmak için yenileri bile alındı."* (Bkz. **Bernard Lewis** - a. g. e. sh. 429).

Bu gene mûtedil sayılır. İçinde hiçbir aslı Arapça olan kelime bulunmamak üzere döktürülen inciler(!..) anlaşılmadıktan ma'da bir de zevksizlik ve âhengisizlik misâli idi.

Nihâyet bu tasfiyeci tutumun dili bir çıkmaza sürüklediğini gören **M. Kemal**[16] başta **Fâlih Rıfkı** olmak üzere **Fuad Köprülü, Ali Cânib, Reşad Nûri** gibi mûtedillerden yeni bir komisyon kurdu. Bunlar bir "**Osmanlıca'dan Türkçe'ye Cep Kılavuzu**" hazırladılar. Ancak siyasî sebeblerle bu komisyona "**Dil Kurumu**"ndaki aşırılar da alınınca bundan da ilme ve maslahata uygun bir netice elde edilemedi.

Bu sakim (ağır hatalı) yoldan dönüş için kendilerini küçük düşmüş olmaktan kurtaracak bir çare aradılar. Bulunan bahane daha da eblehâne ve gülünçtü: **GÜNEŞ DİL NAZARİYESİ!..** Neydi bu Güneş Dil Nazariyesi?!. Kısaca söyleyelim:

1935 Yılı'nda, İstanbul'dan Ankara'ya rahatsız dönen **Kemal Paşa,** Dil Kurumu allâmelerini (!..) hasta yatağında kabul etti. Onlara, kimden öğrenmişse Viyanalı **Dr. Kvirgiç,** adında birinin insanlık tarihinde ilk tefekkürün Güneş'le başladığını iddia eden Fransızca hazırlanmış bir tezinden bahsetti. Buna göre dillerin doğuşu da Güneş'le îzâh edilmeliydi... Nasıl diğer birçok yıldız Güneş'ten kopup ayrılmışsa bütün diller de Güneş gibi olan Türkçe'den türemiştir.

Böylece dün, "**Türkçe değildir!..**" denilerek boykot edilen kelimelerin bu defa aslında Türkçe olduğunu isbâta çalışmak(!..) gibi gülünçlükler sergilendi. Dalkavuklar paçaları sıvadılar. Bütün dillerin Türkçe'den türemiş oldu-

---

16 "Bir akşam **Atatürk,** sofra bittikten sonra benim, yanı başındaki iskemleye, oturmamı emretti:

"Dili bir çıkmaza saplamışız!.." dedi. (Bkz. **F. Rıfkı Atay** - a. g. e. sh. 477).

Güneş - Dil Teorisinin

TARİHE TATBİKI

Babil efsanesinin bahsettiği «Kısıs - ut - ros» eski bir Türk hükümdarı olan Nuhtan başkası değildi

— 2 — [*]

«Ala — 'Ros» esasen mürekkeb bir kelimedir. Bunu teoriye göre tefrik edelim.

«1» «2» «3»

«1» Ala = ağ + al + ağ

«2» Ros = oğ + or + os

olur.

«Ala» kelimesinin elemanlarını analiz edelim.

«L» Ağ malûm olan Güneştir.

«2» Al — Buradaki «L» Konsonu en geniş, yaygın, engin bir saha gösterir. Yani «ağ + al = ağal + al» her yerde bulunan ve Güneşin her tarafa akseden ışık ve harareti

II — Ut sözüne gelince, bunun da etimolojik şekli

«1» «2»

«uğ + ut»

dur ki burada «Ateş» anlamına olan ana kök, yapıcılık anlamı veren «ut ekile kaynaşarak doğrudan doğruy ateş manası bu suretle toplanmıştır.

«Kısıs» ile birleşince «Kısıs — ut olur ki, «Ateş Kâhini» demek olur.

«Ut» unsurunu doğrudan doğruya «Kısıs» kelimesine katılan bir ek gibi de anlamak mümkün olur.. Bu takdirde «Kısıs — Ut» kendisind geniş ölçüde sahiblik ve efendilik t

Güneş Dil Teorisi etrafında ne çeşit maskaralıklar cereyân ettiğine dâir binlerce vesikadan biri...
Bu teoriyi tarihe tatbik etmek, bütün kavimlerin aslen Türk olduğunu iddiaya müncer oluyordu.

ğunu izah sadedinde ne cevherler yumurtladılar. Üniversite hocalarından **Yusuf Ziya Bey** her Frenkçe kelimenin aslının Türkçe olduğuna dâir kargaları bile güldürecek iddiaları sırf *"Ebedî Şefleri"*nin gözüne girmek için yıllarca her mecliste ortaya attı. Medrese kaçkını **Nâim Hâzım** (Onat) ise, Arapça kelimeler için aynı maskaralıkları kitaba dökmekten çekinmedi ve ***"Arapça'nın Türk Diliyle Kurulu-***

T. D. K.
D. 20

ARAPÇANIN
TÜRK DİLİYLE
KURULUŞU

I

Yazan :
Prof. Naim Hâzım ONAT
Türk Dil Kurumu Genel Merkez Kurulu Üyelerinden

İSTANBUL 1944 — MAARİF MATBAASI

Büyük Allâmenin (!..), adı geçen ve bütün Arapça kelimelerin Türkçe'den aşırılma olduğunu ispat (!.) eden eserinin kapağı

şu" adıyla kocaman bir kitap yazdı.[17]

---

17 Bu zâtın nasıl bir harif-i nâşerif olduğunun anlaşılması için bir görgü şâhidinin naklettiği bir hadiseyi hatırlatalım:

"...'Seyahatin ikinci devresine âid yine bir hazin hâtırayı yazmadan duramıyacağım:

Konya'da idik. Alâattin Tepesi'nde Halk Fırkası binasının geniş salonunda, Konya'nın bütün ileri gelenleri toplanmıştı. **Gâzi** Halkın şikâyetlerini dinliyordu. Konya, o sene buğday fiyatlarının müthiş sukutu ve kuraklık dolayısiyle buhran içinde kalan merkezlerden biriydi. Halk sulama ihtiyacından, şundan bundan bahsediyor ve dertlerini ortaya koyuyordu. Uzaktan hâkim bir ses işittik:

"— Paşa Hazretleri; müsaâde buyurur musunuz?!"

Başımızı çevirdik. Efendi kılığında, orta yaşlı bir zat ayağa kalkmış, söz için müsaade istiyordu. Kimbilir ne söyleyecekti? Belki vergilerden, belki Ziraat Bankası'ndan şikâyet edecek; belki de hükümetin bir yolsuz-

Güneş Dil Teorisi, güya tasfiyecilikten geri dönüşe bir kılıftı. Ama ne yazık ki, bir kere ok yaydan çıkmış, dil her önüne gelenin karışmakta bir beis görmediği harcıâlem bir mes'ele haline gelmişti. Dînî tesirleri izâle etmenin en tabiî bir îcâbı olarak menşei Kur'an olan kelimeleri millî hâfızadan silmenin lüzûmu devrimbaz kafalarda yer edince güzel Türkçe'miz yeni bir kadere doğru sürüklenmeye başlamış ve bu sürükleniş, komünizmin sinsi bir taktikle kemalizm maskesine bürünüp mesafe kat'etme mevsiminde baş döndürücü bir sür'ate ulaşmıştır.

3- TÜRKÇE'YE MÜDÂHALENİN SOLCULUK VEYA KOMÜNİZM SAFHASI

Lisan ve yazı inkılâbları bir bütündür. Çünkü ikisinin de gâyesi aynıdır: Kur'an kültürü ile temasın önüne ciddi bir engel koymak!..

Bu sebepledir ki; bu iki inkılâbın hazırlık safhaları iç içedir. Diğer taraftan bu mes'ele, Türklük Âlemi'nin büyük bir kısmını yutmuş bulunan Rusya için hayâtî bir ehemmiyeti hâizdi. Zira; bütün Türk boylarını sanki ayrı ayrı milletlermiş gibi yazı ve lisan îtibâriyle birbirini anlamaz hale getirmek, sonra da bunların toptan Türkiye Türklüğü ile irtibat ve anlaşmalarını engellemek, Rus hâkimiyetinin devam ve bekaası için şart görülüyordu. Bu bakımdan Ruslar tâ Çarlık zamanından başlayarak Türkler arasındaki birlik ve beraberliği ortadan kaldırmak için her "**boy**"a ayrı bir

---

luğunu haber verecekti. Konya'nın medrese şivesiyle ve gaynları çatlatarak söz söylüyordu:

"— Paşa Hazretleri, Gonya 'nın derdi ne guraklıktır, ne de mahsulün para etmemesindedir. Sâyenizde guraklık gider; mahsul para eder; herşey düzelir. Emme, lâkin Gonyalıları asıl müteessir eden asıl nokta, **biz lâik bir hükümet olduğumuz halde, niçin hâlâ câmilere ve mescidlere umûmî bütçeden tahsisat vererek onları yaşattığımızdır.** Gonya halkı

millet oldukları şuurunu vermeye çalışmışlardır[18] ki, bunun için yazı ve lisânı kullandılar.

1873'de Ruslar, işgal ve istilâları altındaki Müslüman Türk mekteplerinde okutulan kitapların Kiril (Rus) alfabesiyle yazılması mecbûriyetini koymuş, 1906'da ise Lâtin alfabesinde karar kılınmıştır. Maksad dâimî değişiklik ve istikrarsızlıktı.

Bolşeviklik safhasında bu tutumda bir değişiklik olmamış bilâkis **Lenin**'in "Lâtin harfleri, şarkta ihtilâl hareketlerinin başlangıcıdır!.." sözü yeni Rus siyâsetinin temelini oluşturmuştur.

Türkiye'de alfabe üzerinde belli belirsiz tereddüdler ve daha ziyâde ıslah ve düzeltme temâyülleri varken Kafkaslar'daki Rus Vâlisi **Grandük Michel**'in Şark dilleri tercümanı **Ahundzâde Feth Ali** adında bir Azerbaycanlı

---

bu tahsisatın Halkevleri 'ne verilmesini istemektedir.

Hayret, dehşet, nefret içinde kaldım. Konya 'dan bir dinsizin, soysuzun nasıl çıktığına şaşarak yanımdakilere bu zatın kim olduğunu sordum:

Yeniden intihap edilmek istiyen eski bir meb'us, eski hoca. Türkçe kelimelerin Arapça'dan geldiğini ispat için eser yazmış bir zat! Dondum; kaldım. Bu kadarına kimse yüz vermedi ve O'nun halk nâmına yaptığı dilek umûmî bir nefret uyandırdı. Fakat bu zatın sonra meb'us olduğunu, hattâ bütün Arapça kelimelerin aslının Türkçe'den geldiğini ispat eden yazılar bile yazdığım işittim" (Bkz. **Ahmed Hamdi Başar**. Atatürk'le Üç Ay ve 1930'dan Sonraki Türkiye, sh:48-53)

Bu zat **Nâim Hâzım Onat**'tır. Bu bilgilerle, tatmin olmayan varsa bu eserin II. cildindeki "**Kemalist Tahrif**" bahsine bakabilir!.

18 O derecede ki Sovyetler, idâreleri altında üç ayrı medeniyete mensup yirmi yedi Türk Milleti'nin varlığını iddia edegelmişlerdir. Bütün Türkler'in tek ve edebî bir dil ve yazı ile birleşmelerini engellemek için kabile dilleri bile canlandırılarak ayrılık tohumları ekilmiş, üstelik "**Sovyetler Birliği**"nin küçük kabileleri, büyük kabilelerin tasallutundan koruyup onları himâye ettikleri iddiasıyla âlemi aldatmışlardır. Buna karşı çıkanlar konturevolusyonist (karşıt devrimci) ilân edilip susturulmuşlardır.

İstanbul'a geldi (1863). Elinde İslâm harflerinin noktalarını kaldıran ve yerine başka işâretler ikaame eden yeni bir yazı vardı. Bunu Sadrazam **Keçecizâde Fuad Paşa**'ya takdim etti. Hem alevî ve hem de bir Rus me'muru olan **Ahundzâde "Cemiyet-i İlmiye-i Osmâniye"**'ye havâle edildi. Bu cemiyetin reisi **Münif Paşa**'nın da eskiden beri alfabenin bazı ıslahına dâir düşünceleri vardı.

Ahundzâde harflerin dînî bir ciheti olmadığını, binâenaleyh değiştirilmesinde şer'an bir mâni olmadığını (!..) iddia ediyordu. Bir mecîdî nişanla taltif edilerek geri gönderildi. Fakat umduğunu elde edemeyen **Ahundzâde,** bilâhare daha da ileri giderek "**Lâtin İslâv harflerinin kabulü**" teklifi ile İstanbul'a bir kere daha gelmiş ve yine netice alamamıştı. Ancak Avrupa hayranlığının başlattığı bu devirde, bazı batıcı münevverler (Jön Türkler) arasında yazı üzerinde bir münâkaşa mevsimini başlatmaya muvaffak olmuştur.

1869'da Londra'daki Jön Türkler'in çıkardığı "**Hürriyet**" Gazetesi'nde bu hususta bir makale yayınlanmıştı. İstanbul'daki İran Büyükelçisi ermeni asıllı **Mirza Malkun Han** bu gazeteye Farsça bir makale göndererek bunda bütün kötülüklerin, geri kalmışlığın sebebini Arap harfleri (aslında İslâm harfleri) ile îzâh eder. O'nunla **Nâmık Kemâl** arasında başlayan bir münâkaşada **Nâmık Kemâl** Batı malı olan Lâtin harflerine şiddetle karşı çıkmıştı. Bilâhare bu münâkaşaya katılan **Menemenlizâde**'ye verdiği cevapta ise:

"- Biz müslümanlığı kaldırmadıkça Arap harflerini kaldırmanın ihtimâli yoktur!.."[19] diyecek kadar celâdet gös-

---

19 **Fevziye Abdullah Tansel** - "Arap Harfleri'nin Islahı ve Değiştirilmesi Hakkında İlk Teşebbüsler ve Neticeleri" - *Belleten,* Ankara 1953, s.XVIII, sh.66.

termişti. Bu sûretle münakaşalar Birinci Cihan Harbi'nde **Enver Paşa**'nın "**hurûf-i munfasıla**" yani İslâm harflerini aynen Lâtin alfabesi gibi tek tek yazma hareketine müncer olmuştur. Bu tatbîkaatın da fiyasko ile neticelendiği hengâmda Rusya'da yaşayan Türkleri Lâtin alfabesini almaya zorlayan hareketler hızlanmış ve Ruslar bu husus için ard arda kongreler tertip etmişlerdir. Bunların en mühimi "**Bakü Kongresi**"dir.

Ruslar 1926'da Bakü'de bir Türkoloji kongresi topladılar. Bu kongrede alınan bir kararla Rus esiri Türkler'e Lâtin alfabesinin kabulü mecbûrî bir hâle getirildi.[20]

Ertesi yıl Rus esiri Türk topluluğu için 27 çeşit alfabe kabul edilmiştir. Ruslar bu hususta bir kongre de Taşkent'te topladılar (1928).

Dikkat oluna ki; aynı din, dil ve kültüre sâhip Türk topluluğuna birbirinden farklı 27 çeşit Lâtin asıllı alfabe kabul ediliyordu. Bilâhare Türkiye Lâtin alfabesini kabul edince Ruslar bu defa Lâtin alfabesi yerine Kiril asıllı alfabeler ikaame ettiler. Maksad, Türkler'in birbirleri ve Türkiye Türklüğü ile aralarında bir anlaşma imkânı olmasın!..[21]

1925 - 28 arasında Türkiye'deki Azerî münevverler, şiddetle Lâtin harfleri taraftarlığı yaptılar. Böylece Ruslar tarafından Azerbaycan'da Lâtin harflerinin mecbûrî kılınmasıyla ülkelerinin Türkiye ile irtibatlarının kesilmesi tehlikesini önlemek gâyesini güdüyorlardı[22] **Bernard Lewis**'e göre:

"*Yazının Lâtinleştirilmesi fikri, farklı nedenlere da-*

---

20 Bu karara karşı çıkan Kazan murahhası, **Alimcan Şeref Bey'in** müdâfaaları *"Harflerimizin Müdâfaası"* adıyla yine Kazan Türkleri'nden **Abdullah Battal Taymas** tarafından 1926 yılında İstanbul'da tercüme ve tab' olunmuştur.

21 **Bernard Lewis**-a.g.e. sh. 427.

22 a.y.

yanmakla beraber, Mustafa Kemal'in politikasına iyice uyuyordu. O'nun görüşünde Lâtin alfabesi Azerbaycan Cumhûriyeti ile bir bağdan çok Osmanlı İmparatorluğu'na karşı bir engeldi. Göründüğüne göre, yeni yazıyı öğrenip, eskisini unutmak sûretiyle, geçmiş gömülüp unutulabilecek ve yalnız yeni Lâtin harfleri Türkçe'de ifâde edilen fikirlere açık yeni bir kuşak yetiştirilecekti.

Yeni yazı Kasım 1928'de resmen kabul edildi ve eski Arap yazısı yeni yıldan îtibâren yasaklandı. Geçmişe karşı bu büyük engelin dikilmesi, dil reformu için yeni ve görülmemiş bir fırsat yarattı ve tâ başından beri bu fırsattan yararlanma niyeti açık hâle geldi."[23]

İşte en açık bir ifâde ile yazı ve lisan inkılâbları arasındaki alâka ve her ikisinin de gâyesinin ne olduğu ortaya konulmuş oluyor. Hem de Yahudi asıllı bir müsteşrikin ağzından!..

Komünistler için "**tasfiyeci**" olmak tabiîdir. Zira komünizm geçmiş ile alâkayı kesmek ister ve her türlü inzibâtın aleyhindedir. Milletleri geçmişe bağlayan en ehemmiyetli vâsıtası ise lisandır.

Komünizm, içtimâî vâkıaya pozitivizmin tatbîkinden ibâret bir bâtıl görüştür. Böyle olmakla beraber kendi bünyesi içinde ve temel ittihaz ettiği prensipler itibariyle tezadsızdır. Bütün ferdî ve içtimâî hâdiseleri bir tek müessirle îzâh eder. Bu bakımdan tek kanatlı kuş gibidir. Bu tek müessir "**maddî îcab ve ihtiyaçlar**"dır. Bu îtibarla insan vâkıasının bir tek yönünü îzâha mütedâir bir müessiri onun bütününe teşmil eder. Daha doğrusu, mânevî veçheyi inkâr etmekle işin içinden sıyrılmak ister.

Bu temel görüşle bütün içtimâî müesseseleri kendince ve fakat "kendi içinde tezadsız" bir îzâha ulaştıran

---

23 a.y.

komünizmin lisan mes'elesine lâkayd kalması elbette düşünülemez. Gerçekten, gerek Türkiye'mizde ve gerekse başka ülkelerde komünizm propagandasının muhtevasında lisanî mes'eleler de bir hayli yer işgal ederler. Fakat -hiç sanmıyoruz ki- komünist propagandasına lisan mes'elesine Türkiye'deki kadar Dünya'nın hiçbir yerinde ağırlık verilmiş olsun!.. Zira, esasen, kendi tâbirlerince bir "**alt yapı müessesesi**" kabul olunan lisâna müdâhale bu kabule nazaran bir tezad teşkil eder. Bu bakımdan çoğu memleketlerde lisanda mevcud kelimeleri değiştirme yoluna gitmeyip, dâvâlarına mahsus birtakım yeni mefhum ve lâfızlar îcad ve ona ilâve etmekle iktifâ ederler. Bunun dışında prensip îtibâriyle -her türlü anarşiyi kâr sayan bir zihniyete sâhip bulunduklarından- lisandaki inzibâtı tahrib maksadıyla her dili selîka bozukluklarına doğru sürüklerler.

Dünya'da komünist propagandasının yapıldığı ülkelerin hemen hepsinde bu propagandanın lisan sahasına aksettirilişi bu temas ettiğimiz noktalara münhasır iken, Türkiye'de komünistler daha emin bir tâbirle söylemek gerekirse solcular, İslâm kültürünün malı ve mümessili durumundaki kelimelere düşmanlıkta -aralarında az çok fark bulunmak lâzım gelen- kemalist devrimcilere bile baskındırlar. Hakîkaten onların İslâm kültür ve müesseseleri yerine oturmak iddiasıyla ortaya çıkmış devrimbazlardan daha ziyâde İslâm aleyhtarı bir üslûb içinde bulunmaları gerçeği gözler önündedir. Bunu, umûmî mânâsiyle tabii karşılamak gerekirse de lisan sahasında böyle bir hareketin komünizmin mâruf diyalektiği ile tezad teşkil eylediği muhakkaktır. Bu görüşümüzü **Stalin**'in "Languistik" (lisaniyat) üzerine bir röportaj vesilesi ile ortaya koyduğu düşünceleri ispat etmektedir. Şöyle ki:

Rusya'da 9 Mayıs 1950 tarihinde *"Pravda Gazetesi"*

Rusça'nın Komünist İhtilâli karşısındaki durumu üzerine bir münâkaşa açmıştı. Bu hususta ileri gelen komünist ilim ve fikir adamlarının mütâlâalarını neşrettikten sonra "bir grup genç" nihâyet bu mevzûda **Stalin**'in görüşlerini öğrenmek için O'na mürâcaat etmişlerdir. **Stalin**'in ***Pravda***'da 20 Haziran 1950 tarihinde yayınlanan fikirleri kendisinin de solcu olduğu buna eklediği notlardan anlaşılan **Âdil Onural** tarafından tercüme edilip **Stalin**'in imzası ve ***"Marksizm ve Dil"*** adıyla kitap halinde neşredilmiştir. Bunda **Stalin** "Dilin bir temel üzerinde yükselen bir üst yapı müessesesi olduğu doğru mudur?." suâline açıkça ve sarâhaten:

"- Hayır doğru değildir!.." cevabını vermekte[24] ve lisanda bugün Türkiye'mizde olduğu gibi ihtilâlci bir metodun tatbiki yerine tedricî bir değişikliğe taraftar bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır ki, gerçekten komünizmin diyalektiğine uygun olan da budur. **Stalin** tam bir komünist olarak bu kitapta bakınız ne demektedir:

"*- Prensip îtibâriyle üst yapıdan farklı olan dil, bu bakımdan, istihsal âletlerinden, meselâ tıpkı din gibi sınıflara karşı kayıtsız olup kapitalist rejime olduğu kadar sosyalist rejime de hizmet edebilen makinalardan farklı değildir.*

Sonra, üst yapı belli bir ekonomik temelin yaşayıp faaliyette bulunduğu bir devrin mahsulüdür. Bunun için, üst yapı uzun ömürlü değildir. Belli bir temelin tasfiyesi ve ortadan kalkması ile birlikte o da tasfiyeye uğrar ve ortadan kalkar. Dil ise, aksine, bütün bir sıra devirlerin mahsulüdür. Bu devirler boyunca billurlaşır, zenginleşir ve incelir. Bunun için, bir dilin ömrü herhangi bir temelin, herhangi bir üst yapının ömrüne kıyasla son derecede daha uzundur. İşte, yalnız bir temelle buna âid üst yapının değil, fakat birçok temellerle bunlara tekaabül eden üst yapıların doğup

---

24 **J. V. Stalin**, *Marksizm ve Dil*, İstanbul, târihsiz, sh. 12.

tasfiyeye uğramasının tarihte belli bir dilin, bu dilin yapısının tasfiyesine ve yeni bir vokabülere, yeni bir gramer sistemine sâhib yeni bir dilin doğmasına yol açmaması hâdisesi bu şekilde îzah olunur.

Puşkin'in ölümü üzerinden yüz yılı aşkın bir zaman geçmiştir. Bu müddet içinde Rusya'da feodal ve kapitalist rejimler tasfiyeye uğramış ve üçüncü bir rejim, sosyalist rejim doğmuştur. Demek oluyor ki, üst yapılarıyla birlikte iki temel tasfiye olunup, kendi üst yapısıyle bir yeni temel, sosyalist temel ortaya çıkmıştır. Fakat meselâ Rus Dili'ni ele alırsak onun bu uzun zaman parçası içinde hiçbir kuruluş ameliyesi (reponte) geçirmemiş olduğunu ve günümüzdeki Rusça'nın yapısı îtibâriyle, Puşkin'in Rusça'sından pek farklı olmadığını görürüz"[25]

Gerçek bir komünistin lisana bakışı bu olmak lâzım gelirken Türkiye'deki bütün sol grupların İslâm kültürünün malı olan kelime ve tâbirlere düşmanlıkta, bu düşmanlığını -tâbir câizse- marka sâhibi durumundaki garpçı devrimbazlardan daha müfrit davranmaları, İslâm'a umûmî plândaki muhâlefet ve mugâyeretlerinden doğmuş olsa gerektir. Ayrıca onlar, devrimbazların -her sahada olduğu gibi- lisan sahasında da kendilerine zemin hazırlamaya memur bulunduklarını kabul ile devrimbazların yaptıklarını uzun vâdede düşünerek komünizmin kâr hânesine kaydetmek lâzım geldiğine inanmaktadırlar. Bu yüzdendir ki, kendilerine mahsus vokabülerle kaba ve sathî düşünceye zemin ve imkân hazırlamak üzere evvelemirde derin bir tefekkür ve tahassüse imkân ve istîdad bahşeden islâmî kelimelere düşmanlıktan geri kalmıyorlar.

Bu düşmanlığın fiiliyatta nâmütenâhî misâli vardır. Bunlar, öteden beri neşredilegelmekte olan bütün sol mev-

---

25 a.g.e. sh.16- 17.

kute ve kitaplarda zâhirdir. Fakat bu işin dış veçhesidir. Bir de bâtını vardır ki; maksad ve usûllerini gösteren asıl budur. İşin bu bâtın yüzüne dâir red ve cerhi imkânsız bir vesikayı kaydederek komünizmin lisâna müteallik tavrı etrafındaki mülâhazalarımıza son verelim.

1947 Yılı'nda, İstanbul'da münteşir *"Büyük Doğu Mecmuası"*na yazdığı bir mektupta Rusya'da geçirdiği uzun ve tehlikeli mâcerâlardan bahsederek; "Türk Dil İnkılâbını, bizzat meydana getirenler ve emredenler yoluyla değil de, onların arasına sürdükleri gizli ajanları vâsıtasiyle destekleyen ve plânlayan Moskova ve "**Polit Büro**"dur. Bana bu haberi veren de aynı Büro azasından bir Türktür" diyen **Rıza Çavdarlı** bizzat şâhid olduğu hâdiselerle Rus komünistliğinin Türkiye'de lisan inkılâbını nasıl tahrik ve teşvik ettiğini açıkça ortaya koymuştur. Bunu, hangi selâhiyetle bildirildiğini göstermek üzere kendisinin Rusya'daki mâcerâlarına dâir bizzat anlattıklarından şu birkaç satırı dikkatlerinize arz edelim:

"1927 yılında Tiflis'te Türk Hâriciyesi'ne bağlı bir memurdum. Bu işden çekildim ve Çin Türkistanı'na gitmek istedim. Ruslar beni tam bir sene süründürdükten sonra Taşkent'e gitmemi istediler ve orada beni yakalayıp Tiflis ve Moskova'nın "G.P.U" zindanlarında iki buçuk sene hapsettiler. Sonra evvelâ Ufa'ya, derken Sibirya'ya ve en son Tomsuk'a sürdüler. Daha sonra da cenuptaki Kazakistan taraflarına sürüldüm. Aşçılık bilmediğim halde elime geçen Fransızca bir aşçılık kitabı sayesinde kendimi aşçıbaşı diye göstererek yaşamak yolunu tuttum. Bir gün Elma Dağı tarafında "G.P.U" mümessili maymun gibi elpençe divan dururken beni kabul etti. Evvelâ gayet haşin bir tarzla beni sorguya çektikden sonra merkeze, yani Elma Dağı'na gitmem ve kendi gözleri altında bulunmam emrini verdi. Bir

müddet sonra kendisiyle Elma Dağı'nda buluştuğum zaman birdenbire maskesini düşürüverdi. Bu zat, işte ancak "Büyük Doğu"ya lâyık görebildiğim "Büyük İfşa"nın menba' ve merkezini teşkil eden Aziz Bekof'tu.

Bu kahraman adam, başlangıçta Bolşevikler'ce Azerbaycan'a edilen hürriyet vaadine aldanarak Çarlığa karşı harp etmişti. Fakat sonra en korkunç mikyasta aldandığını görmüş, fakat bir daha isyan etmemiş, herhangi bir harekete geçememiş ve tek emin çare olarak Bolşevikler'in içinde kalmak ve kendilerine aynı dâvâdan görünerek fırsat kollamak yolunu tâkip etmiştir. Hatta o derecede îtimadlarını kazanmıştır ki, bir zamanlar Moskova'da komünistlerin bütün fikrî ve siyasî karar ve plân merkezi olan "Polit Büro"da âzâlık bile etmiştir. Son memuriyeti Kazakistan "G.P.U" Umûmî Kumandanlığı'dır. Nihayet 1938'de Türkistan'ın onbir büyük fedâisi arasında kurşuna dizilmiş ve esrârını bu târihe ve sonuna kadar muhâfaza edebilmiştir.

İşte, benim binbir zulüm ve cefâ altında inletilen bir Anadolu Türk'ü olduğumu görünce, bu Aziz Bekof, bana maskesinin kenarını kaldırmış, beni koruma yolunu bulmuştu. O'nun yardımıyla Elma Dağı'ndan kaçarak Moskova'da Türk Sefâreti'ne sığınabildim."[26]

Adı geçen gazeteye bu mektupla mürâcaat eden **Rıza Çavdarlı** güzel Türkçe'mizin tahribi hususunda Rus idârecileri'nin ne niyetler beslediklerine ve neler yaptıklarına dâir müşâhedelerini dehşet veren bir ifşaat hâlinde şöyle anlatmaktadır:

"*1927 senesinde Moskof "Polit Bürosu" fevkalâde mühim bir karar verdi. Bu sırada Aziz Bekof da bu "Büro" âzâları arasında bulunmaktaydı.*

Fakat ben o zaman bu kararın iç yüzünü ondan öğ-

---

26 *Büyük Doğu*, yıl: II, c. III, s.65, sh. 6.

renmiş değildim. Zaten, o zaman kendisini tanımıyordum. O günlerde, kararın nasıl verildiğini Hüseyin Semih bana hissettirmişti:

"- Milliyetçiliği, bilhassa Türkçülüğü yok etmek, "Türk Ocakları"nın propaganda faaliyetine nihâyet vermek için, Türk zümreleri arasında bir ayrılık doğurmak lâzımdır."

Hayretle yüzüne bakmış, bunun nasıl mümkün olabileceğini sormuştum. O, hiç istifini bozmadan şu cevâbı vermişti:

"- Türk dilleri arasında tam bir ayrılık îcâd edilecek!.."

Birtakım lehçe farklarına rağmen bütün Türk halkları arasında müşterek bir dil vardır. Bir tatarın, bir başkurdun, bir özbeğin, bir türkmenin, bir kırgız kazağının, bir yakutun birbirleriyle anlaşmakta güçlük çekmedikleri ve hattâ birbirlerinin neşriyâtını kolayca tâkib ettikleri hakîkatti. Demek ki, Moskoflar bu beraberliği kaldırmak, istiyorlardı.

Ben bu geveze komünisti söyletmek için:

"- Çok zor bir iş!.." dedim.

O, isyanla bağırdı:

"- Çok kolay bir iş!.. Ancak sizin gibi ahmak milliyetçiler bunun tahakkukuna inanmak istemezler."

O'nun bana:

"- Ahmak milliyetçi!.." diye hitâb etmesi âdetiydi.

"- Peki" dedim. "Nasıl olacak?.."

*"- Eski dili, gerçek târihi unutturmakla!.. Zaten "***Polit Büro***"nun bu hususta verilmiş mühim bir kararı var. Türkler arasında dil ayrılığı muhakkak olacak!.."*

Daha fazla sormak işime gelmiyordu. Âdeti îcâbı hemen "Ya, seni bu kadar alâkadar mı etti?" der ve başıma bir çorap örebilirdi.

"- İyi!.." demekle iktifa ettim. Fakat o daha ziyâde ileriye giderek:

"- Azizim" dedi. "Senin Dil ve Târih Encümenlerin bilmeden bizim direktiflerimiz altında çalışırlar. Biz onların arasına, milliyetçi kisvesi altında o kadar nüfûz etmişizdir ki, hemen hepsi bizim irâdemize tâbîdirler!.."

İçimin sızlamadığını söyleyemem. Yalnız bir şey beni tesellî ediyordu. O da, bu komünistin belki mübâlâğa ettiği keyfiyeti...

Fakat senelerden sonra Kazakistan'ın merkezi olan "Elma Dağı"nda merhum **Aziz Bekof** *ile tanıştığım ve anlaştığım zaman, bu divânenin sözleri tam bir hakîkat hâlinde gözümün önünde canlandı.*

*Zaten bundan evvel de birçok tecrübe yapılmış, en samîmî tâbir ile "***Umûmî Vâli***" denmesi daha doğru olan Türkistan hâkimi* **Derjeviski** *dili baltalama ve Türkleri ayırma ameliyâtından çok büyük muvaffakiyetler elde etmekteydi, Türkistan halkı Tacikler ve Özbekler nâmı altında ikiye bölünmüştü, Taciklere;*

"- Siz Acemsiniz!.." deniliyor ve bunlar Türkçe konuşmaktan, mekteplerinde Türkçe okutmaktan ve Türkçe neşriyattan menediliyordu.

Kırgız - Kazaklar bile birbirlerinden ayrılmışlardı. Elif-be'ler birbirine benzemiyor, Kazak Diline Rus Dili karıştırılıyor, Kırgızlar'a ise sâde Rusça tedrisat yapılıyordu. Yeni yetişecek nesil çoktan birbirinden ayrılmıştı.

Fakat benim asıl merakım, Türkiye'deki Türkler'in bu hâle nasıl baktıkları ve bakacakları dâvâsıydı.

Bu acı müşâhedeyi de senelerden sonra **Aziz Bekof** *gözümün önüne koydu.*

Senelerden sonra merhum ile buluştuğum bir gün sordum:

"- Bolşevikler'in Türk zümrelerini birbirinden ayırmak işine ne dersiniz?!."

Acı acı güldü:

"- Yalnız ayırmıyorlar, dili de paralıyorlar!.. Maalesef Türk Dil Encümeni içindeki bazı unsurlar vâsıtasıyla buna yardım ve bu işi destekliyor!.."

Dehşetler içindeydim:

"- Ne diyorsunuz **Aziz Bekof**?.."

*"- Çok acı hikâye... Şimdi sana anlatayım: "***Polit Büro***"da 1927 senesinde bir karar verildi. Karar şöyleydi: Türk gruplarını birbirinden ayırmak için onlarda dil ayrılığı vücûda getirmek şarttır!.. Bu ayrılık da ilk defa kendisini Türkiye'de göstermelidir!.. Ben o vakitler Türkiye'de mâruf komünistlerin "***milliyetçi***" nâmı altında Türk Dil ve Tarih Kurumu'na girdiklerini biliyordum. Bunlar Moskova'nın ve "***Polit Büro***"nun direktifleri altında çalışıyorlardı.*

Türk Dillerini birbirinden ayırma hakkında da şöyle bir karar çıkarılmış ve şu esas prensipler kabul edilmişti:

1- Türk Dili'nde halk dilinden toplanan kelimeler peçesi altında uydurma tâbirler kullanılacak, Arapça ve Acemce'den kaçılacaktır.

Çünkü aynı Arap ve Acem kelimeleri, Özbekler'de, Tatarlar'da, Başkurtlar'da da vardır. Bu yerleşmiş kıvam, tam bir dil birliği vücûda getiriyor.

*2- Yeni Türkçe "***Dede Korkut***" kelimelerini almalı: fakat bu kelimeler bile tâdile uğratılmalı ve yepyeni bir lehçe ile ifâde edilmelidir.*

3- Bunun için yeni Türk Dili'nin bütün geçmişini aramak lâzımdır.

4- Arapça ve Farsça kelimelere karşılık aranacak, bu karşılıklar bulunamadığı takdirde, eski Türk Dili köklerinden geliyormuş gibi yeni kelimeler icad edilecektir.

5- Bunun ile, Dil Cemiyeti uğraşacak; icad edilen yeni Türkçe'yi bu cemiyet bir kılavuzla gösterecektir.

6- Türkçe karşılığı bilinen, herkesin kullandığı sözler, yeni Türk Dili hududları hâricinde bırakılacaktır.

*7- Bu yeni dile, bugün kullanılmayan eski kitaplarda rast gelinen (meselâ **Yûnus Emre**'nin şiirlerindeki Türk kelimeleri gibi) kelimeler kat'iyyen girmeyecektir. Her şey tam bir sun'îliğe ve köksüzlüğe gidecektir.*

8- Yeni kelimeler îcâdı yoluna gidilmesi lâzımdır. Bunlar halkı avutacak bazı prensip ve kaideler ortaya çıkarılarak yapılmalıdır.

*İşte "**Polit Büro**"nun plânı!.."*

***Aziz Bekof** bunları söyledikten sonra, hâtırasını yoklamak istiyormuş gibi biraz durdu ve:*

*"- **Rıza**" dedi. "Sana Ankara'da çıkan, fakat Moskova ağzıyla konuşan, Moskova çalgısı ile oynayan yeni bir mecmua getireceğim. Bu mecmuanın adı "**Kadro**" dur. **Vedat Nedim** tarafından çıkarılmakta, birçok makamlardan büyük bir yardım görmektedir."*

*"1927'de Moskova'da "**Polit Büro**"nun varmış olduğu bu kararı aynen bu mecmuanın iki nüshasından sezmek mümkündür. Birisi 1932 Eylül nüshasında **Yakub Kadri**'nin yazdığı "**Türkçe**" başlıklı yazıdır. Diğeri de 1932 Nisan'ında çıkan "**Kadro**"ya **İbrahim Necmi** tarafından "**Türk Dili'nin Ana Çizgileri**" ismiyle yazılmıştır ve bizim verdiğimiz kararın tam bir ma'kesidir."*[27]

Türkçe'mizin bugün içine düşürüldüğü keşmekeşin, ezelî düşmanımız Moskoflar'la alâkasına dikkati çeken başka müellifler de vardır. Bunlardan biri de, bir devrin tanınmış edebiyatçısı **İsmail Habib Sevük**'tür. O'nun in-

---

27 **Rıza Çavdarlı,** "Türk Dili Dâvâsı'nın İçyüzü", *Büyük Doğu*, yıl: II., c.III, s.65

kılâbcı kalemşörler arasındaki mümtaz mevkii mûlûmdur. **M. Kemal Paşa** ve inkılâplar hakkında methiyeler düzmekle mâruf olan bu zat -belki de, ilim ve edebî zevk îcâbı olarak- dilde tasfiyeciliğe karşı çıkarak lisânımızda hazmedilmiş Arap ve Fars asıllı kelimeleri muhâfaza etmek istikaametinde pek çok yazı yazmıştır. Lisan mes'elesinde mûtedil görüşleri ihtivâ eden bu yazılar sonradan *"Dil Dâvâsı"* isimli bir kitapta toplanmıştır. Bu kitapta, yer alan ve çoğu iştirâk edebileceğimiz vasıftaki görüşler arasında tasfiyeciliğin büyük düşmanımız Ruslar'ı sevindirmekten başka bir fayda sağlamadığını şöylece temas ve işâret edilmektedir:

"*Bizim Meşrûtiyeti'n ilânından biraz evvel Acem Şahı Meb'usan Meclisi'ni topa tutarak dağıttığı için **Mehmed Âkif** yazdığı şiirde.*

"Umûmen Garbı güldürdün, umûmen Şarkı ağlattın" demişti.

*Dil dâvâmızdaki kargaşalığa bizimle beraber Türkçe'ye hayran Garblılar da üzülüp bunu havsalalarına sığdıramıyorlar. Yalnız "**Büyük Düşman**"ımız sevinip gülmektedir. Bizim Garb Türkçesi kırk elli yıl önce diğer Türk lehçelerinin de müşterek kültür dili olmaya başlamıştı. **Gaspıralı İsmail Bey**'in Kırım'da çıkardığı "**Tercüman**"ı biz burada çıkan bir gazete gibi kolayca okuyorduk. "**Büyük Düşman**"ın en korktuğu şey buydu. Şimdi bizim yeni kelimelerimizi en hareketli tehâlükle yaymaktaymış. Düşmanı bu kadar sevindiren şey, bizi derin derin düşündürmelidir elbet.*"[28]

Daha yeniler de aynı görüştedir. İşte bir tek misal:

" ... ***Atatürk** dilci değil, bir devlet adamı idi. Artık onun bazı tasarrufları üzerine münâkaşa zamanı gelmiştir. **Atatürk**'e yanlış bilgi verilmek sûretiyle yanlış işler yap-*

---

28 **İsmail Habib Sevük** - *Dil Dâvâsı*, İst. 1949, sh.120

tırılmıştır. Riyâziye terimleri öğretilirken "Çarpay, Böley" denildi. Bu uydurma terimlerin sâhiplerine her uydurdukları kelime için 6 lira verildi.

*Bunu biliyor muydunuz?. Siyâsî tarihimizi yeniden yazmaya borçluyuz. Demek, güzel Türkçemize sûikast için sıkılan her kurşun 6 lira... **Nâzım Hikmet** de öbür taraftan bağırıyor:*

"Koşun, kurşun dökmeye çağırıyorum!.. "

*Rahmetli **Atatürk**'e etrâfındaki dil devrimi dalkavukları Anadolu Ajansı ile isminin **"Kemâl"** değil öztürkçe **"Kamal"** olduğunu ilân ettirmişlerdi. **Ama**, bir müddet sonra **Atatürk** onlara lâyık olduğu sıfatı kullanarak **"Beni aldattılar"** diye eski **Kemal** adına dönmüştür.*

Maâlesef dilde aşırı solculuk zafer kazanmıştır. Yeni terimlerle birlikte Türkçe olmayan birçok kelimeler devlet kanalı ile, mektep, siyasî tesir ve nüfuzlarla dilimize girmiştir."[29]

"Düşmanım asâlete kelimelerde bile!.." diyen **Nâzım Hikmet** değil midir? Müslümanlar bir de şuna dikkat etmelidir:

Seksen yıldır, şu ülkede hiçbir komünist kalem tasfiyeciliğe karşı çıkmış değildir!.. Çünkü geçmişi reddetmek temel şiârı olan komünizm yeni ve köksüz bir fikir vasatı ihdas için eski kültürün izlerini silmeye mecburdur. Aynı maksadın başka sebeple hâdimi olan kemalizm ile komünizm arasında bu hususta bir paralellik bulunmasından daha tabiî ne olabilirdi. Nitekim bu gün ülkemizde Türkçe tahribkârlığında komünistlerle kemalistler el ele çalışmaktadırlar. Hazin olanı islâmî kültürü dâvâ etmek mevkiindeki bir kısım müslümanların anlaşılmaz bir şekilde bu din ve

---

29 **Orhan Seyfi Orhon** - "Dilde Uyanış", *Son Havadis Gazetesi,* Nisan 1968.

tarih şuuru düşmanlarına karşı koymak yerine onlara hacil (aşağılatıcı) bir mantıkla teslim veya tâbî olmalarıdır!..

Bu sefâletten kurtularak menşei Kur'an olan kelimeleri boykot edenlerin karşısında yer alabilmek için bu hareketin gâyesini iyi kavramak gerektir.

B- GÂYE

Gerek "**Harf**" ve gerekse "**Lisan**" inkılâblarının gâyesi İslâm Kültürü'nden kopmaktı... Bunu, kemalist inkılâbların iki numaralı âmili **İnönü**, *Ulus Gazetesi*'nde yayınlanan hâtırâtında açıkça ifâde ederek:

"*Harf inkılâbı bir okuma yazma kolaylığına bağlanamaz. Okuma yazma kolaylığı* ***Enver Paşa****'yı tahrik eden sebebdir. Ama harf inkılâbının bizde tesiri ve büyük faydası kültür değiştirmesini kolaylaştırmasıdır. İster istemez Arap kültüründen koptuk.*"[30]

Tabii "**Arap Kültürü**" sözünün aslı "**İslâm Kültürü**"dür. Araplar'ın İslâm'dan ayrı bir kültürleri yok ki!.. Tabii artık demokrasiye geçilmiş, halkın elinde rey silâhı var. Onun için İslâm değil de "**Arap Kültürü**" diyor. Fakat halktan rey istemek mevkiinde olmayan birçok kemalist kalem daha sarîh davranarak hedefin İslâm olduğunu açıklamaktan çekinmiyor!.. Bunlardan birkaç misal verelim;

Alevî Dedesi **Hıfzı Veldet Velidedeoğlu,** bir zamanlar *Cumhuriyet Gazetesi*'nde yazdığı bir yazıda[31], "Osmanlıca kelimelerden kurtulmadıkça, gerici kültürün tesirinden çıkamayacağımızı" açıkça ifâde etmiştir. Nedir gerici

30 Bkz. **İnönü**'nün Hâtıraları, *Ulus Gazetesi* 14-15 Nisan 1969 tarihli nüshalar.

31 On bir yıllık gurbet mâcerâmız esnâsında şahsî arşivimiz birçok taşınmalarla altüst olduğundan - maalesef - bu yazının aslını bulup ona atıfta bulunamadık.

kültür!.. Hiç şüphesiz İslâm Kültürü?.. 1950'li yıllarda en azılı bir İslâm düşmanı olarak *"**Dinimizde Reform: Kemalizm**"* adında bir mecmua çıkaran **Osman Nuri Çerman,** bu mecmuada yayınladığı sayısız yazıda dînin temel esasları ile alâkalı olarak çeşitli hakaret, alay ve tahkirlere yer vermiştir.[32] Bunlardan birkaç misal verelim de bu mel'ûnun Türkçe'mizdeki tahribâtı ve onun menhûs gâyesini nasıl alkışladığını gösterelim:

"*Arap Harflerini millî dilin gelişmesine en kuvvetli engel sayarak bir hamlede onu değiştirdi. Arap kelimelerini de diğer bir hamle ile atmak için bütün Türkiye'yi harekete getirdi.*"[33]

" *– Oh!.. Oh!.. Milletimizin basîretini bağlayan, garbın medeniyet dünyasına karşı gözünü kör, kulağını sağır eden Araplığın ve Arapça'nın tesirinden kurtulmaya başladık.*"[34]

Bu sözleri söyleyen **Osman Nuri Çerman** nasıl bir adamdır?!. Bu bilinmelidir ki; kimlerin neden lisanda arâbî asıllı kelimelere düşman olduğu anlaşılsın!.. Bunun için onun 1958-59 yıllarında yayınladığı zikri geçen *"**Dinimizde Reform: Kemalizm**"* adlı dergide yer alan binlerce herzelerden ummandan bir katre nev'inden bir iki misal zikredelim:

"**ATATÜRK**'ÜN NUTUKLARI KUR'ÂN'A AYKIRI OLMADIĞI İÇİN KUR'ÂN GİBİ KUTSALDIR!.", başlığı altında bakınız neler söylüyor:

"*Atmosferde rüzgâr, denizlerde dalgalar, akarsularda çağlayanlar, Arz'da volkanlar ve lâvlar, nasıl bir Tanrı kud-*

---

32 Bu husustaki tafsilât için "**Tarihten Günümüze Tahrif Hareketleri**" isimli eserimizin C.II, sh.570'e bakılabilir.

33 **Osman Nuri Çerman,** *Dînimizde Reform: Kemalizm Dergisi*, Sayı: 14, İstanbul, Mart 1958, sh. 17

34 a.y.

*retiyse, vatan kurtaran **Atatürk**'ün ağzından çıkan sözler de bir Tanrı buyruğudur. Türkçe Kur'ân okur gibi O'nu da oku!.. Tekrar oku ve herkese okut!.. Öğret!.. Anlat!.. Yaz, yazdır, yay, yayınla!.. Kutsal kitapların ruhundan ayrı olmayan kemalizm prensipleri vatanseverler Türk'ün inanı, ibâdeti, medeniyeti, istiklâli ve istıkbâlidir!..*"[35]

"Ne için Anıtkabir Kâbemiz, Atatürk'ün İdeallerinin Gerçekleşmesine Dua Haccımızdır!."[36] Bu da bir makale başlığıdır. Artık böyle bir başlığın altında ne herzeler yer alabileceğini hesâb etmek güç olmasa gerektir. Aynı derginin Ocak 1959 tarihli 24. sayısında diğer bir kemalist **Dr. Engin Arın**:

"*Atatürkçülük bayrağımızda iki söz dalgalanıyor. Türkleşelim. Çağdaşlaşalım!.. Birincisinin en büyük devrimi Dil Devrimi ikincisinin Din Devrimi'dir. Ama bu ikisi de birbirinden ayrılmaz bir bütündür.*

Atatürk devrimleri bir bütündür. Birisini, söylemek bütününü tehlikeye düşürür. Dil devrimi ancak Osmanlıca'yı atıp öz dili benimsemekle yaratılabileceği kesin olarak anlaşılmaktadır. Birisi ümmet çağı, ötekisi Türklük çağı!.. Ulusumuz Arapça-Osmanlıca ve Arap yazısı abuk sabukluğundan artık tüm kurtarılmalıdır."[37] demektedir.

Bir misal daha verelim de bu bahsi kapatalım:

"Kemalizm Türk Dil Kurumu'nun sözlüğünde de yazıldığı gibi Türk'ün dinidir."[38] Bu da diğer bir makale başlığıdır!.. Muhtevâsından nakiller yapmaya hâcet var mı? Gerçekten insanın mîdesi bulanıyor!..

Kemalistlerin bir de Kur'ân-ı Kerîm için hâşâ *"**Çöl***

---

35 **Osman Nuri Çerman**, a.d., s. 24, Ocak 1959 sh. 23

36 Bkz. Aynı dergide yer alan "DİL ve DİN" başlıklı makale.

37 Bkz. a.d., sayı: 24.

38 a.y.

***Kanunu*"** deyişleri vardır ki, buna dâir de sayısız misal verilebilir. Mâhud, **Selman Rüşdü**'nün bizdeki benzeri olan **Prof. İlhan Arsel** diyor ki:

"*... Nasil Arapça'yı ve Farsça'yı baş tâcı edip, Türkçe'yi tenezzül edilmez bir dil hâline indirdi ve dolayısıyla güzel lisanımızın gelişmez ve kısır kalması marifetlerini başardı ise,...*

*Evet, saymakla bitmeyecek bütün bu işler, din adamı görevlerini ifâ eden veya kendilerine din adamı niteliğini yakıştıran kişilerin marifetleri!.. Câiz değildir diye Kur'ân'ı ve ezanı Türkçe okutmayan ve başta Medenî Kanun olmak üzere bu ülkeyi çağdaş medeniyet seviyesine götürecek Atatürk Kanunlarını "**Çöl Kanunları**" ile değiştirmeye niyetli bu kişiler, Türk toplumunun kaderini çizme hevesindeler.*"[39]

Hz.Peygamber hakkında bu sarhoş kusmuğundan farksız aşağılık ithamın asıl şampiyonu **Kemal Çilingiroğlu** adındaki İslâm düşmanıdır. O'nun 1950'li yıllarda yayınladığı "**Beş San'at**" adlı dergisinde kuduz köpek havlamasından farksız sayısız hakarete o zaman "**Hür Adam**" adıyla yayınlanan gazetenin sâhibi merhum **Sinan Omur** cevaplar vermiş ve kendisine **Çilingiroğlu** tarafından hakaret dâvâsı açılmıştı. Bu dâvâ dolayısıyla **Sinan Omur** Bey, müdafaasında dâvâcının İslâm'a ve Müslümanlar'a hakaretlerini şöyle hülasa etmişti:

"*Sayın hâkimler!..*

*C.H.P. sinin çıkardığı ve Eminönü Halk Partisi Başkanı **Kemal Çilingiroğlu**'nun sâhibi bulunduğu **(Beş San'at)** dergisinde:*

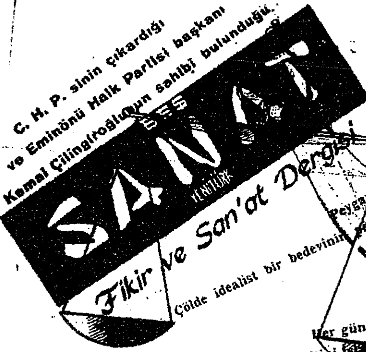
«Kur'ana çöl kanunu .... Peygamberimiz efendimiz hazretlerine, Bedevi fellàh .... Çölde idealist bir

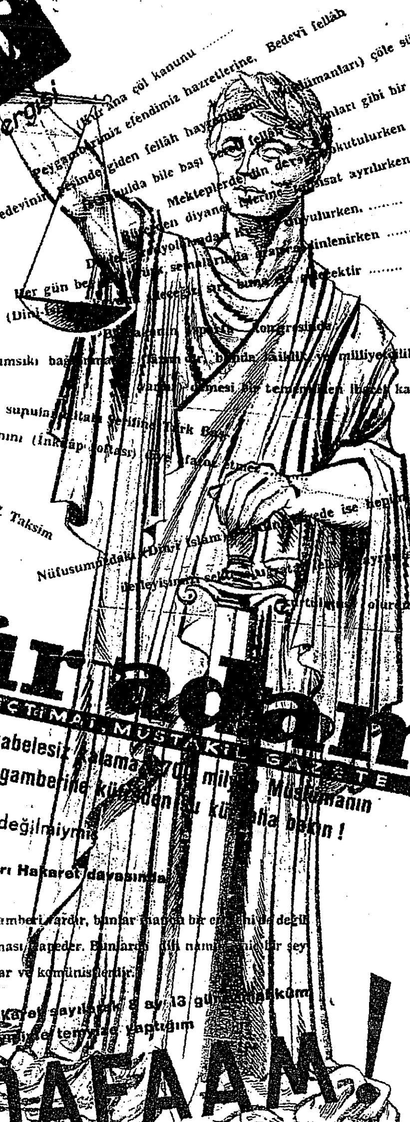
39 **Prof. Dr. İlhan Arsel,** "Camiler ve Memleket", *Cumhuriyet Gazetesi,* 25 Şubat 1969 tarihli nüsha.

bedevinin peşinde giden fellàh hayranları nı(Müslümanları) çöle sürmelidir .... Nufüs kağıtlarımızdaki (Dini-İslâm) kaydını sileceğiz, sıra buna da gelecektir .... İstanbul'da bile başı bereli fellàh hayranları gibi bir örnek varken .... Bütçeden diyânet işlerine tahsisat ayrılırken .... Devlet radyolarından kur'an duyulurken, ... Her gün beş defa Türk semalarında arapca dinlenirken .... Mekteplerde din dersleri okutulurken .... Başbakanın Isparta kongresinde:

"Programımıza sımsıkı bağlanmamız lâzımdır, bunda lâiklik ve milliyetçilik serahaten vardır.» demesi bir temenniden ibaret kalmaz mı?.................İnsanların kendi milletini seçmek hürriyeti verilmelidir. Böyle olsaydı şimdi ilerleyişimizi sekteye uğratan fellàh hayranlarından kurtulmuş olurduk.................Milliyetlerini unutacak kadar dil, arapçayı doya, doya konuşmak için tek dişi kalmış canavarın dahi girmemiş olduğu uçsuz bucaksız çöllere gitmiş olurlardı.................Âlemin terli apış aralariyle uğraşmayı iş edinen sidikli zihniyet .... Arabistan'da idealist bir Bedevi tarafından sunulan kitabı şerifine Türk Başbakanı Türk aydınını "İnkilâp softası" diye áfaroz etmez.................Nüfusumuzdaki "Din-i İslâm" kaydını nerede ise hepimiz sileceğiz çünkü bu da sarıklı cehaletin eseri................ Bu günkü terakki manialarını süratle ortadan kaldırıp ilerlemekte devam ettiğimiz vakit tabiidir ki, sıra nüfus kağıdındaki bu kayda gelecektir................."

*Diye yazılan yazıları ve (toplu basın mahkemesi huzurunda **Kemal Çilingiroğlu**'nun vekili C.H.P. Taksim Bucak Başkanı **Avukat Şeyda Güley** de): Beş Sanat mecmuasındaki bu yazılarla C.H.P. iftihar eder................ Diye söylediği sözleri görüp okuduğunuz zaman sizler de bizler gibi imanla dolu kalpleriniz çarpacak, vicdanlarınız sarsılacak. Şuurunuz bozulacak ve ihtiyarınızı kaybederek "Bu*





Çölde idealist bir bedevinin

Her gün be

Nufüs kağıtlarımızdaki (Dini-

(Programımıza sımsıkı bağ

Arabistanda idealist bir Bedevî tarafından sunula

kalmaz mı? .....

bakanı Türk aydınını (İnk

Kemal Çilingiroğlunun vekili C.H.P. Taksim
Bucak Başkanı Avukat Şeyda Güley de) ;
Beş Sanat mecmuasındaki bu
yazılarla C.H.P. İftihar eder
Diye söylediği sözlere
hakaret ve tecavüzlerine

Nüfusum

ise

z sileceğiz

Hür adam

SİYASİ, İÇTİMAİ, MÜSTAKİL GAZETE

Bu Tecavüz mukabelesiz

Kitabına Peygamberine

Meğer Çilingiryan değilmiymiş

Diye verdiğimiz cevaba açtıkları Hakaret davasında

(bir ermeninin de kitabı ve inandığı bir Peygamberi vardır, bunlar

taşnak komitesinden daha beter bir hınzır olması

mevcut olmadığı, bunlar perde arkası hınzırlar ve

diye yaptığım müdafaa

edilmem

MÜDAFAAM!

Sinan Omur Bey'in matbû müdâfaanâmesinin kapağı

ne cüret, bu ne cesaret, bu başı bozukluğu nereden alıyorlar ve bu memleketi bunlar ne sanıyorlar, vay din düşmanları vay!" demekten kendinizi alamıyacağınıza sanki yanınızda imişim gibi işitiyor ve görüyorum."

Lisânımızdaki tahribâtın adı solcu ve kemalistlerce "**Dil Devrimi**"dir. Bunun gâyesini en doğru ve kısa bir sûrette belirten **F. Rıfkı Atay**'dır: **"Türk Kafasını, Arap Kafasından ayırmak!.."** Söylemeye gerek yoktur ki onların lisanında bir "Arap Kafası" müslümanca düşünmenin tâ kendisidir.

Bakınız ne diyor:

"Büyük zaferde Yunanlılar denize döküldükten sonra Meclis'te bir şeriatçı milletvekili:

"- Yunanlılardan kurtulduk. Bakalım Mustafa Kemal'den nasıl kurtulacağız?.. demişti.

Atatürk çizmelerinin tozu ile İzmir'den geri döndü. Türklüğü yok olma tehlikesine düşüren asıl ana düşmanın, şeriatçılığın üstüne atıldı. Halîfesi ile, şeyhülislâmı ile, medresesiyle, şer'iyye mahkemeleri ile, "emir ve nehiy" yetkileri ile hepsini top yekûn tasfiye etti. Bu enkaz altından lâik cumhuriyet doğdu ve Türk'ün yüzü Batı'ya döndü. Din devrimi de gelmek üzere idi. Ezan gibi ibâdet de Türkçe olacaktı. Kadın on dört asırlık kölelikten kurtulmuştu. Yazı ve dil devrimleri Türk kafasını Arap kafasından ayırıyordu."[40]

İşte size, müslümanların değil, lisan inkılâbını yapan, onun içinde vazîfe alan veya onu tasvib eden insanlardan bir kaçının ifâdesiyle Türkçe'ye vâkî müdâhalenin gâyesi!.. Hâlâ daha hedefin Kur'ân-ı Kerîm olduğunu kavramaz ve bu ihânete karşı çıkmazsanız -ben vebalden kurtuldum- siz kendinizi düşünün!..

ÖLÜM VAR!.. ÖLÜM!..
HESAP VAR!.. HESAP!..

---

40 **Fâlih Rıfkı Atay,** *Bayrak*, İstanbul 1980 sh. 30.

'Gerçek Müslümanlar Atatürk'ü sevmez'

■ ÜNLÜ yazar Aziz Nesin, 'Kara Ses' olarak tanınan Cemalettin Kaplan'ı, "İşte gerçek Müslüman" olarak tanımlayarak, gerçek Müslümanların Atatürk'ü sevmemelerinin normal olduğunu söyledi.

■ Abant'ta kısa bir tatil yapan yazar Aziz Nesin, "Atatürk, Müslümanlar açısından sevilecek bir şey yapmadı. Türkiye'de, Atatürk'ü sevdiğini söyleyen Müslümanlar, yalancıdır" dedi.

■ Sovyetler'de yaşayanların yıllarca komünist gibi göründüğünü, gerçek yüzlerinin son gelişmelerle ortaya çıktığını hatırlatan Nesin, "12 Eylül'de, Türkiye'de de bir başka iki yüzlülük örneği yaşandı. Çoğunluk, askerlerin safında yer aldı. Yarın dini bir devrim yapılsa, bunlar dinci kesilir" diye konuştu.

Oğuz UÇAR / *ABANT (Bolu), (hha)*

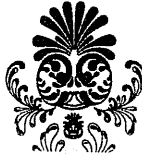


YAZISIZ!..



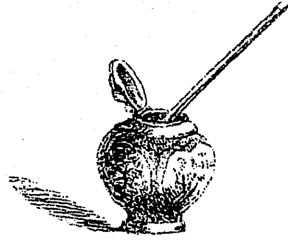
Ey feyz-resân-ı Arab ü Türk ü Acem,
Kıldın Arab'ı efsah-ı ehl-i âlem!.
Etdin fusahâ-yı Acem'i Îsî-dem,
Men Türk-zeban'dan iltifât eyleme kem!.

Fuzûli[41]



41 Mânâsı:
"Ey Arap, Türk ve Acem milletlerine feyz veren Allah'ım!
Sen Arap kavmini dünyânın en fasîh konuşan milleti yaptın!
Acem fasihlerinin ise sözlerini, îsâ nefesi gibī, cana can katan bir güzelliğe ulaştırdın!
Ben Türk'üm ve Türkçe söylemek istiyorum! Benden iltifâtını esirgeme Yâ Rabbi!"

Soyca, Bayat adlı bir Türk aşiretine mensûb olan **Fuzûli** (1494-1555), ana dili Türkçe'nin yanında Arapça ve Farsça da mükemmel şiirler yazmıştır. **Fuzûli,** Kerbelâ şehidleri için yazdığı Hadîkatü's-Su'adâ isimli eserinin mukaddimesinde yer alan yukarıdaki rubâîsi ile Türk Lisanı'na karşı muhabbetini dile getiriyor. İstiyor ki; onun sevgili Türkçe'si, o çağların en mükemmel, dilleri ölçüsünde zengin, üstün ve güzel olsun.



İKİNCİ BÖLÜM

DOĞRU TÜRKÇE İÇİN TUTULACAK YOL NEDİR VE UYDURMA KELİMELERİN YANLIŞLIĞINA BİRKAÇ MİSAL

A- ÖLÇÜ NE OLMALIDIR?..

Bin yıldır, kullanageldiğimiz ve lisanımızda çeşitli incelikleri bulunan kelimeleri "**menşe itibâriyle Türkçe olmadıkları**" esbâb-ı mûcibesiyle terk ederek bunların yerlerine ya kadim Türkçe'den tabii ömrünü tüketerek ölmüş kelimeleri, veyahud da hiçbir ilmî esasa dayanmadan gelişi güzel uydurulmuş nevzuhur gûyâ birtakım mukaabillerini îcâd ederek ikaame etmeye çalışmak, Türkçe'ye ve Türk Kültürüne tam mânâsıyla bir sûikasttır. Bu, yüz yılı aşan bir zamandan beri Türkiye'mizde İslâm'a karşı tevâlî eden umûmî sûikastın bir cüz'ünden başka bir şey değildir. Ancak, ne yazıktır ki; islâmî vecd ve heyecânı terennüm eden bazı yazarlarımız da Türkçe'ye karşı girişilen bu sûikasdin dümen suyunda gitmekten kurtulamamaktadır.

Gerçekten, ilk ortaya atıldıkları sırada tamamen gayri me'nus (alışılmamış) telâkkî olunarak alaya alınan birçok

kelimenin, az bir zaman sonra "**artık umûmîleşmiş olduğu kanaatine varılarak**" sağcı mevkutelerin baş köşelerinden, minber ve vaaz kürsülerine kadar her yerde iltifâta mazhar olduğu görülmektedir.

Nasreddin Hoca'nın "**Şuna değdi, buna değmedi**" mantığıyle yalamaya koyulduğu karpuz kabukları hikâyesini hatırlatan bu tutum, birtakım köksüz ve asâletsiz kelimelere, onları îcad ve terviç eden İslâm düşmanlarının dahî sağlayamadığı desteği sağlamakta ve bunların umûmîleşmesini te'min eden asıl müessir rolünü oynamaktadır.

Bu mes'elede, İslâm'a ve mâziye bağlı olmanın mantık ölçüsünü tesbit edememenin ve edilebilse bile bunu tezadsız bir sûrette yaşayamamanın bir sârî illet gibi bütün efrâd-ı milleti -az veya çok- şümûlüne aldığı muhakkaktır. Türkçe'nin gramerine, kelimelerin incelikleriyle tarih içinde iktisâb edip yüklenegeldikleri mânâların künhüne hakkıyle vâkıf olamamak ve bir de güya ileriye doğru giden bu cemiyette geri kalmış gibi gözükmemek his ve arzusunun ma'kesi olan bu sakat tutumdan kurtulmadıkça çok kısa bir zaman sonra ***Mevlûd*** gibi, **Yunus Emre** ve emsallerinin ilâhileri gibi dînî heyecânı terennüm eden en harc-ı âlem metinlerin dahî anlaşılmaz bir hâle geleceği muhakkaktır. Zira lisânımızda boykot ilân edilen ve nisyâna terkedilen kelimelerin büyük ekseriyeti Arapça'dır. Arapça kelimelerin lisânımıza intikaalinin sâiki ise İslâm'dır.

Tekrar edelim: "**Lisanımızdan tardedilmek istenen kelimelerin kabahati (!..) menşelerinin Kur'an olmasıdır!..**" Fakat düşman için red ve boykota sebeb teşkil eden bu vasıf, müslümanlar için bir terviç ve rağbet sebebi olmalı değil midir?!. Ne gezer!.. Bugün lisan mes'elesinde tezadsız bir müslüman ehl-i kalem bulmak -âdeta-imkânsız hale gelmiştir. Halbuki daha dün böyle değildi.

İslâmî veçhesi olan her mevkutede mutlaka lisânımızdaki korkunç tahrîbâta ateş püskiiren yazılar yer alırdı. Eski İslâmî dergileri karıştıranlar derhal bu gerçekle karşılaşırlar. Bu durum, şurada on-onbeş seneden beri değişmiştir. Nasıl olmuşsa müslümanlar dün alay ettikleri piç kelimeleri bugün rahatlıkla kullanır hale gelmişlerdir. Bunun bilinen birçok sebebi meyânında bizce asıl saik müslümanların sürüklendikleri aşağılık duygusudur. Peki ama bu tavır, İslâm düşmanlarının başı çektiği bir harekette onların dümen suyunda gitmek değil midir?!. Bu ise, kemalizmin "**İslâm karşıtı**" tavrına teslimiyetten başka ne ifâde eder?!.

Cephemizdeki bu çirkin teslimiyet menfî müessirlerin şiddeti kadar bir de kendi düşüncelerimizdeki bir zaafdan doğmuş bulunmaktadır. Gerçekten birçokları, bu tavrın, "İslâm Dâvası" bakımından esasla alâkası olmayan sırf usûlî bir mes'ele telâkkî edilmesi gibi umûmîleşen bir yanlışın kurbanı olmuşlardır. Bunun neticesi olarak az okumuş halk tabakası hâlâ islâmî menşe'li ***"mektep, vazife, hâdise, vak'a, hâkim, millet, imkân, nesil, hayat, gâye"*** ilh. gibi saymakla bitmez kelimeyi severek yaşatırken, sözde mürekkep yalamış müslümanlar, bunların nevzuhur (türedi) mukaabillerine fütursuzca rağbet etmektedirler. İslâm irfânına açılan yolları tıkamak gâyesi güden kemalistler için tabiî olan bir davranışın İslâm dâvâsı güdenlerce müthiş bir tezad teşkil ettiğini kavrayamamak ne korkunç bir mantık sefâletidir!..

Böyleleri umûmiyetle iki nâbecâ (yakışıksız) mâzeretin arkasına saklanmaktadır. Bunların bazıları uydurma lisânın artık karşı konulmaz bir alışkanlık hâline geldiğini söylemekte, kimi de tamamen bu asâletsiz kelimelerle yetişmekte olan gençlerimize İslâm'ı anlatmanın başka bir çâresi bulunmadığı yolundaki safsatadan meded ummakta-

dırlar.

Daha dün müslümanlar birçok uydurma kelimeyle alay ederlerdi. Bir kimse *"olasılık, sorun, ödün, amaç"* v.b. kelimelerle konuştuğunda, onun bir kemalist veya komünist olduğuna hükmederek sözlerinin muhtevâsına asla alâka göstermezlerdi. Bugün faraza bir **Ecevit**'le cehli Kur'an meâli yapmaktaki cesâreti ile sabit olmuş bulunan bir sözde islâmcı yazar arasında her ikisinin de kullandıkları lisan îtibârıyla hiçbir fark kalmamıştır.

Uydurma lisanı, İslâm dâvâsı içinde gözüktükleri halde terviç edenler şu zaaf ve gafletlerine kılıf olmak üzere "Bu cereyânın artık karşı konulamaz bir şiddete ulaştığını" iddia etmektedirler. Böylece de unutmaktadır ki; kendileri gibi gaflet edip bu kelimeleri kullanan müslümanlar çıkmasaydı, bu uydurma lisan umûmîleşemezdi. Çok değil yirmi sene evvel kemalist - solcular kendileri bu asâletsiz kelimeler yüzünden halktan koptuklarını zira halkın bu kelimeleri anlamadığını iddia eder ve şu usûlî zaaf yüzünden kendileri için esasa müteallik büyük bir menfaati tepmeyi dahî düşünebiliyorlardı. Lâkin ilerici görünmek hastalığına mübtelâ bazı müslümanlarla başlayan bu uydurma kelimelere iltifat hastalığı kısa zamanda bütün bir cephede sârî hâle gelmiş ve halk da o güne kadar kemalist solculara mukaavemet etmişken yavaş yavaş bu mukaavemetten vazgeçmeye başlamıştır. Demek ki, bu bâtıl dâvayı umûmileştirmenin mes'ûliyeti islâmî telkin mevkiinde olanların uhdesindedir. Böyleyken kendi kusurlarını bir mâzeret olarak nasıl zikredebilirler!..

Biz de diyoruz ki; bütün bir cephe karşı koysa dahî mektepler, televizyon ve "resmi ağız"ın zorlaması neticesinde asıl Türkçe'mize karşı başlatılmış olan bu cidal elbette kurbansız atlatılamayacak ve ne kadar karşı konulsa da

eski *"galatât"* gibi bazı soysuz kelimelerin umûmî bir rağbete mazhar olmaları önlenemeyecektir. Ancak prensiplere dayanan bir tavır içinde bulunarak zararın asgarîde seyretmesini sağlamak din ve tarih şuurunun emridir. O halde İslâm'ı dâvâ edenlerin bu mes'elelerde alması lâzım gelen tavrın ideal ölçüleri nelerdir;

Kısaca bunu izah edelim:

ÖLÇÜLER

Bir dâva ve hassaten dünya görüşü, nev'i şahsına münhasır (orijinal) bir mantığa sâhip olmak mecbûriyetindedir. Bu mecbûriyet, umûmî ve tabiî bir kaanun gibi o görüşün hâkim olduğu bütün sahalarda hükmünü icrâ eder.

İslâm'ı hayâtın tamamına hâkim kılmaktan ibâret olan dâvâmızın da böylece kendine has bir mantığa sâhip olmasından daha tabiî bir şey olamaz. İçtimâî hayâtın bütün tezâhürlerine hâkim ve nâfiz bulunmak mevkiindeki dâvâmızın bu mantıkla *"lisan mes'elesi"*ni de şümulüne alacağı tabiidir. Buna göre İslâm'ın doğru olarak anlaşılması ve anlatılabilmesini sağlayacak olan keyfiyet, dâvâmızın lisan bahsindeki temel prensibidir.

Dünya'da bizden başka hiçbir ülkede böyle bir lisan kargaşası mevcud değildir. Bunlar arasında ***"kültür ihtilâli"*** yapmış olan komünist Çin'i bile zikredebiliriz. Dünya'daki bütün lisanlar birbirlerinden sayısız kelime almış bulundukları halde lisanda bizim gibi ırkçılık yoluna sapmış bulunan bir başka milletin mevcud olmaması ne ile îzah edilebilir?!.

Milletimizi asırlardan beri tahakkuk etmiş bulunan orijinal şahsiyyet ve inanışından uzaklaştırarak onu Batı'nın âdeta topyekün bir tâbii haline getirmek gâyesini güden kemalist inkılâblarm temel hedefi bizi milletçe İslâm'dan tec-

rid etmektir.

Lâiklik, sadece idâre ve siyâset sahasını din tesiri dışına çıkarmak üzere ***"Fransız İhtilâli"***nden sonra îcâd edilmiş ve o günden beri de böyle anlaşılmış olduğu halde, kemalist inkılâpların prensiplerinden biri olarak lâikliğin hayâtın sadece böyle bir parçasına münhasır kalması kabul edilmemiştir. Gerçekten kemalizmin lâiklik anlayışı hayâtın bütününe şâmildir. İdâre ve siyâsetle alâkasız olan ferdî veya içtimâî tavır veya düşüncelerin de din tesirine tâbî olması kabul edilmemiştir. İsimler, soyadları, beşerî münâsebetlere hâkim olan üslûb v.s. nin dînî tesir ve motiflerden ayıklanması bu iddiamızın en büyük delilidir. Bundan dolayıdır ki; kemalizmle ilgili bir başka eserimizde biz onu tavsif ederken ***"lâiklik"*** yerine ***"lâdînîlik"*** tâbirini kullanmışızdır.[42]

İşte lisanımızdaki tasfiyecilik de kemalizmin şu umûmî tutumundan doğmuştur. Yani Türk insanının düşüncesini lâdînîleştirmek maksadının eseridir. Böylece dînî tefekküre ma'kes olan bütün kültür hazineleri yeni nesillerin meçhulü olacak ve kemalistler de bir boş plâk hâline gelen genç dimağlara istedikleri muhtevâda bir yeni kültür zerk edebileceklerdir. Esasen harf inkılâbı ile hedef ittihaz edilmiş olan şu netice bir de Kur'anî menşe'li kelimeleri unutturmaya çalıştırmak sûretiyle de takviye edilmek istenmiştir.

Lisandaki hercümercin hedefi diğer kemalist inkılâplar gibi ***"Kur'ân'a karşı savaşmak"*** olunca bu mes'elede her müslümanın takınması gereken tavır kendiliğinden ortaya çıkmaz mı?!. Heyhat!..

Bugün İslâm adına bir mücâdele içinde bulunanlar-

42 Bkz. **Kadir Mısıroğlu,** "Kemalist İnkılâbın Anatomisi", *Sebil Mecmuası*, s.1-52, İstanbul 1976.

dan pek çoğu îman şuuru ve selim muhâkemenin gerektirdiği birtakım temel prensiplere sâhip değildir. Bundan dolayıdır ki, kimisi en gayrı me'nüs (alışılmamış) Arapça kelimelerle ne idüğü belirsiz birtakım zıpçıktıları bir arada kullanabilmektedir. Bazıları da sözlerinin muhtevâsına dikkat edilmese tercih ettiği kelimelerden dolayı kemalist ve hatta komünist zannedilecek derecede uydurma kelimelere rağbet etmektedir.

Bu prensipsizlik kiminde câhillik ve umûmî cereyanlara tâbî olmanın kolaylığından doğmakta, kiminin de kasdı bir ihânet sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Biz hüsn-ü zanda bulunarak insanımızın bu mes'ele üzerinde lâyıkıyla düşünemememiş olmasından doğduğunu kabul ettiğimiz şu mantıksızlık ve insicamsızlığa bir nihâyet verebilecek olan prensipleri lisanda tâkib edilecek ölçülerimizi göstermek üzere şöylece tâdad etmek istiyoruz:

1- Asabiyet-i dîniyyeyi kaldırabilmek için yerine bir şey koyabilmek ihtiyâcıyla el atılan asabiyet-i ırkıyenin bir tezâhür ve tatbik sahası olan ***"Arapça kelime düşmanlığı"*** karşısında alacağı tavrı erkence tespit edememiş bulunan müslümanlarm şu gayretsizliği sebebiyle bugün artık umûmen unutulmuş bulunan kelimeleri yeniden diriltmeye çalışmak gibi bir dirâyet ve hamleyi ümid ve temennî etmiyoruz. Ancak tahrîbat her an devam etmekte olduğundan bu ihmâlin daha fazla kurbana mal olmaması için henüz unutulmamış bulunan kelimeleri kullanarak, dâvâ ederek yaşatmanın lüzûmuna inanıyoruz.

Nasıl ki; uzun bir seyahatten evine dönenler henüz kökü kurumamış olan çiçeklere ümitle su verirlerse aynen onun gibi fiilen kullanılmasalar bile sorulduğunda ne mânâya geldikleri bilindiği anlaşılan kelimeleri ayakta tutabilmek için canhıraş bir gayret sahibi olmamız gerekir. Her-

kes *"okul"* kelimesini kullanmakta olduğu halde *"mektep"* hâlâ biliniyorsa, her müslüman tarafından tercîhan kullanılmalıdır ki, hayat bulsun, yaşasın!.. Bu ölçüyle mü'minlerin kendi dünya görüşleriyle tezad teşkil etmek üzere boykot edegeldikleri yüzlerce, binlerce kelimeden bir demet misâli bu eserin baş tarafında takdim etmiş bulunuyoruz.

Bu tip kelimelerden bin adedini de işbu eserin sonunda alfabetik bir fihrist hâlinde bulacaksınız. Nasıl bizi Kur'ânî kültürden uzaklaştırmak isteyenler henüz dipdiri olan kelimelerimizi boykot ediyorlarsa, biz de İslâm'a ve Kur'ân'a taraftarlığın tabiî bir neticesi olarak onların şimdilik bin uydurma kelimesini boykot etmeliyiz. Sizi buna dâvet ediyoruz.

Bununla onların, islâmî menşe'li kelimeler yerine ikaame etmek üzere uydurdukları kelimelerin bu bin adetten ibâret olduğunu sanmayınız. Biz, müslümanların iltifâtına da mazhar olmuş bulunanların listesini yaptık. Yıllardan beri bunlar kelime uydurmakta, fikir piyasasına sürmekte, tutulanları kâr sayıp tutulmayanlar için daha sonra yeni yeni hamlelere hazırlanmaktadırlar. Bu tutum mütevâlî bir sûrette devam edip gitmektedir. Hedefleri lisanımızda menşei Kur'an olan tek bir kelime bırakmamaktır.

Aslında bu uydurma kelime teklif senaryosunun da dehşet verici bir seyri vardır. Meselâ ilk teklif edildiği zaman bugün *"ürün"* denilen kelime ***"ürüm"***dü. "İçişleri Bakanlığı ***"İçerilik Bakanlığı"***, *"Dış İşleri Bakanlığı"*, ***"Dışarılık Bakanlığı"*** sûretinde teklif edilmiş ve bunun gibi yüzlerce kelime birçok kitapta o ilk teklif şekliyle yer almıştı. Lâkin bunlar gene hiç olmazsa lâfız değişiklikleri ile de olsa zamanımıza kadar gelmişlerdir. Ya birçok kitaba geçtikleri halde günümüze kadar gelememiş hiçbir insanın hâfızasında yer edememiş kelimelerle basılmış kitapları

yarın kim anlayabilecektir?!. Bu gibi kelimelere misal olmak üzere ***angın*** (meşhur), ***çıkat*** (ihrâcat), ***girit*** (ithâlât), ***çakerge*** (cazibe), ***savaman*** (müddet) **sûel** (askerî) **Yaltırık** (ihtişam) ilh... zikredebiliriz.

Netice olarak, yaşayıp yaşamayacağı meçhul olan, yaşasa bile lâfzan veya mânâca değişikliklere mâruz kalması muhtemel bulunan kelimeler yerine henüz unutulmamış bulunan kelimelerimizi ısrar ve inatla kullanmak birinci prensipimiz olmalıdır.

2- Uydurma kelimelerin çoğu Türk Dili'nin müstakar kaaidelerine nazaran yanlıştır. Ancak içlerinde doğru olanlar bulunsa bile bu doğruların mukaabilleri henüz unutulmamışsa, yine kendi kültürümüzün kelimesini inat ve ısrarla ve tercîhan kullanmalıyız. Zira yenisini nasıl olsa kullanacak olan çoktur. Biz kendi kelimemize revaç kazandırarak unutulmaya mahkûm edilenlerin adedini bir tanecik olsun azaltmaya çalışmalıyız. Kaldı ki; böyle yapıldığı takdirde bir lisânın asıl zenginliklerinden sayılan tev'em yâni eş mânâlı kelimelerin çoğalması ve gerektiğinde bir üslûb kusuru olan *"**tenâfür**"*ü önlemek mümkün olur.

3- Zamanın îcab ve ihtiyaçlarıyla ortaya çıkmış çoğu beynelminel kelimelere bir diyeceğimiz yoktur. Bunlar menşe îtibâriyle Türkçe olmasalar da bunları boykot etmek gerekmez. Telefon, telgraf, televizyon v.s.

Ancak güzel Türkçe'mizde öteden beri kullanılagelen karşılıkları bulunduğu halde bunların frenkçe mukaabillerini tercih etmek, aşağılık duygusundan başka bir şeyle îzah edilemez ve tasvîbi imkânsızdır. Meselâ Türkçe'mizde ***"tabiî"*** kelimesini boykot edip "**normal**"i, ***"gayrî tabiî"***yi boykot edip "**anormal**"i kullanmak ve "**yaya kaldırımı**" varken "**tretuvar**" "**ahlâk**" varken "**etik**" kelimesini tercih etmek gibi. Bilhassa ekserisi Fransızca'dan bu sûretle

dilimize girmiş yüzlerce kelime cümlenin mâlûmudur. Misalleri çoğaltmak istemiyoruz. Arapça'ya karşı olanlar nedense Avrupa lisanlarının bu sûretle dilimizi istilâ etmesine ses çıkarmamaktadır.

Kendi lisânının mantığına sâdık kalarak **tanka dabbâbe, telefona hâtıf, elektriğe kehribar, otomobile seyyâre** diyerek bir ilim hey'etince yeni îcatlara bile kendi lisânından bir kelimeyle ad takan Mısırlılar'ın millî hassasiyetlerini gel de takdir etme!..

4- Kelime ecnebî menşe'li olsa bile, mâ'şerî vicdânm onu yoğurarak kendisine verdiği lâfız ve mânâ husûsiyetine saygılı davranmak asıldır. Meselâ numara kelimesi rakam yerine ikaame edilmek üzere Fransızca'dan ***"nomero"*** sûretinde alındığı halde hem *"rakam"* kelimesini koğup yok edememiş ve hem de kendisi birçok değişikliklere mâruz kalmıştır. ***"Nomero"*** kelimesinden bugün sâdece kısaltmasındaki "**no**" bir hâtıra olarak kalmıştır. Halbuki kelimenin kendisi numara olmuş bundan ***"numara yapmak"*** tâbirindeki incelik istikaametinde bir mânâ inceliği asıl hüviyetine munzam olmuştur. Böyle kelimeler artık bizimdir. Çünkü Türk maşerî vicdanı onu benimsemiş ve kendine benzetmiş demektir. Böyle kelimeleri boykot etmek gerekmez.

Uydurma kelimelerin bazıları da böyle bir maceraya mâruz kalmıştır. Meselâ, **"rey"** yerine ikaame edilen "**oy**" onun ictihad ve kanaat gibi manalarda kullanılmasını önleyememiştir.

5- Bir kelimeyi şahıslar değil de halkın kendisi tabiî bir ihtiyaçlar karşısında icâd etmişse o da makbûlümüzdür. **Gecekondu, dolmuş, benzinlik** gibi. Bunlar yeni de olsalar hayatın yeni îcâb ve ihtiyaçları karşısında ortaya çıkmış ve bir başka Kur'ânî menşe'li kelimeyi yok etmek maksadıyla ortaya çıkmış değillerdir. Meselâ **"Yaşam", "hayat"** keli-

mesini yok etmek için uydurulmuş olduğundan onu boykot edelim. Bunun gibi menşei kur'an-ı Kerim olduğu için atılıp yerine uydurma bir karşılık konulan kelime pekçoktur. Böyle kelimeleri mutlaka boykot etmelidir!.

6- Türkçe'de harcıâlem mukaabilleri bulunduğu halde Türkçesi ile, menşei Arapça veya Farsça olanları arasında zaman ve hâdiselerin seyri içinde incelik teşekkül etmiş kelimelerin her ikisinin de birlikte yaşamasını temin etmek şarttır. ***"Beyaz"***la ***"ak"***, ***"siyah"***la ***"kara"*** gibi... bunların birincileri maddiyat, ikincileri ise mâneviyat için kullanılır olmuştur.

7- Harcıâlem türkçeleri olduğu halde Arapça veya Farsça'ları da lisânımıza köklü bir sûrette girmiş ve el'an hayâtiyetini devam ettiren kelimeleri yaşatmayı da zarûrî addediyoruz. Bunlar, arka arkaya geldiklerinde bazan birini ve bazan da diğerini kullanmak sûretiyle edebiyatta **"tenâfür"** denilen ve aynı seslerin tekrarından dolayı kulağa çirkin gelen yeknesaklığı önlerler. ***"Sonra"*** ile ***"bilâhare"*** gibi.

8- Menşeleri ne olursa olsun bütün millet efrâdı tarafından bilinen ve kullanılan kelimeleri değiştirmeye ve onların yerlerine kadîm Türkçe'den hortlatılarak veya birtakım devrimbazlarca uydurularak acâib mukaabiller koymaya şiddetle karşıyız. Meselâ, "**domates**", ve "**doktor**" kelimeleri aslen Lâtince, "**limon**" ve "**fasulye**" Yunanca, "**patates**" ve "**iskele**" kelimeleri İtalyanca'dır. Böyle kelimeler lisanımızda binlercedir. Fakat böyle Hıristiyan milletlerin lisanlarından alınmış kelimeleri değiştirmek -her nedensehiçbir devrimbazın aklına gelmemiştir. Bu durumun tek istisnâsı yoktur. Çünkü onların husûmeti Arapça'ya ve -biraz da- İslâmî eserlerde bol bol kullanılmış olan Farsça kelimeleredir. Zira bu iki menşe'den gelen kelimeler, islâmî me-

sâilin tabiatı îcâbı olarak lisânımıza girmiştir. Bunlar terk edildiği takdirde en basit bir dînî metnin dahi anlaşılmasına imkân ve ihtimal yoktur. Gerçekten dînî ıstılahların hemen kâffesi Arapça'dır.

Burada şu husûsu da belirtelim ki; Türk Milleti olarak îmanımızın tabiî îcâbıyla Arapça'yı sevmemiz, kendi lisânımızı terk etmek istediğimiz tarzında telâkkî olunmamalıdır. Biz, Türküz, lisânımız da Türkçe'dir. Bundan tabiî bir şey olamaz. Fakat Türkçe'ye girmiş ve dağdaki çobana kadar bütün millet efrâdı tarafından benimsenmiş olan Arapça kelimeleri aynı zamanda Türkçe telâkkî etmeye mecbûruz. Tefekkür ve tahassüsümüzün alışılmış ve güzel vâsıtaları olan bu kelimeleri terk ettiğimiz takdirde dînî ve millî şuurumuzda telâfisi imkânsız kayıplara mâruz kalacağımız muhakkaktır. Zira, insanlar kelimelerle düşünür, fikir ve hissiyatlarını bu kalıplar içinde şekillendirirler. Lâfızların ancak akıp giden zaman içinde, idrâki besleyip dolduran çeşitli intibarlarla şahsî bir muhtevâ kazandığı inkâr edilemez. Bu muhtevâ bir yönüyle ferdî ise diğer yönüyle de millî ve içtimâîdir.

Müslümanlar için bugün kullanılmaya kullanılmaya unutulup anlaşılmaz bir hale gelmek üzere bulunan bu gibi kelimeleri yaşatmak -kanaatimizce- ciddi bir iman borcumuzdur. Bunun için, sırf Kur'ân-ı Kerîm'in Arapça olması bile kâfi bir sebebdir. Zira, en câhil bir müslüman bile, Kur'ân-ı Kerîm'den okunan bir parçayı dinlediği zaman onda geçen kelimelerin bir kısmını tanıdığı için -hiç olmazsa- mevzua intikaal etmek ve bu sûretle hislenmek imkânını bulur. Bu gidişle lisânımızdaki bütün Arapça kelimeler terkedile terkedile okunan bir aşr-ı şerifle, içinde tanıdığımız tek kelime bulunmayan faraza bir Çince metin arasında -maazallah- hiçbir fark kalmayacaktır. O zaman

halkımız, Kur'ân-ı Kerîm okuyanları sırf bir âhenk ve mûsikî alâkasıyla mı dinleyecektir?.. Devrimbazlar, milleti, bu hazin noktaya doğru götürmek istemektedirler.

9- Lisan mes'elesinde sırf eski metinleri anlaşılamaz bir hâle getirmek için Türkçe kelimelerini, zamanla kazandıkları lâfız veya mânâ husûsiyetlerinden vazgeçerek kadim şekilleriyle hortlatmaya çalışmak da, millî kültürümüze karşı girişilmiş sûikasdlerden biridir.

Meselâ ***"ağaç"***ın aslı ***"yağlıç"***, ***"kaşık"***ın aslı ***"koşok"*** yani iki oktur. ***"Şiir"***, kadîm Türkçe'de ***"yır"***dır. Şimdi bu kelimeleri tarih içinde kazandıkları husûsiyetlerden soyarak kadîm şekilleriyle hortlatmaya çalışmakta ne fayda vardır?!.

10- Türkçe'mizde öteden beri belli mefhumlar için kullanılagelmekte olduğu halde, solcu dilbazların -sırf bir karışıklığa meydan vermek için- bunları hiçbir alâkaları olmayan başka mânâlara doğru kaydırıp yerleştirmeye çalışmaları da, bu sûikasdin diğer bir şeklidir. Meselâ öteden beri mevcud olan ***"kamu"*** kelimesi, ***"bütün, hepsi"*** mânâsınadır.

Fuzuli:

"Kamu bimârına canan, devâ-yı derd eder ihsan" derken kelimeyi bu mânâda kullanmıştır. Hattâ **Süleyman Çelebi**'nin meşhur *Mevlûd*'unda dahi ***"Kamusun** görüp geçti öte"* mısrasında da ***"kamu"*** kelimesi bilinen bu mânâda kullanılmıştır.

Türkçe'ye karşı girişilen sûikasd hareketi içinde, edebiyâtımıza böyle belli bir mânâda girmiş ve yerleşmiş olan bu kelimeyi ***"amme"*** yerine ikaame etmeye çalışmakta ne fayda bulunduğunu ve bu kelimenin amme mefhum ve manâsıyla ne alâkası olduğunu hangi sivri akıllı izah ve isbat edebilir?!.

Bu mes'eleye dâir verilebilecek misaller gayet çok-

tur. Biz en son ve en yeni birini daha zikretmekle iktifâ edelim:

Türkçe'mizde öteden beri bir sual edatı olarak kullanılagelmekte bulunan ***"neden"*** kelimesinin de bugün ***"sebeb"*** yerine ikaame edilmek istenmesi sırf bir karışıklık ihdas etmek, mefhumların hercümercini sağlamak ve eski metinleri anlaşılmaz hâle getirmek gibi hâinâne bir maksadın eseridir. "**Kuşak**" kelimesini "**nesil**" yerine kullanmak da böyledir.

Bizler gibi din ve tarih şuuruna bağlı kimselerin gerekli mukaavemeti göstermemeleri sebebiyle bugün artık anlaşılmaz bir hâle gelen kelimeleri dâvâ etmiyoruz. Meselâ ***"müstantik"*** sorgu hâkimi, demektir. Bilhassa gençlerimizin bu kelimeyi bilmedikleri muhakkaktır. Halbuki; daha dün halkın ağzında gezen bir türküde:

*"**Ey müstantik, müstantik!.. Tabancamı ver bana!..**"* deniliyordu.

Bu duruma giren kelimelerden bir diğeri de; ***"hars'***tır. Bugün ***"kültür"*** kelimesi -aslında tam harsin karşılığı olmadığı halde- onu bastırmıştır. Nasıl ki; ***"trafik"*** kelimesini herkes bildiği ve kullandığı halde ***"seyr-ü sefer"***e iltifat eden kalmamıştır. Bu grupta ***âfâki*** (=objektif), ***enfüsî*** (=subjektif), "**Katib-i adil**" (=Noter) muhami (=avukat) ***sevk'ulceyş*** (=strateji) gibi daha pek çok kelimeyi saymak mümkündür.

Aslında tam bir din ve iman şuuru ile hareket edildiğinde, bu kelimelerin dahi dâvâ edilmeleri lâzımdır. Zira unutulmamalıdır ki; Yahudiler tam iki bin yıl sonra, çoktan ölü hale gelmiş bulunan **İbrânice**'yi hem lisan ve hem de yazı olarak ihyâ etmişlerdir. Ancak biz bu ölçüde bir inat ve gayreti bekleyemediğimiz için, bu gibi kelimeleri dâvâ etmek yoluna istemeye istemeye gitmiyoruz. Fakat bizim

endişemiz, bu ihmâl ve lâkaydimiz devam ettikçe, bugün henüz yaşayan pek çok kelimemizi, asâletsiz uydurma veya batılı karşılıklarının bastırmak ve unutturmak ihtimâlidir. Gerçekten böyle giderse ***"hayat"*** kelimesini ***"yaşam"***, ***"hâkim"*** kelimesini ***"yargıç"***, ***"gâye"*** kelimesini ***"amaç"***, ***"meşgale"*** kelimesini ***"uğraşı"***, ***"aşk"*** kelimesini ***"sevi"***, ***"heyecan"*** kelimesini ***"coşku..."***, "**ahlâk**" kelimesini "**elit**" in ilh... bastıracaktır. Bu tahakkuk ettiği takdirde, solcu dilbazlar için gerçek bir muvaffakiyet olacaktır. Bunun da Müslüman-Türk çocuklarının zarar hanesine kaydedileceğinden şüphe edilmemelidir!..

Kendi kültürümüzün malı olduğu ve asırlarca kullanılmış bulunduğu halde Türkçe'ye sûikasd hareketi içinde karşısına çıkarılan frenkçe veya uydurma mukaabiliyle, bizim gayretsizliğimiz yüzünden boy ölçüşememiş ve unutulmaya yüz tutmuş kelimeler saymakla bitmez. Bunlardan biri de ***"şuûnat"***tır. Bu kelime ***"şe'n"*** *(reel)* kökünden gelir. ***"Şuun"*** (realite) bugün artık -maalesef- unutulmuştur... Halbuki daha dün gazete başlıklarında cem'i şekliyle yani ***"şuûnat"*** olarak her gün kullanılırdı. **"Hâricî şuûnat"** veya ***"dahilî şuûnat"*** denilirdi. Bu başlık altında, günün dahilî veya haricî aktüalitesi ele alınırdı.

Artık biz bile ***"Türkçe'ye Sûikasd"*** hareketine karşı çıktığımız halde, bu kelimeyi kullanamıyor ve maalesef ***"aktüalite"*** demek mecbûriyetinde kalıyoruz. Aksi halde kasdimizin anlaşılamamasından korkuyoruz. Bugün herkesin bildiği pek çok kelime bu ***"şuûnat"*** gibi unutulmaya namzed görünmektedir. Güneş altında susuz bırakılan nâdide çiçekler gibi kullanılmaya kullanılmaya solmakta ve millî hâfızadaki izi her gün biraz daha silinmektedir.

İslâmî menşe'li kelimelerin yerine zorla yerleştirilmeye çalışılan yeni kelimeleri, bunlar az çok umûmen an-

laşılır hale geldi diye baş tacı etme mukaabilleri olan asil kelimelerin ölümünü hızlandırmaktadır. Gerçekten birçok sağcı yazar bu mantıkla hareket etmekte ve başlangıçta alaya aldığı kelimeleri bilâhere tercihan kullanmaktadır.

Türkçe'ye girmiş olan Arapça ve Farsça kelimeler lisânımızda birtakım değişikliklere uğramışlardır. Onların da millî hançerede kazandıkları telâffuzlara ve millî şuurdaki mânâlarına sâdık kalmak gerektir. Meselâ ***"sokak"*** yerine ***"zukak"***, ***"çark"*** yerine ***"cerk"*** denilemez.

Türkçe'ye sûikasd şekillerinden biri de, onun müstekar cümle yapısını bozmaktır. Bilhassa frenk lisanlarına özenerek Türkçe'nin fâil, mef'ûl ve fiil sırasıyla teşekkül eden cümle yapısı bozulmaktadır. ***"Devrik cümle"*** denilen bu sûikasd şekline solcular pek çok iltifat etmektedirler. Bunun yanı sıra muayyen tâbir ve söyleyiş şekillerini de frenk lisanlarındaki mukaabillerine benzetmektedirler. Eskiden beri ***"banyo yapmak"*** denirken bugün artık ***"banyo almak"*** denilmeye başlanmıştır. Kahve, çay v.s. için ***"ısmarlama"*** fiilleri kullanılırdı. Bugün bu da aynı zübbelikle ***"almak"*** kelimesiyle ifâde olunmaktadır. Eskiden "**Ne emredersiniz?**" yahud "**Ne ısmarlarsınız?**" diye soran garsonlar bile, artık "**Ne alırsınız?**" diye sormaya başlamışlardır. Türkçe sâdece lâfız îtibâriyle değil bu gizli zübbelikler yüzünden, edâ ve ifâde husûsiyetleri îtibâriyle de frenkleşmektedir. İman ve tarih şuuruna bağlı olanların buna da karşı çıkmaları gerekir.

Bu ifâde bozuklukları bugün alabildiğince çoğalmıştır. O derecede ki, maksadını berrak bir sûrette ifâde edebilecek bir genç bulmak âdeta imkansızlaşmıştı.

"Korkunç" kelimesinin sırf menfilikte kullanıldığından habersiz ***"korkunç güzel!.."*** diyenlere ne demeli!.. Ya ***"Hayret bir şey!.."*** Bu da ne rezâlet!.. ***"Hayret verici bir***

şey!.. " söyleyen yok. Eskiden darb-ı mesel halinde ***"ve minel garâib"*** denirdi. Böyle sözler, şimdiki gençlere ecnebi bir lisandan daha uzak!.. Peki bunlar -bırakın çok eskiyi de- otuz kırk sene evvel yazılmış eserleri dahi nasıl anlayabilecekler!..

11- Türkçe'ye karşı işlenen sûikasdin bir şekli de lisanımızda şöyle böyle bir karşılığı var diye aralarında pek çok mânâ incelikleri bulunan beş on kelimeyi birden boykot etmektir. Meselâ: öteden beri herkesin bildiği *"**savaş**"* kelimesi mevcud diye bunun normal Türkçe'de mukaabili zannedilen sekiz on kelime atılmaktadır. *"**Harb, muhârebe, cidal, mücâdele, cihad, mücâhede**"* ve *"**cenk**"* gibi kelimelerin hey'et-i umûmiyesinin yerine hep bu zavallı *"**savaş**"* kelimesi kullanılmaktadır. Halbuki *"**muhârebe**"* harbin aksâmındadır. Meselâ Birinci Cihan Harbi içinde sayısız muhârebe bulunan bir harbtir. Bunların hepsinin yerine savaş kelimesini ikaame ettiğimizde aralarındaki farklar mühmel kalmaktadır. *"**Cidal**"* ile *"**cihad**"* arasında da birinin dînî bir vasıf taşıması bakımından fark vardır. Bütün bu kelimelerin yerine *"**savaş**"*ı kullandığınız zaman lisânın birtakım incelikleri, ifâde kaabiliyeti zâil olmaktadır.

Bir misal vermek gerekirse Türkçe'mizdeki *"**ölü**"* kelimesi ele alınabilir. Bu, ***"müteveffa, müteveffiye, merhum, merhume, mevta, maslub, maktul...*** ilh" gibi kelimelerin hey'et-i umûmiyesi yerine kullanılmaktadır. Halbuki bütün bu kelimeler arasında fark vardır. Ölü, müslim ise *"merhum"* veya *"merhume"* normal bir ecel ile ölmüşse *"mevta"*, gayri müslim ise *"müteveffa"* veya *"müteveffiye"*, asılarak öldürülmüş ise *"maslub"*, katledilerek öldürülmüş ise *"maktul"* kelimeleri kullanılır. Bu sûretle de ölünün, seçilen bu kelimelerden herhangi birine göre muayyen bir vasfı birlikte ifâde edilmiş olur. Ölümsüz yerine

de ***"bâki", "muhalled", "lâyezal"*** ilh... gibi çeşitli kelimelerimiz vardır. Bir eserin ölümsüzlüğü ***"beka"*** değildir. Ondan ***"muhalled"*** kelimesiyle bahsedilir. Bir tesir ***"zâil"*** olur. Olmuyorsa ***"lâyezal"*** diye ifâde edilir.

Türkçe'mizde böyle misaller saymakla bitmez.

Meselâ, ***"mâruf"*** şöhretin müsbet olduğunu ifâde ederken ***"mâhud"*** menfîliği gösterir. Bir suç için ***"ika"*** içinde cebir unsuru bulunan bu fiil ***"icra"*** edildi denir. ***"İfâ"*** ise sadece yapıp yerine getirmedir. ***"Himmet"*** *yüksek* bir yerden yapılan yardımı ifâde eder. ***"Muzâheret"*** ve ***"muâvenet"*** ise başka başka yardımlardır. Bugün bir tek ***"eleştirme"*** kelimesi:

1- **Tenkid**
2- **Ta'riz**
3- **Ta'yib** (ayıblama)
4- **Te'dib** (edeblendirme)
5- **Ta'zir** (azarlama)

gibi beş kelimenin yerine oturtulmaya çalışılmaktadır. Ya ***"devrim"*** kelimesi, tam on bir kelimenin yerine ikâme olunmuştur. Bunlar;

1- **Tâdil**
2- **Tebdil**
3- **Tağyir**
4- **Tahvil**
5- **Kalb**
6- **Tebeddül**
7- **Tegayyür**
8- **Tahavvül**
9- **İstihale**
10- **İnkılâp**
11- **İhtilâl**

Buna bir diğer misal de ***"yardım"*** kelimesinin karşılığı olan

1- **Muâvenet**
2- **Müzâheret**
3- **Himmet**
4- **Nusret**
5- **Avn** (aleyke avnellah -Allah'ın yardımı üzerine olsun!-)
6- **Mürüvvet**
7- **Tevfîk** (minellahi't-tevfik -yardım Allah'tandır.-)

kelimelerinin ortadan kaldırılmaya çalışılmasındaki gayretkeşliği ekleyelim.

İşte bir lisan böyle fakirleşir!..

Bu kelimeler Arapça diye atılırken Batı dillerinden gelen kelimeler baş tacı edilmekte ve böylece birçok frenk asıllı kelime, bin yıllık kelimelerimizi boğmaktadır!.. Birkaç misal de bunlara verelim;

"**Trafik**", "**Seyrüsefer**"i
"**Lokal**", "**Mahfel**" ve "**Mahallî**"yi
"**Kariyer**", "**meslek**" ve "**Mevki-i İctimâî**"yi
"**Kuaför**", "**Berber**"i
"**Enternasyonal**", "**Beynelmilel**"i
"**Realite**", "**Şuûnat**"ı boğmuş ve yok etmiştir.

Bunun gibi lisanımızda kullanıla kullanıla pek çok incelik kazanmış bulunan kelimeleri kasden boykot edip, unutturmaya çalışarak bunların yerlerini ancak kaba çizgilerle karşılayan Türkçe (!..) menşe'li mukaabillerini ikaame etmeye çalışmak, lisânımıza vurulmuş ağır bir darbedir. Her mü'min, derin bir tefekkür ve tahassüsün mahsulü olan bu kelimeleri yaşatmak için canla başla çalışmalıdır.

12- Lisanımız câhillerin elinde bir tecrübe tahtası hâline gelmiştir. Bizim tahsil senelerimizde meb'usa ***"saylav"*** denilmekteydi. Bugün ***"milletvekili"*** kelimesi yerleşmiştir. Daha önceleri "**musannif**" (tasnif edici) denilen dosyalarımızın üzerinde ***"sıralaç"*** yazıyordu. Bugün bunun

gibi mevsimlik kelimelerin yerinde yeller esmektedir.

Halbuki, insanlar, eserlerini, his ve düşüncelerini gelecek nesillere ulaştırabilmek için yazarlar. Lisan, böylece bir nesil içinde birkaç kere değişirse, yazarlar, hangi kelimeleri kullanacaklarını nasıl tâyin edebilirler. Bunun için fal mı baktıracaklardır?.. Üstelik yeni kelimeler ekseriya ilk teklif edildikleri mânâ ve lâfız husûsiyetlerini kaybederek bir de zamanla değişikliğe uğramaktadırlar.

Lisan içtimâî bir müessese olmak îtibâriyle cemiyetin müşterek bir mahsûlüdür. Fertlerin buna müdâhalesi asla câiz değildir. Belki san'atkârların, halk içinde yaşayan mahallî kelimeleri kullana kullana şumûllendirmeleri sûretiyle cüz'î ve ferdî bir tesirleri mevzuubahs olabilir. Fakat bizdekiler bu gibi kelimeleri de esas mecrâından kaydırmakta ve lisanda karışıklıklara sebep olmaktadırlar. Meselâ bir yorum kelimesini ele alınız. Bugün "**tefsir**, **tâbir**" ve "**tenkid**" mânâlarında kullanılarak tam bir karışıklığa sebep olmakta değil midir?.. Halbuki, **yorum**, yerleşmiş mânâsıyle *"tâbir etmek"* karşılığındadır ve uzak alâkadardan hareketle mânâya ulaşmaktır. Onun için rüya yorulur yani tâbir edilir. Diğerlerinin bu mânâ ile hiçbir alâkası mevcud değildir. Bunun gibi ***"ödül"*** kelimesi de dar bir mânâda güreşlerde kazanana verilecek mükâfatı ifâde etmekte idi. Bizim çocukluğumuzda dipdiri olan ***"mükâfat"*** kelimesi atılarak yerine ***"armağan"*** konulmuştu. Bu kelime artık Türkçe kabul edildiğine göre neden bu da atılarak yerine "**ödül**" konulmuştur. Sırf nesillerin birbirini anlamaması için değil mi?!. ***"Beyan"*** ve ***"beyanat"*** kaldırılarak önce "**demeç**" kelimesi uydurulmuştu. Bir müddet sonra bu da kaldırılarak "**bildiri**" denildi. Bugün bu da değiştirilerek ***"bildirge"*** uydurulmuştur. Şimdi "**beyan**, **beyannâme**" gibi kelimelerin mahsus mânâları yerine bu uydurulmuş

piç, asâletsiz kelimelerin hangisini kullanabileceğini tâyin edebilen bir kabadayı mevcud mudur?!. Bütün bunlar lisan mes'elesinde ilmin îcablarına riâyet etmemekten ve gerçeği İslâm düşmanlığının hissî icablarına fedâ eylemekten doğmaktadır. Bu mevzuda ilmin doğru ölçüsünü rahmetli **Ali Fuad Başgil** Hocamızın küçük fakat mânâsı büyük ***"Türkçe Mes'elesi"*** isimli kitabındaki şu misal ne güzel aksettirmektedir:

*"Rivayet olunur ki, eski Roma'nın şiddet ve dehşetiyle meşhur olan hükümdarlarından **Tiberius** bir gün Roma âyânına yaptığı bir hitâbede uydurma bir kelime kullanıyor. Yüksek otoritesini iyice göstermek için olacak ki; kelimeyi bir iki defa üstüne basarak tekrarlıyor. âyândan (senatörlerden) **Marcellus,** hükümdârın sözünü keserek, memleket diline hürmet etmesini ricâ ediyor. Derhal efendisini müdâfaaya atılan saray adamlarından **Capito** diyor ki:*

*"**Marcellus!..**" Bahis mevzuu ettiğin kelime tutalım ki; memleket dilinden değildir. Fakat madem ki; Roma İmperiumu'nun şanlı sâhibi **Sezar**'ın ağzından çıkmıştır, artık memleketli olmuştur. Bilesin ki; **Sezar** her şeyin üstünde ve her şeye kaadirdir."*

*Bunun üzerine **Marcellus** salonu kaplayan soğuk bir sükûn perdesini yırtarak sâde hikmet ve hakîkat olan şu cevâbı veriyor:*

*"- **Capito** yalan söylüyor. **Sezar!.** Sen dilediğin insanlara Roma vatandaşlığı sıfatı verir, mevki ve rütbe ihsan edersin, fakat memleket dilinden olmayan bir kelimeye Romalı olma hakkını veremezsin.."*

Elbette veremez, zira bir memleketin dili, o memleket tarihinin ve psiko-sosyolojik varlığının mahsulü ve asırlar içinde nesillerin birbirine devredip emânet ettiği bir ocak mîrâsı ve bir ecdâd mülküdür. Bunda kimsenin, hükümet

adamı sıfat ve otoritesi ile tasarrufa hakkı yoktur..."[43]

Ne yapalım ki; bizim tarihimizde ilmin hakîkatini zâlim devlet adamlarına karşı böylesine haykıran bir **Marcellus** çıkmamıştır!..

BİR DİĞER MES'ELE

Türkçe'yi imlâ ve telâffuz bakımından anarşiye sürükleyen darbelerin başında ***"Harf İnkılâbı"*** gelir. Bu mes'elenin birçok veçhesi vardır. Biz bunun üzerinde sırf lisana verdiği zararlar yönünden bir nebze durmak istiyoruz:

Harf İnkılâbı, Türk Dili'nin asırlar içinde kazandığı ses husûsiyetlerini muhâfaza gayreti gütmeyen, ilmî liyâkati olmayan, fakat sâdece inkılâb taassubu îtibâriyle Birinci Reisicumhur'un teveccühünü kazanmış bulunan bir hey'et mârifetiyle ve alelacele gerçekleştirilmiştir. Bu yüzden pek çok eksikleri ve kusurları mevcuttur. Bunların Türkçe'ye tesir edenlerini, kısaca hulâsa edeceğiz. Ancak, İslâm harfleriyle gösterilmesi mümkün olan yanlışlıkları ortaya koymaya imkân olmadığından sâdece Lâtin asıllı yeni harflerle okur - yazar olanlara sırf bu harflerle îzâhı mümkün olan hususları arz edelim:

1- Türkçe'de ***"n"*** sesine tekaabül eden biri kalın diğeri ince telâffuz edilen iki ayrı ses vardı. Bunların kalını İslâm Harfleriyle ***"sağır kef"*** denilen harfle yazılırdı. Meselâ: ***"son"*** kelimesinde olduğu gibi. İnce **"n"** sesi ise ***"nun"*** harfiyle gösterilirdi. ***"Sen"*** kelimesinde olduğu gibi. Lâtin asıllı yeni alfabede bu incelik fedâ edilmiştir. Bu sebebledir ki; kelimeleri, doğru telâffuz eden birinden bizzat işitmedikçe ve bu hususta gerekli kulak terbiyesini kazanmadıkça gerektiği şekilde konuşmak mümkün değildir. Nitekim

---

43 **Ali Fuad Başgil** - *Türkçe Mes'elesi*, sh. 10-11.

cumhûriyet nesilleri bu iki sesin mevcud olduğu kelimeleri, lâyıkıyla telâffuz edememektedirler. Dikkat edilirse burada zikrettiğimiz misallerin ikisi de Türkçe kelimedir. Arapça asıllı kelimeler ele alınırsa, mes'elenin vahâmet ve ciddiyeti daha da artmaktadır. Şöyle ki:

"Ayın" ve ***"elif"*** harfleri arasındaki telâffuz farkı da ortadan kalkmıştır. Halbuki, bu yalnız telâffuz farkı değil, imlâ ve -çoğu kere mânâ îtibâriyle de- birçok karışıklıklara meydan vermektedir. Meselâ elifle yazılan *"**âli**"* âlete müteallik demek iken, ayınla *"**âlî**"* ***yüce,*** ulvî gibi mânâlara gelmektedir. Telâffuz farkından kat'annazar bu iki kelimeyi Lâtin asıllı yeni harflerle yazıldığı anda, hangi mânâya hamletmek gerektiğini kestirmek cidden müşkül olmuştur. Bu hususda verilebilecek misaller nâmütenâhî çoktur. Biz, bir başka misal daha zikrederek Lâtin harflerinin Türkçe'ye îras eylediği diğer bir mazarrata geçelim:

İslâm Harfleri'nde bugünkü ***"s"*** ye tekaabül eden üç ayrı harf vardır. Bunlar ***"sad, sin"*** ve ***"peltek se"***dediğimiz harflerdir. Bu üç harfin telâffuzu da birbirinin aynı değildir. Bir kelimenin bunlardan herhangi birisiyle yazıldığı takdirde çoğu kere mânâsı da değişmektedir. Meselâ: ***"Âsâr"*** kelimesi **"sad"**'la yazıldığı zaman ***"asırlar"*** mânâsına geldiği halde, ***"peltek se"*** ile yazıldığında ***"eserler"*** mânâsını ifâde etmektedir. Bunun gibi ***"zı, ze"*** ve ***"dat"*** harfleri için de yeni alfabede sadece bir zavallı ***"z"*** harfi kullanılmış ve bütün bu harflerin gördüğü vazife ona yükletilmiştir. Bu yüzden lisanımızda müslümanlığımızm tabiî bir neticesi olarak yerleşen binlerce kelimeyi doğru telâffuz etmek ve yazmak imkânı âdeta tamamen kaybolmuş bulunmaktadır. Harf inkılâbını yapanlar esasen menşei Kur'an olan bütün bu kelimeleri ortadan kaldırmayı daha o zaman plânlamış bulunduklarından kabul ettikleri yeni alfabenin bu mahzur-

larını kaale almamışlardır. Gerçekten harf inkılâbını yapan hey'ete dâhil bulunanlardan **Yâkub Kadri Karaosmanoğlu** bu husûsu bizzat ve açıkça ortaya koymakta ve bu inkılâba hâkim olan zihniyeti göstermektedir:

*"- Harf mes'elesinden sonra bir de imlâ mes'elesi ile karşı karşıya kaldık. Gerçekten bu güçlüğü **Ahmed Cevad**'ın müşkülpesentliği, daha doğrusu ilmî titizliği büsbütün zor bir hâle sokmuştur. Meselâ mâzî sigaları **"d"** harfi ile nıhâyet bulurdu. Gitmişdi. Gelmişdi gıbi... O ise, hayır diyordu. Bunların doğrusu gitmişti, gelmişti şeklinde olacaktır. Bu durum bizde isyan duygusu uyandırıyordu. Çünkü, diyordu alfabede yalnız sesli ve sessiz harf yok, bir de şıddetli harf var. Şiddetli harften sonra gelen **"d"**ler **"t"** olacak. O şiddetli harflerden biri de **"ş"**dir. Onun için "ş"den sonra gelen **"d"**ler **"t"** olacak. Sonra sıra bizim isimlerimize geldi. O zamana kadar **"b"** ile biten isimlerin sonu da **"p"** olacaktı. Meselâ benim ismim **"Yakub"**dur. İlle de bunu **"p"** ile yazacaksın dediler. Ben tabiî buna râzı olmuyorum, değiştirmem diyorum. Oradan kan ter içinde doğru **Atatürk**'e gidiyoruz. Çünkü o, müşküllerimizin halli için bizim hocamız.*

"- Gider gitmez; efendim dedim, bir de benim mes'elem çıktı."

***Atatürk;** nedir o mes'ele?.. diye sorunca:*

*"- İsmimi **Yâkup** yapmak istiyorlar" dedim. Ve devam ettim:*

*"- Benim ismim bir defa beynelmileldir, her yerde **"b"** ile yazılır. Tevrat'ta **Jacob** diye geçen bir isimdir. Kur'an da geçen bir isimdir. **Yâkub Sûresi** vardır."*

*Bunun üzerine **Atatürk** gülerek dedi ki:*

"- Abe birader, sen de beynelmilel bir isim almasaydın."

*Baktım ki, büsbütün **Yâkub**'u hatta "p"yi bile kaybedeceğim, "pekiyi" dedim."*[44]

Harf İnkılâbı çalışmaları üzerinde son derecede câlib-i dikkat hâtıralar nakleden **Yâkub Kadri Karaosmanoğlu** bu inkılâbın Türkçe'ye üzerinde durduğumuz harf eksiklikleri sebebiyle verdiği zararları **M. Kemal Paşa**'nın bile kabul eylediğini gösteren şu beyanda bulunmaktadır:

"*......Bu gezisinden dönüşünde **Atatürk** dedi ki: Bir şeyi değiştirmeye mecbûruz. Biliyorsunuz eski yazıda "hı" vardır. "hı"yı nasıl okuyacağız?.. Avrupalılar bu maksadla "ha"nın yanına "k" harfini ekliyor. **Atatürk**, bunu kabul ettirememiş gittiği yerlerde. Efendim o da "ha" bu da "ha" demişler. Gerçekten Türkçe'mizde "hı" pek bariz değildir*"[45]

2- Lâtin asıllı yeni alfabe de bu harf eksiklikleri bazı kelimelerin birbirine karışmasından başka tamamen ters mânâda telâkkîsine sebep olacak derecede telâffuz hatalarına meydan vermektedir. Meselâ; ***"helâk"*** kelimesinden gelen ***"hâlik"*** ile ***"halk"*** kelimesinden gelen ***"hâlik"*** kelimeleri yeni alfabe ile birbirinden ayırd edilir bir şekilde yazılamamaktadır. Halbuki bunların birisi yok edici, diğeri ise var edici mânâsındadır. Bu hata İslâm Harfleri'ndeki ***"kaf"*** ile ***"kef"*** arasındaki farkın ihmâlinden doğmuştur. Halbuki bu ihmal bizzat "**inkılâb**"m kendisini de gayet çirkin bir mânâda isti'mal edilir bir hâle sokmuştur. Gerçekten, ***"kelb"*** kökünden gelen ve köpekleşmek demek olan ***"inkilâb"*** kelimesi yeni nesillerce ***"inkılâb"*** yerine bol bol kullanılmaktadır.

Bu ***"kef"*** ve ***"kaf"*** kelimeleri arasındaki farkı kaale almamak bugünkü nesillerin Türkçe'sinde çok vahim

---

44 Bkz: **Mustafa Baydar** - "Zoraki Diplomatın Dedikleri", *Cumhuriyet Gazetesi*, 13 Aralık 1970 tarihli nüsha.

45 Bkz: Aynı gazete.

hatalara yol açmıştır. Gerçekten bir ***"kaanun"*** kelimesini ***"kânun"***dan ayırd etmek imkânsız olmuştur. Bunu iki "a" harfi kullanarak yazmak da doğru olmadığına göre ***"k"***den sonra gelen ***"a"*** harfini inceltti̇ğimizde ortaya başka bir kelime olan ***"kânun"*** çıkmaktadır. Zira, bu işaret ***"kaf"*** harfini ***"kâf"***a çevirmektedir. Bu sebepledir ki; dînî metinlerde sık sık geçen ve ***"söyledi, buyurdu"*** mânâsında kullanılan ***"kaale"*** kelimesini Lâtin Harfleriyle yazmak asla mümkün değildir. Türkçe'mizde ***"kale"*** Arapça'nın ***"kal'a"***sı yerine kaaim olarak mevcûd bulunduğuna ve ***"kaale almak"*** tâbirinde geçtiği gibi diğer bir kelimemiz daha olduğuna göre, gelin de siz işin içinden çıkın bakalım!..

Misâller saymakla ve göstermekle bitmez.

Ancak, şu kadarını söyleyelim ki; bu harf inkılâbı alelacele yapılmamış olsaydı bile bu hataların çoğunu bertaraf etmek yine de mümkün olmazdı. Çünkü İslâm Harfleri'yle yazılmış metinleri ekseriya kendi lisanlarında ve tabiatiyle Lâtin Harfleri'yle yazmaya çalışan müsteşrikler yani Şarkiyat âlimleri de ilmen ***"transkripsiyon"*** denilen bir usûlü tatbike mecbur kalıyorlar. Bu usûlde İslâm Harfleri'nin husûsî telâffuz, inceliklerini göstermek için birçok ayrı şekil ve işâret kullanmaktadırlar. Bu ise, İslâm Harfleri'ni okumaktan çok daha güç olmaktadır. Demek ki; Lâtin Harfleri'nin Arapça kelimeleri ve bu lisandaki ses husûsiyetlerini karşılamaya tabiaten istîdâdı yoktur.

Velhasıl Lâtin asıllı yeni alfabe, genç nesiller için, kelimeleri doğru telâffuz eden birinden duymadıkça onların ses husûsiyetlerini gerektiği gibi telâffuz edebilme imkânını büsbütün ortadan kaldırmış ve Türkçe'yi ahenksiz bir lisan haline getirmiştir.

3- İslâm harflerinde ***"hemze"*** ile gösterilen ses inkıtâları da Lâtin asıllı yeni harflerde kaybolmuştur. Bugün

"me'mur, te'lif, te'sir" gibi kelimeleri doğru telâffuz eden rastlanılamamaktadır...

Bu ses inkıtâları İslâm yazısında bazan *"ayın"* harfiyle de karşılanırdı. *"Mi'de, ta'mir, ta'mik"* gibi.

Menşei Kur'an olan ve lisanımıza İslâm ve iman zarûretiyle girmiş bulunan bu gibi kelimelerin genç cumhûriyet nesillerinin ağızlarındaki telâffuz şekillerinin, aramızda yaşayan gayri müslimlerin telâffuzlarından hiçbir farkı kalmamıştır. Gerçekten *"mi'de"*yi *"mide"*, *"te'sir"* i *"tesir"*, *"me'mur"*u *"memur"* şeklinde ve ilh... telâffuz eden hatta az çok okumuş yazmış genç Türklerin güzel Türkçe'mizi telâffuzları yürekler acısı bir sefâlet manzarası arzetmektedir.

Hele haberlerde *"eşkâl"*i "*"eşgal"*, *"irtikâb"*ı *irtikab"* sûretinde telâffuz edenlerin telâffuz hataları saymakla bitmez!.

Bu mes'eleyi İslâm harflerini bilmeyenlere bundan daha mufassal ve müdellel bir sûrette îzah imkânı bugünkü alfabe ile maalesef mümkün olmadığından bu kadarla kesiyoruz. Bunun içindir ki, Müslüman Türk gençlerine her vesile ile ***"İSLÂM HARFLERİNİ ÖĞRENİNİZ!.."*** diyoruz.

B - YANLIŞLARA BİRKAÇ MİSÂL YÂHUD CÜHELÂ MÂRİFETLERİ

Lisan inkılâbı birtakım ilmî prensiplerden ziyâde mâzi ve İslâm düşmanlığı gibi hissî sâiklerle başlamış, böyle devam etmiş ve etmektedir. Bu yüzden hareket bidâyetten îtibâren zaman zaman ilmî gerçekler kadar mantığa da ters düşmek bedbahdlığından kurtulamamıştır. Devrimbazların gelişme ve sâdeleşme dedikleri hakîkatte Türkçemizi kısırlaştırma ve millî kültüre yabancılaştırma hareketi tedkik ve tâkib edildiği zaman, bunun ana istikaametinin ***"mâzi ve onun asırlarca yoğrulduğu İslâm'a düşmanlıktan ibâret"*** olduğu açıkça gö-

rülür. Bu düşmanlık çeşitli sûretlerde tezâhür etmiştir. Bunları kısaca ve madde madde ifâde etmek istiyoruz.

1- Anadolumuzu fetheden ecdâdımız burada birtakım yer adları bulmuş, bunları kendi hançeresine göre eğip bükerek zamanla onlara millî bir şekil ve âheng kazandırmıştır. Bilhassa vilâyet adlarını kendi fonetiklerine göre telâffuz etmekle iktifâ etmiş, bunları değiştirmeye kalkışmamışlardır. Anadolu, Trabzon, Konya, Ankara, Amasya, Sivas, İzmit v.s. gibi. Bunların yanı sıra birtakım yeni yerleşme merkezlerine de Türkçe isimler vermişlerdir. Beypazarı, Akşehir, Aydın v.s. gibi.

Lisan inkılâbı başladığı zaman hiç şüphesiz Türkiye'de bu yer isimleri devam etmekteydi. Bunların bir kısmı tamamen değiştirilmiş, diğer bir kısmı ise başka şekle sokulmuştur. Ancak, bu hareketin temelinde de din, tarih ve daha emin bir tâbirle söylemek gerekirse Osmanlı düşmanlığı yatmaktadır. Meselâ Bursa Vilâyeti'nin vilâyet adı ***"Hüdâvendigâr"***dı. "**Bursa**" ise, sadece merkezin adı idi. Bugünkü ***"Çoruh"***, ***"Artvin"*** ve ***"Antakya"***, ***"Hatay"*** misâlinde olduğu gibi. ***"Hüdâvendigâr"*** Osmanlı Devleti'nin teşkilâtlı bir bünyeye sâhib olmasında en büyük rolü oynamış bulunan **Birinci Murad'**ın lâkabıdır. Bu demektir ki; Bursa vilâyet olarak O'na izâfe edilmekte idi. Aynı şekilde Bilecik'in vilâyet adı da "**Ertuğrul**" idi. Bu da **Ertuğrul Gâzi'**den gelmekte ve Bilecik Vilâyeti de devletimizin veli bânîsi **Osman Gâzi** Hazretleri'nin muhterem pederi **Ertuğrul Gâzi** Hazretleri'ne izâfe edilmekte O'nun hatırasını yaşatmakda idi. Bu isimler tamamen ilga edilmişlerdir. Maksad bir vilâyeti, biri vilâyetin merkezine diğeri de umûmuna âid olmak üzere iki ayrı isimle yad etmenin külfetinden kurtulmak olsa idi, Antakya, Adapazarı, İzmit ile Artvin'in de ortadan kaldırılması gerekmez miydi?!.

Bazı vilâyet isimleri de mazilerini tedâî ettiren şekilleri mantıksız bir sûrette bozularak değiştirilmiştir. Meselâ **"El - Aziz!.."** Bu vilâyetin asıl adı **"Ma'muretü'l-Aziz"** idi. **Sultan Aziz** merhum Diyarbekir Vilâyeti'nin bir kısmını imar ederek eski ***"Harput"*** Kasabasını merkez ittihazı sûretiyle vilâyet haline getirmişti. Bu sebeple bu yeni vilâyete **Sultan Aziz**'in imar ettiği yer mânâsına olmak üzere **"Ma'muretü'l - Aziz"** denmişti. Bu kelime, telâffuz güçlüğünden dolayı **"El-Aziz"** şeklinde yerleşmiş ve devam etmekte idi. Lisan inkılâbı başladığı hengâmede bu güzel ve tarihî kelime de budanmış ve **"Elâzığ"** hâline getirilmiştir. Güya bu sûretle kelime Türkçeleşmiş imiş!.

Neden mi? Türkçe'de ***"azık"*** kelimesi var ya, işte onun başına memleket mânâsına gelen ***"il"*** veya ***"el"*** eki getirilerek ***"Elâzığ"*** yapılıvermiş. Şu mânâ ile o mahallin ne alâkası bulunduğunu ve buradaki ***"el"*** ekinin eski **"El-Aziz"**'in başındaki Arapça ***"el"*** harf-i târifinden başka bir şey olduğunu ispat etmenin imkânsızlığı meydandadır. Yemeği (azığı) olmayan bir memleket mi var ki, burası yemek memleketi diye adlandırılmış bulunsun!..

Hakikatte **"El-Aziz"** ile **"Elâzığ"** arasındaki telâffuz yakınlığına bakılırsa, bunun mahallin başka bir husûsiyetinden hareketle ortaya konulmuş yeni bir kelimeden ziyâde, sırf eskiyi bozmak fakat bu arada da onun yerine kolayca ikaame edilebilecek hafif farklı bir kelime bulmak arzusunun eseri olduğu kolayca anlaşılır. Yoksa telâffuz îtibâriyle eskisine nazaran büsbütün başka bir kelime bulmak elbette mümkündü.

Bunun diğer bir misali de bizim asırların eseri olan **"Diyarbekir"** yazılıp okunan meşhur kelimemizin başına gelenlerdir. Bu kelime de İslâmiyet'ten evvel Araplar'ın **"Bekr İbni Vâil Kabilesi"** tarafından te'sis edildiği için

"Diyâr-ı Bekr" yani Bekr Kabilesi'nin diyârı olduğu gerçeği unutularak sanki o ***"Bakır"*** kelimesi ile alâkalı imiş gibi ***"Diyarbakır"*** kelimesi îcâd edilmiş. Şimdi bu kelime Türkçeleşmiş mi oldu?!. Peki ya devrimbaz, şu ***"diyar"*** kelimesinin Türkçe olmadığı, bunun Arapça yuva, ev mânâsındaki ***"dâr"*** ın cem'i bulunduğunu hiç düşünmedin mi?!..

Evvelce bir vesile ile temas etmiş bulunduğumuz üzere bu yer adlarını türkçeleştirmek (!..) hevesleriyle tarihî isminden mahrum edilen mahallerden biri de bugünkü **"Bakırköy"**dür. İnkılâba kadar özbeöz Türkçe olarak **"Makriköy"** yani Macarların Köyü adıyla anılan bu şirin İstanbul kasabası da, inkılâb yobazlarının zulüm ve tasallutuna mâruz kalarak hiçbir alâkası bulunmayan bakıra izâfe edilir olmuştur.

Aynı şekilde Ankara'daki **"Etimesgut"** adı aslında ilk fetih hareketlerine öncülük edenlerden **"Ahi Mes'ud"**un adıyla anılmakta iken hititçilik modasına kurban edilerek bu âcâib bir şekle sokulmuştur.

Misaller saymak ve anlatmakla bitmez. Ancak şu zikrettiklerimiz bile lisan inkılâbının yer adlarını değiştirmekten o yeri tarihî bağlarından koparmak ve oraya tarihin hediyesi olan isimleri bertaraf etmek maksadından başka bir gâye takib edilmediğini isbata kâfidir, sanırız!..

KELİME HORTLATMA SAPIKLIĞI

Daha önce de bir nebze temas etmiş olduğumuz üzere, her yeni bir görüş getirdiğini söyleyen kadro, zuhûruna haklı bir esbâb-ı mûcibe için tarihi sermâye olarak kullanılır. Onu dolduran vak'aları kendine temel ittihaz eylediği birtakım prensiplerle yeniden muhâkeme ederek, ortaya değişik birtakım kıymet hükümleri çıkarmaya çalışır. Tarihin bu tarzda tahlili **"Tarih Felsefesi"**nin mevzuunu teşkil eder

ki, hiçbir içtimâî doktrin bu yola gitmekten kendini müstağni addedemez.

Türkiye'de de cumhûriyetten sonra böyle olmuş ve millî tarihimiz o güne kadar alışılagelmiş kıymet hükümlerini değiştirmek için **"İnkılâb Cereyânı"**nın kabul ettiği prensiplerle yeni bir değerlendirmeye tâbi tutulmuştur. Bilindiği üzere adına **"Kemalîst İnkılâbları"** dediğimiz bu inkılâbların fârik vasfı bütün bir cemiyeti lâdinîleştirmek -daha emin bir tâbirle söylemek gerekirse- İslâm'ın tesir sahası dışına çıkarmaktır. Bu esas gâyenin makbul (!..) ve mâkul (!..) olduğunu isbat zımnında tarihimiz yeniden ele alınmış ve pek tabiî olarak islâmî değerlendirmelere ters düşen birtakım neticelere varılmıştır.

Bu hareketin en tabiî neticesi, umûmî Türk tarihinin asgarî bin yılını teşkil eden ***"islâmî devre"***nin zifiri bir karanlık halinde tasviriyle buna hiçbir ehemmiyet atfetmeyerek İslâm'dan evvelki devrenin başarılarının mübâlâğa edilmesi olmuştur. Bu umûmî telâkkiden lisan da müteessir kılınmış, inkılâb hareketleri içinde eski ve zengin bir dil olan Türkçe'mizin de İslâm Medeniyeti sâyesinde kazandığı inceliklerden soyularak kadîm şekline ircâ edilmesi cereyânı başlamıştır. Bu hal Dünya'da mevcud milletlerden hiçbirinin başına gelmemiştir. İslâm'dan evvelki devrelerde mevcud olup da artık fosilleşmiş bulunan birtakım kelimelerin hortlatılarak İslâm Kültürü'nün malı olan mukaabillerinin yerine ikaame edilmek istenmesi, bir nev'î milliyetçilik(!..) adına gerçekleştirilmek istenmektedir. Ancak bu hal, hareketin ilme mugâyeretini bertaraf etmez. Bu harekette sadece, milliyetçilik kelimesinin husûle getirdiği psikolojik tesirden istifâde edilmek istenmiştir.

Halbuki lisan da, bütün içtimâî müesseseler gibi tabir bir tekâmüle tâbîdir. Yeni ihtiyaçlar, birtakım yeni ke-

limelerin ve ifâde şekillerinin doğuşuna âmil olduğu gibi, dinamik olan hayat, bazı kelimeleri de -tâbir caizse- bir nev'î ***"lisanî mevta"*** hâlinde getirir. Bazı inkılâbcılar ve onların İslâm'dan nefret ifâde eden sakîm zihniyetleri bu ilmî gerçeği kaale almadan, kadîm Türkçe'deki artık nice zamandan beri ölmüş bulunan sayısız kelimeyi hortlatma yoluna dökülmüştür. Meselâ ***"Acun, tin, us, ıs"*** gibi kelimeler Türkçe'mizde bir zamanlar kullanılmış ve bunlar yerlerini ***"Dünya, ruh, akıl*** ve ***sâhib"*** kelimelerine terketmişlerdir. Bu gibi kelimelerin bazıları **Yûnus Emre** gibi İslâm Medeniyeti'ne girişimizin ilk asırlarında yaşamış kimselerin eserlerinde yer almış bulunsalar da, gerçek böyledir. Bunlar, artık ölü kelimelerdir. Ancak dikkat edilecek olursa, kolaylıkla tespit edilir ki, bu gibi hortlatılmaya çalışılan kelimeler vasıtasıyla lisandan tard edilmek istenen mukaabillerinin hepsi de, Arapça asıllı yani İslâm Kültürü'nün mahsûlü olan kelimelerdir. Dağdaki çobana kadar herkesin bildiği bu gibi hayat dolu kelimeleri, ortadan kaldırmaya çalışarak onların yerine henüz tahsilli insanların bile bilmesine imkân olmayan ölü Türkçe (!..) mukaabillerini ikaame etmek gayreti de, Arapça daha doğrusu İslâm düşmanlığının bir tezâhürüdür.

Türkçe'mizin asırlarca İslâm Kültürü ile yoğrularak kazandığı zengin muhtevâyı reddederek onu lâdinî bir üslûba tâbî kılmak arzularının gerçekleşmesi istikaametindeki hareketlerden biri de kadîm Moğolca'dan kelime almaktır. Filhakika Kemalist İnkılâblar çerçevesi içinde bu hareketi mantıksız bulmak mümkün değildir. Zira târihen bilindiği üzere Moğollar İslâm Dünyası'm birkaç defa çiğnemiş ve İslâm Medeniyeti'nin sükûtunda büyük ölçüde rol oynamışlardır. Bu bakımdan İslâm'a aleyhtar bir cereyânın Moğollar'a muhabbet duymasından daha tabiî bir şey ola-

maz. **Cengiz** ve **Hulâgû**'nun İslâm Tarihi'ndeki mezâlimi dillere destandır. **Cengiz**'in Türkistan'ı işgal ve istilâ edişinde mübârek mâbedlere atıyla girdiği, **Hulâgû**'nun ise -bilhassa- Bağdat'ta İslâm âlimlerinin göz nuru bir kısım eserleri kerpiç gibi kullanarak kendisine saray yaptırıp içinde oturduğu, diğer bir kısmını ise yakarak küllerini Fırat Nehri'ne döktürdüğü, bu sebeple mezkûr nehrin günlerce simsiyah aktığı tarihin acı şehâdetlerindendir. Bu yüzdendir ki, meşhur bir şâirimiz:

"Tahammül mülkümü yıktın,
Hülâgû Han mısın kâfir!.."

diyerek zulüm ve teaddide **Hulâgû**'nun darb-ı mesel haline gelen şöhretini terennüm etmiştir.

Bütün Dünya'ca Moğollar'ın Türklük'le alâkası bulunmadığı söz götürmez bir gerçektir. Bunlar sarı ırktandırlar. Ancak azlık olmalarına rağmen bir devirde fevkâl'ade muhârib kaabiliyeti gösterdiklerinden önlerine büyük Türk kitlelerini katıp Batı'ya doğru sürüklemişler ve onlardan -çok kere- asker olarak istifâde etmişlerdir. Kurmuş oldukları devletlerin bir müddet sonra -hanedan dışındaki kısmıyla- türkleşmesi bunların Türk zannedilmelerine âmil olmuştur. Fakat Kemalist İnkılâbın tarih telâkkisinde İslâm'dan evvelki Türk tarihinin vak'a ve şahsiyetlerini mübâlâğalandırmak mantığı câri olduğundan *"Moğol Tarihi"* baş tacı edilmiş ve bunların Türklükleri (!..) Dünya ilim âlemini güldürecek bir mantıksızlıkla iddia edilmiştir. Bu telâkkinin moda hâline getirilmesinden sonradır ki, Türk çocuklarına İslâm Tarihi'nde sâdece nefret ifâde eden **"Cengiz"** ve **"Hulâgû"** gibi isimler takılmaya başlanmıştır. Fakat bu cereyânın en tâlihsiz tecellisi Moğollar'ın Türk sanılmasından ziyâde Moğolca'nın da Türkçe kabul edilişiyle lisanımızda hayat dolu nice kelimenin terkedilerek bunların ye-

rine kadîm Moğolca'dan kelime ikaame etme husûsundaki resmî gayret olmuştur.

Gerçekten bugün menşe'lerinin Moğolca oldukları ve Moğollar'ın da türklükle hiçbir alâkaları bulunmadığı gerçeği gözden kaçırılarak lisanımıza zorla sokulan ve **"Divan-ı Muhâsebât, Mahkeme-i Temyiz, Şûra-yı Devlet, Umûmi Hey'et"** ilh... gibi kelime ve tâbirlerin yerine cebren ikâme edilen ***"Yargıtay, Danıştay, Kurultay"*** ilh... gibi kelimeler bu cereyânın meş'um hâtıralarıdır. Bunların baş tâcı edilmesi de hiç şüphesiz mukaabillerinin Arapça olmasındandır. Arapça'dan nefret ise, O'nun Kur'an lisanı bulunmasındandır. Binâenaleyh bu hareketin temel husûmet noktasının Kur'an ve İslâm olduğunda şüphe yoktur.

Türkçe'yi asırlardan beri kazandığı ifâde inceliklerinden soymak ve onu islâmî mefhumları ifâde edemez bir hale getirmek isteyenlerin büyük bir acelesi vardı. Âdeta bir an önce dilimizin malı olmuş Arapça asıllı kelimelerden kurtarmak (!..) maksadıyla her önüne gelenin kelime uydurmasına cevaz verilmiştir. Hatta, cevaz şöyle dursun, resmî imkânlarla bu yol ve uslûb teşvik edilmiştir, denilebilir. Buna dâir tatbîkî misalleri ileride ele alacağız. Burada şunu ifâde etmek isteriz ki, Türkçe'nin mâruz kaldığı bu İslâm'dan uzaklaştırma ihâneti onun aynı zamanda mücerred ifâde kaabiliyet ve imkânlarını da daraltmıştır. Bu îtibarla buna **"Türkçe'yi Kısırlaştırma Hareketi"** demek daha doğru olur.

Bu kısırlaştırma çeşitli şekillerde tezâhür etmektedir:

1- Lisânımızda ana istikaameti îtibâriyle tek olduğu zannedilen bir mefhum, ona yakın olan birçok diğer mefhumlara âid lâfızların reddedilmesiyle teke ircâ edilmekte ve bu tek mefhum için de kabaca bir kelime uydurulmaktadır. Bu sûretle uydurma yeni kelimenin hangi mefhuma

tekaabül ettiğini tâyin ekseriya imkânsız bir hale gelmektedir. Bunu misallerle ifâde edelim.

Bugünlerde uydurulan kelimelerden biri de ***"karşın"***'dır. Bu kelime bazan ***"mukaabil"*** bazan da ***"rağmen"*** yerine kullanılmaktadır. Şimdi hangi lisan mütehassısı çıkıp da bu iki mefhumun aynı olduğunu söyleyebilir?.. ***"Mukaabil"*** ve ***"rağmen"*** kelimeleri arasındaki incelik, ***"karşın"*** kelimesinin uydurulup ikisinin birden yerine ikaame edilişiyle ortadan kalkmıştır.

Aynı şekilde ***"zorunlu"*** uydurmacası da hem ***"zarûrî"*** ve hem de ***"mecbûrî"*** kelimelerinin yerine kullanılmaktadır ki, bu iki lâfzın aynı mefhuma tekaabül etmediği âşikârdır. Soba kurumundan alınmış olmak ihtimâli bulunan ***"kurum"***'culara sormak isteriz. ***"Anımsamak"*** dedikleri zaman ***"yâd etmek"***'i mi, yoksa ***"hatırlamak"***'ı mı kasdetmektedirler?.. Bir başka misâl: Türkçe'mizde öteden beri ***"rüya"*** mukaabili olarak kullanılmakta bulunan ***"düş"*** kelimesidir. Bu kelime ***"düş görmek"*** tarzında tam rüya karşılığında kullanıldığı gibi ***"düş kırıklığı"*** tâbiriyle ***"hayal"*** karşılığında da kullanılmaktadır. Rüya ile hayal arasında uzak da olsa, bir münâsebet bulunmakla beraber, bunların her ikisinin aynı mefhum olduğunu söylemeye imkân var mıdır?.. Bizim bildiğimiz ***"sukut-i hayal"*** yahud ***"hayal sukutu"*** tâbirlerinin yerine ikaame edilmek istenen ***"düş kırıklığı"*** uydurmacasındaki ***"düş"*** ü ***"hayal"*** den başka türlü telâkkiye imkân olmadığına göre, bütün bu kabil kelimelerle lisanın ne kazandığım îzah edebilecek bir dil donkişotu varsa beri gelsin!..

"Önermek" uydurmacası da öyle: Bazan ***"teklif"*** bazan da ***"tavsiye"*** yerine kullanılmaktadır.

Evvelce bir nebze temas eylediğimiz üzere Türkçe'mizde asırlardan beri kullanılagelmekte olan ve hal-

kın günlük hayatına kadar girmiş bulunan islâmî menşe'li kelimeleri bir an önce müzelik hale getirmek isteyen inkılâb yobazları ise Dünya'da emsali görülmemiş bir istical ile işe başlamışlardır. Millî Mücadele'den sonra başlayan inkılâb hamlelerinin nihayet 1928'deki harf inkılâbı ile ikmal edildiği düşünülecek olursa, bin yıllık müstekar hayat ve telâkkilerimizin nihayet beş altı sene içinde topyekün değiştirilmiş bulunduğu görülür. Bu kadar kısa bir zaman içinde bu ölçüde değişikliğin en fârik vasfı hiç şüphesiz ***"acelecilik"****tir.*

Kemalist İnkılâbın bu fârik vasfı onun bir cüz'ü bulunan lisan inkılâbında da aynen ve belki de daha müthiş bir sûrette tecelli etmiştir. O derecede ki, Dünya'da hiçbir lisanın başına gelmeyen bir fâciaya mâruz kalan Türkçe'miz, bugün selim muhâkeme ve derin tefekküre imkân vermeyecek bir sûrette kısırlaştırılmıştır. Ancak bu keyfiyetin icrâsında inkılâbın mutaassıp taraftarı ve binnetice İslâm'dan hududsuz bir sûrette müteneffir bulunmaktan başka bir meziyeti (!..) olmayan cühelâ gürûhu, halk arasında dipdiri yaşamakta bulunan birçok kelimeyi bir an önce bertaraf etmek maksadıyla akıllarına her ne geldi ise onu terviç ile piyasaya sürmüşlerdir. Bu durum Türkçe'mizde bazı elfaz ve mefhumların şaşırtıcı bir istikrarsızlık ve değişikliğe uğramamalarını intaç eylemiştir.

İngilizce, Fransızca ve Almanca gibi Avrupa lisanları da vaktiyle, büyük ölçüde Lâtince'nin tesiri altında kalmışlardı. Bu tesiri mâkul bir ölçüde izâle etmek isteyen o lisanların âlimleri, akademiler teşkil ederek ehil eller mârifetiyle yüz yıla varan uzun çalışmalar yaptıkları ve Lâtince asıllı kelimelerin telâffuz ve şekilleriyle ibka ve hançerelerine uydurmakla iktifâ ettikleri halde her hususta Avrupa'yı taklid etmekte bulunan bizim cühelâ, Arapça karşısında bu

mantıkî yolu tutmamıştır. Bunun neticesi bazı mefhumlara âid lâfızların her on beş senede bir değişmesi olmuştur.

Bazı kelimeler de ilk takdim edildikleri formu muhâfaza edememişler, zamanla -mânâ kayması dışında- bir de lâfız değişikliğine uğramışlardır. Meselâ; ***"idâre"*** kelimesi yerine ikaame edilmek istenen ***"yönetîm"***'in ilk kullanılış şekli ***"yön"***'dür. Meselâ: CHP'nin antetli kâğıtlarında ***"CHP İstanbul İl Yön Kurulu Başkanlığı"*** deniliyordu. Bu **"Yön** "ün ***"yönetim"e*** niçin tahvil edildiğini kavramak imkânsızdır. Zira Türkçe'de ***"cihet"*** mânâsında esasen mevcud bulunan ***"yön"*** kelimesi ***"idâre"***ye tekaabül etmez ki, onun ***"yön"*** veya ***"yönetim"*** olarak kullanılması husûsunda bir mülâhazaya mahal olsun!..

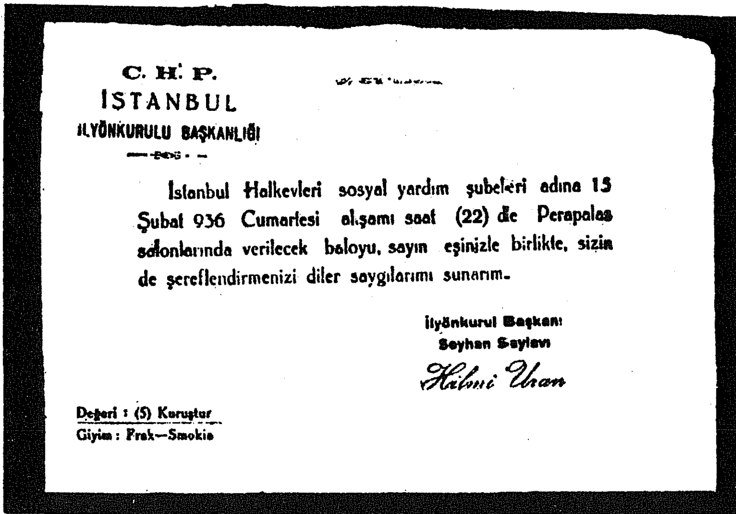
Şu hale nazaran bir mefhuma lâfız olarak tekaabül etmek üzere kullanılmış bulunan birçok kelimenin mâcerası lisanımızdaki istikrarsızlığı ve onu bir yaz boz tahtası hâline getirmiş bulunmanın çirkinliğini göstermektedir.

Lisandaki istikrarsızlık ve bir nevi arayış ifade eden mütereddid hareketlerin şiddetini sadece bu ***"idâre"*** kelimesinin mâcerâsına dikkat ederek bile kavramak mümkündür. Buna rağmen biz bir iki misal daha verelim.

Cumhûriyetin ilk yıllarında bugün İslâm Kültürü'ne bağlı olanların ısrarla kullandıkları ***"zabıt"*** *kelimesi* herkesçe müsta'meldi. Sonra bu kelimenin yerine ***"tutulga"*** gibi çirkin bir kelime konulmak istendi. Arşivimizde üzerinde ***"tutulga"*** denilen birçok vesâik mevcuttur. Bugün ***"tutulga"*** kelimesi ***"tutanak"*** olmuştur. Mü'minlerin İslâm düşmanlarına inkıyâdı ve her uydurdukları kelimeyi kullanmakta gösterdikleri tehâlük devam ederse, bu ***"tutanak"*** kelimesinin de yarın ne şekil alacağı meçhuldür.

Bir zamanlar ***"vâli"*** yerine ***"ilbay"*** , kaymakam yerine ***"ilçebay"***, nâhiye müdürü yerine ***"şarbaş"*** veya

"kamunbay" deniliyordu. Bu kelimelerle yazılmış milyonla vesika mevcuttur. İstikbalin tarihçisi bu vesikaları tedkik edeceği zaman, ne diyecek ve bu kelimeleri hangi lügatta bulacaktır?.. Bugün ***"saha"*** kelimesi mukaabilinde uydurulmuş olan ***"alan"***ın ifâde ettiği mânâ ile ne münâsebeti vardır?!. Kelimeler bir âile halinde kavranırlar. Bu durum hâfızayı büyük bir yükten kurtarır. Bu ölçüye bakıldığında ***"almak"*** fiilini tedâî ettirmemesi imkânsız olan ***"alan"*** birçok emsâli gibi tek tek kavranmaya mahkûmdur. Üstelik bir zamanlar ***"bütün saha"*** mânâsına ***"ökül alan"*** denildiğini hatırlayabilecek kaç kişi vardır?!.



C. H. P.
İSTANBUL
İLYÖNKURULU BAŞKANLIĞI

İstanbul Halkevleri sosyal yardım şubeleri adına 15 Şubat 936 Cumartesi akşamı saat (22) de Perapalas salonlarında verilecek baloyu, sayın eşinizle birlikte, sizin de şereflendirmenizi diler saygılarımı sunarım.

İlyönkurul Başkanı
Seyhan Saylavı
Hilmi Uran

Değeri : (5) Kuruştur
Giyim : Frak—Smokin

"Yönetim" yerine **"Yön"** kelimesinin kullanıldığı resmî bir yazı

LİSANIMIZ CÂHİLLERİN TECRÜBE TAHTASI MI?..

Lisanımızdaki istikrarsızlığın belli başlı âmillerinden biri de öteden beri mevcud olup, belli bir mânâda kullanılmakta bulunan kelimelerin inad ve ısrarla başka bir mânâya kaydırılmaya çalışmasıdır. Bu durum eski metinlerin zamanla yanlış telâkki edilmesi gibi içinden çıkılmaz bir karışıklığa sebep olacaktır. Buna dâir birkaç misal zikredelim.

Epeyden beri ***"şüphe"*** yerine ikaame edilmeye çalışılan ***"kuşku"*** kelimesi ***"endişe"*** mânâsında ötedenberi müsta'mel olan bir kelimedir. Bunun şüphe ile hiçbir alâkası bulunmadığını kavraması, sokaktaki adamın lisan bilgi ve anlayışıyla dahi mümkündür. Aynı şekilde ***"ilişki"*** asla ***"münâsebet"*** değildir. İlişmek, sataşmak mânâsınadır. "**İliştirmek**"de "**iğreti tutturmak**" demektir. Böyle bir kelimeyi münâsebet yerine ikaameye çalışmaktaki câhilâne inad, da kasıtsız olamaz.

Lisanda içinden çıkılmaz bir anarşiye sebep olmak maksadıyla girişilen bu hareketin misalleri saymakla bitmez. Ötedenberi bildiğimiz ve kullanageldiğimiz ***"kuşak"*** kelimesini de hiçbir münâsebeti bulunmayan ***"nesil"*** yerine oturtmaya çalışmak acep nedendir?..

Aynı şekilde ***"bay"*** kelimesinin de ***"erkek"*** i ifâde etmekle hiçbir alâkası yoktur. Bu kelime de lisanımızda ötedenberi mevcut olup ***"zengin"*** karşılığında müstekar bir sûrette kullanılmakta idi. Daha dünün şâiri olan **Ziya Paşa,**

"Çün bay-ü gedâ hâke beraber girecektir" yani zengin fakir toprağa aynı şekilde konulacaktır, derken bu kelimeyi -doğru olarak- ***"zengin"*** karşılığında kullanmıştır.

Peki, hal böyleyken bundan ***"bayan"*** kelimesi Türkçemizin hangi kaaidesine göre güya türerilmiştir.

Öteden beri lisanımızda mevcud olan ve asılları Arapça bulunduğu halde tamamen Türkçeleşmiş bulunan kelimelerden başka, böyle aslı Türkçe olan pek çok kelimenin de inkılâb yobazlarının hışmına uğramış bulunduğunu, zikrettiğimiz şu birkaç misal bile göstermektedir.

Demek ki; onların kasdı, sadece lisanımızdaki Arapça kelimeleri ortadan kaldırmak olmayıp -Türkçe kelimelere tasallutlarından anlaşılacağı üzere- tefekkür hayatımızdaki istikrar ve insicamla tarihî devamlılık şuurumuzu zaafa uğratmaktır. Böyle olunca, din ve tarih şuuruna bağlı herhangi bir kimsenin bu hareketi tasvib etmesine imkân var mıdır?!.

Böyle bir tasvib hastalığına tutulmuş azın azı bir topluluk istisna edilirse, din ve tarih şuuruna bağlı olan herkesin, lisanımızdaki bu câhilâne tasarrufa karşı az çok bir karşı tavır içinde bulunduğu söylenebilir. Ancak millî ve dînî şuurun bir icabı olan bu muhâlefeti, hayatına irâdî bir sûrette aksettirmeyerek devrimbazların dümen suyunda gidenler de az değildir. Dinsizlerin yaşlıları bile, alışkanlıklarına rağmen kendilerini zorlayarak bir yığın piç ve asâletsiz kelimelerle konuşmaya çalışırken, bizim dâvâmızın bir emri ve îcâbı olan ***"karşı koyma"*** şuurunu gösteremeyişimiz hazindir. Asıl acı olan da budur. Milletin dînî, tarihî ve müstekar bütün mânevî varlıklarına düşman olanlar, şuurlu ve tezadsız olarak vazifelerini yapmaktadırlar. Peki ya biz?!.

Asırlarca dînî ve tarihî hâdiselerin yoğurup şekillendirerek zengin bir muhtevâ ve engin bir ifâde kaabiliyeti kazandırdığı güzel Türkçe'mizin birtakım câhilâne müdâhalelerle nasıl bir tecrübe tahtası haline getirildiğine dâir beyanlarımıza birkaç resmî vesika arzederek bir parça daha

T. C.
İSTANBUL
C. Müddeiumumiliği
Muhaberat 934/26734

Büyük Önderimiz Gazi Hazretlerinin son nutuklarında kullandıkları Öz Türkçe kelimelerin örnekleri yukarıya yazıldı.

Öz Türkçemizi bir kat daha güzelleştirecek olan bu kelimelerin yazılarda yeri geldikçe kullanılması ve büyük Önderimizin öz Türkçe kelimeleri derleyen nutukları çıktıkça örnek yapılması Dahiliye Bakanlığının yazısı üzerine Vilayetin 20/11/934 gün ve 6226/782 sayılı yazısından bildirilir ve kullanılması istenir ef.

26/11/934

İst. C. M U. Başmuavini
Salih

Her şahsa verilmek üezere bu örnekten ( ) adedi bağlıdır

Şu gayretkeşliğe bakınız:
İstanbul müddeiumumiliği M.Kemal'in kullandığı kelimeleri liste haline getirip dâirelere tâmim ediyor ve bunların kullanılmalarını istiyor.

vuzuh kazandırmak istiyoruz.

Sizlere klişesini takdim eylediğimiz 1934 yılına âid resmî yazı, Türkçe'mizi tabiî mecraından çıkarmak için vâkî resmî gayretleri de isbat etmektedir. Buna ekli olan lügatçenin -genişliği sebebiyle- klişesini takdim edemiyoruz. Ancak bu ekte mevcud kelimelerin iddialarımızı nasıl te'yid ettiğine dâir misaller dercini de kâfî saymaktayız.

Türkçemizi İslâm'dan önceki devirlerin basit ifâde imkânlarına inhisar ettirmek isteyenler, bir zamanlar **M. Kemal Paşa**'nın tabiî bir lisanla kaleme aldığı bazı nutuk-

larını da birtakım nevzuhur kelimelerle bezeyip bu sûretle kıraatini sağladıkları mâlûmdur. Bu nutuk da bunlardan biridir.

M. Kemal Paşa'nın klişesi takdim edilen resmî yazıda bahsi geçen nutkunda kullanılmış ve lügatçe haline getirilecek bu yazıya eklenmiş bulunan kelimelerin bazıları bugün dipsiz bir nisyana terkedilmiş bulunmaktadır. Bu gibilere misal; ***"Anık*** (âmâde, hazır), ***ataç*** (ceddanî) ***anıtlamak*** (hazır olmak), ***berkitmek*** (tahkim etmek), ***bitimucu*** (ennihâyet), ***baysak*** (huzur), ***dilik*** (hayatî), ***erksürmek*** (hükûmet icrâ etmek), ***esenlik*** (sıhhat) ***güzey*** (sâye, gölge), ***genlik*** (refah, genişlik), ***kıldacı*** (âmil), ***oğuz*** (mübârek), ***özene*** (gıbta), ***önürme*** (terakkî), ***süerdemlik*** (askerî fazilet ve hüner), ***söyüncü*** (nişâne-i muhabbet), ***tükel*** (tam), ***tüzün*** (asil), ***uz, uzca*** (müddet, müddetçe), ***utku*** (zafer), ***üzer*** (ezel, evvel), ***yaltıraklı*** (nurlu)" kelimelerdir. Şimdi sorabilir miyiz, bu kelimeleri hangi lügatta bulacağız da **M. Kemal Paşa**'nın o gün ne dediğini anlayabileceğiz.

Bahsi geçen lügatçede yer alan kelimelerden bazıları da bugün zoraki bir sûrette yaşatılmaya çalışmakla beraber tamamen farklı bir şekil kazanmışlardır... Lisandaki istikrarsızlığa misal olmak üzere bunlardan şu kelimeleri zikredebiliriz: ***"Baysal"*** lügatçede ***"sulh"*** karşılığı olarak gösterilmiştir. Bu kelimenin bugün ***"barış"*** haline geldiği mâlûmdur. Aynı lügatçede yer alan bu gibi kelimelere bir diğer misal de ***"soysal"***dır. Bu da ***"içtimâî"*** karşılığında kullanılmış. Bugün ise ***"sosyal"*** haline dönüşmüştür. Bir diğeri **"ürüm"**dür ki, ***"hasılat"*** ve ***"mahsul"*** karşılığı olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Bugün ise o da ***"ürün"*** şeklini almıştır. Lügatçede gösterilen ***"yöndem"*** (usul) kelimesinin de bugün artık ***yöntem*** haline geldiği mâlûmdur. Diğer bir kelime olan ve ***"aksi seda"*** karşılığında kullanıldığı anla-

şılan ***"yanku"*** kelimesi de artık ***yankı*** imlâsına dönüşmüş bulunduğu meydandadır.

Bahsi geçen lügatçedeki bazı nevzuhur kelimeler de lâfızları aynı kalmakla beraber mânâ itibariyle bugün bambaşka bir mefhûmun adı haline gelmişlerdir. Bunlara da bir iki misal verelim:

Lügatçede ***"güvenç"*** kelimesinin ***"îstinadgâh"*** ve ***"zahîr"*** karşılığında olduğu gösterilmektedir. Halbuki bugün bu kelimedeki "ç" harfi ortadan kaldırılarak ***"îtimad"*** ve ***"teminat"*** gibi kelimelerin yerine ikaame edildiği mâlûmdur. Bu gibi kelimelere bir diğer misal de ***"oranlamak"***tır. Bu kelime de ***"tahmin etmek"*** karşılığında kullanılmış. Halbuki bugün ***"nisbetlemek"*** mukaabilinde kullanılmaktadır. ***"Özlük"*** kelimesi de **M. Kemal Paşa**'nın bahsi geçen nutkunda ***"vasıf"*** karşılığında kullanılmıştır. Halbuki şimdi vasıf yerine ***"nitelik"*** denilmektedir. ***"Özlük"*** de ***"saflık, arılık"*** mânâsında kullanılmaktadır.

İşte size bir tek resmî vesika ki, hem lisanımıza vâki resmî baskıları ve hem de, bu müdahalelerin Türkçe'mizi nasıl içinden çıkılmaz bir karışıklığa sürüklediğini göstermeye ve isbat etmeye kâfidir.

Gâyeleri İslâm Kültürü'nün millî hâfızadaki izlerini bir an önce silmekten ibâret olan devrimbazların güzel Türkçe'mize karşı giriştikleri sûikasdin feci tezâhürleri ifâde etmekle biter gibi değildir. Biraz da onların kısmen câhillik ve kısmen de isti'callerinden doğan yanlışlarına dâir misaller verelim:

Bilindiği üzere "ce" ve "çe" lâhikaları (ekleri) bir kelimenin sonuna getirilince, o kelimenin mânâsında bir küçültme ifâdesi husûle getirirler. Meselâ **"lügat"**tan **"lügatçe"** küçük lügat, mânâsını ifade eder. Öteden beri bazı kitapların sonunda rastlanan bir kısım kelimeler için böyle

lügatçeler tanzim edilir. Buna benzer bir şeyi biz de işbu eserin sonunda yapmış bulunuyoruz: **"Divan"** kelimesinden de aynı yolla türetilmiş bir **"divançe"** kelimemiz vardır. Bu da kâmil mânâsiyle bir divan teşkil edecek kemmiyette olmayan şiirlerin topluluğunu ifâde eder. Hatta **"kemençe"** bile bu sûretle **"keman"**dan türetilmiştir.

Devrimbazlar Türkçe'nin bu kadîm mantığını çiğneyerek **"îtimad"** karşılığında kullandıkları **"güven"** kelimesinden **"güvence"**, **"dilek"**ten de **"dilekçe"**yi türetmişlerdir. Bu kelimelerin ilk nazarda zihinde husûle getirdiği mânâ "**küçük dilek**" ve "**küçük itimad**"dan başka bir şey değildir. Hal böyleyken onlar, dilekçeyi **"istidâ"** mânâsına, güvenceyi de **"garanti"** ve **"teminat"** mânâlarına kullanmaktadırlar. İhtimal bu, ufku dar yeni tip insanların bütün dilekleri küçüktür ki, her türlü istidâyı dilekçe kelimesiyle ifade etmektedirler.

Aynı şekilde **"cık, cik, cuk, çık, çik, çuk"** ve **"çük"** lâhikaları da bir kelimenin sonuna gelince ona zavallılık, mâsumiyet gibi mânâlar kazandırırlar. Kadîm ve an'anevî anlayış budur.

Meselâ kadıncık, kuşçuk, ilh... dendiği zaman zavallı kadın, zavallı veya masum kuş gibi manalar ifade edilir.

Hal böyleyken devrimbazlar ***"kelîme"*** karşılığı yerine ***"sözcük"*** uydurmacasının türetmeleridir. Bu söz, Türkçe'mizin mantığına göre zavallı bir sözden başka neyi ifâde eder?!. Kaldı ki, bu sözcük uydurmacasını ***"kelime, tâbir, ibâre"*** *ve* hatta bazan da ***"cümle"*** yerine bile kullanmaktadırlar. Gerçek cümle için nereden geldiği belli olmayan bir ***"tümce"***leri vardır. Fakat bu da yukarıda îzah edildiği gibi ***"hep"*** ve ***"bütün"*** veya ***"küll"*** karşılığında kullandıkları "***tüm***"den türetilmişse, buradaki ***"ce"*** lâhikası onu da küçültmüş olmak lâzım gelir iken bu kelimeye izâfe

ettikleri *"tümce"* nin kâmil mânâsıyla cümle yerine ikaame edilmek istendiği meydandadır.

Türkçe'mizde ***"sı"*** ve ***"si"*** lâhikaları da sonunda geldikleri kelimeye liyâkat veya istihkak ifâdesi kazandırır. Buradaki mantığa göre, uydurulup terviç eyledikleri ***"olasılık"*** kelimesinin yüklendiği mânânın olmaya lâyık sûretinde telâkki edilmesi gerekirken onu imkân karşılığında kullandıkları meydandadır. Halbuki ***"öpülesi eller"*** öpülmeye lâyık ***"kırılası eller"*** kırılmaya müstahak eller demek olur. Bu tarzda kullanılmakta olan çeşitli kelimelerimiz vardır.

Her mevzûda anarşiden yana olan ve istikrar ve intizam düşmanı bulunan devrimbazların lisânımızda çiğneyegeldikleri mantık kaaideleri bunlardan ibâret de değildir...

Dünya'da iki büyük lisan görülmüştür: Arapça ve Lâtince. Mefhumları, ilimlerin teknik tâbirlerini ve bütün inceliklerini ifâde edilebilecek derecede gelişmiş ve genişlemiş bulunan bu iki lisan, iki ayrı âlemin asırlarca ilim lisanı olmuştur. Lâtince Hıristiyanlık Dünyası'nın, Arapça da İslâm Dünyası'nın.

Bu durum onların, temel dünya görüşü ve hayat tarzı îtibâriyle birbirinden tamamen farklı olarak teessüs eden iki medeniyet dâiresinin içinde bulunan milletler için müşterek bir kültür vâsıtası haline gelmelerini sağlamıştır. İslâm Medeniyeti Dâiresi içindeki milletler için bu durum Arapça'yla, Garp ve Hıristiyan Âlemi için de Lâtince ile gerçekleşmiştir. Bu hal bütün millî lisanların mutlaka bu iki ilim lisanından birinin tesiri altında kalmasını intaç eylemiştir. Bu yüzden Avrupa lisanları Lâtince, İslâm memleketlerinin lisanları da Arapça kelimeler ile lebâleb dolmuştur. Bütün bir Ortaçağ boyunca devam eden bu duruma karşı ***"millî lisan"*** taraftarlarının aksülâmelleri Hıristiyan Batı Âlemi'nde İslâm Dünyası'ndan evvel başlamıştır. An-

cak bu aksülâmel bizdeki gibi hissî bir sâikle ve nefretle yürütülmemiş, uzun bir ilmî çalışma sonunda Lâtince'nin bu lisanlar üzerindeki tesiri -bir dereceye kadar- izâle edilmiş ve bugünkü Avrupa lisanları vücud bulmuştur.

Bizde ise, Arapça'ya karşı açılan savaş İslâm'a duyulan nefretin eseri olduğu ve bu nefretle birlikte ilimsiz bir hissiyat ile yürütüldüğü içindir ki; bir mefhumlar anarşisine meydan verilmiştir.

Avrupalılar bu işi asırlar süren çalışmalar ve lisan akademileriyle gerçekleştirirken, bizimkiler ***"Arapça olmasın da ne olursa olsun!.."*** mantığı ile işi inkılâb yobazlarının câhil ve müteassıp yarânına havâle eylemişlerdir. Tarihî seyri takip edildiği zaman görülür ki; lisanımızdaki ***"Arapça düşmanlığı"*** milletlimizin İslâm'dan uzaklaştırılmasına muvâzî bir seyir tâkip etmiştir.

Avrupalılar kendi millî lisanlarındaki Lâtince kelimeleri sadece şekillerini değiştirmek ve bu kelimeleri kendi millî hançereleri ile ifâde etmekle iktifâ eyledikleri halde bizimkiler menşei Arapça olan bütün kelimeleri toptan red ve imhâ yolunda yürümüşlerdir. Halbuki ecdâdımız, Arapça'dan -daha ziyâde dînî bir mecbûriyetle- aldığı kelimelerin pek çoğunu, hem telâffuz ve hem de mânâ îtibâriyle millî hançere ve ma'şerî şuurda yoğurarak çoktan millîleştirmişlerdir. Meselâ *"ayın"* harfini ihtivâ eden kelimelerin hiçbirini bir Arap gibi telâffuz etmemiş olmaları bunun en iyi bir misalidir. Mânâ kaymalarının ise misali pek çoktur. Arapça'da ***"yol"*** mânâsına gelen ***"sebil"*** Türkçe'de ***"çeşme"*** demektir. "**Kürsü**" Arapça'da ***"sandalye"*** mukaabili iken Türkçe'mizde büsbütün başka bir mânâ kazanmıştır. ***"Mektep"*** de Arapça'da bizdekinden farklı olarak ***"yazı masası"*** veya ***"sıra"*** demektir. Arapça'da "**mektup**" demek olan "**risâle**" bizde "**küçük kitap**" demektir.

Bu gibi incelikleri idrâkten âciz bulunan ve ruhlarındaki hududsuz İslâm aleyhtarlığının tesiri ile Arapça kelimelerden bir an önce kurtulmak (!..) gayretkeşliği ile hareket edenler lisanımızda mâzisi bin yılı aşkın olan ve herkesçe bilinen kelimeleri ölüme mahkûm ederek onların yerlerine güya Türkçe birtakım kelimeler ikaame eylemeye çalışmaktadırlar. Bunların bir kısmı lisanımızda öteden beri mevcud olan Türkçe kelimelerden türetilmekte, fakat türetilen şekilleriyle Türkçe'mizin yapısına uygun olup olmadıkları üzerinde durulmamaktadır. Meselâ ***"müstakil"*** kelimesi yerine konulmaya çalışılan ***"bağımsız"*** kelimesi uyduranların maksadından farklı bir mânâ taşımaktadır. Türkçe'mizdeki ***"bağ"*** ve ***"bağlamak"*** kelimelerden türetildiği anlaşılan bu kelime ***"istiklâl"*** mefhumunu ifâde edemez.

Zira Türkçe'mizdeki ***"bağ",*** Arapça'dan almış bulunduğumuz ***"kayıd"*** mukaabilidir. Bağımlı ***"mukayyed"***mânâsına gelir. Bir devlet imzaladığı bir muâhede ile mukayyed yani -bugünkülerin ifâdesi ile- bağımlıdır. Bu onun hiç de müstakil sayılmamasını gerektirmez. Zira her kayıt istiklâl mefhumunu izâle etmez.

Bir diğer kelime de ***"acımasız"***dır. Bunu da ***"merhametsiz"*** kelimesi yerine koymaya çalışmaktadırlar ki, bu isti'mal tarzı da yanlıştır. Meselâ eli kesilen bir adam acı duyar. Bu acıma hissi büsbütün başka bir mefhum, merhamet ise yine başka bir mefhumdur. Acı çekmekle merhamet hissi aynı şey olsaydı, o takdirde acı çekenin kendi nefsine merhamet duymuş olduğunu kabul etmek gerekirdi.

Anadolu'da öteden beri mevcud olan ***"onur"*** kelimesi de ***"şeref"*** yerine ikaame edilmek istenilmektedir. Halbuki halkın arasında bu kelime ***"kibir"*** ve ***"gurur"*** mânâsında mevcuttur. İlerde hem ***"şeref"*** *ve* hem de ***"kibir"*** olarak

kullanılmış bir kelimenin hangi mânâya oturacağını nasıl kestirebiliriz. Böyle misaller saymakla bitmez.

Ruhlarındaki tatmin olmaz iman ve İslâm düşmanlığının tesiriyle güzel Türkçe'mize İslâm kültür ve medeniyetinden geçmiş bulunan asil kelimeleri boykot eden devrimbazların, lisan mes'elelerini alâkadar eden çok ilmî gerçeklerden haberdar olmadıklarını gösteren misallerinden biri de alınan kelimelerin zaman ve tarihî akış içinde yoğrularak millîleştiği hususu olduğunu îzah etmiş idik.

Bu durumu, menşei İslâm kültürü olan kelimeler için kaale almayarak onlara ilân-ı harb edenler, Türkçe'mize Avrupa lisanlarında geçip de aynı şekilde millî hâfıza ve şuurda yoğrulan kelimelere ses çıkarmamaktadırlar. Bu durum, onların Türkçecilik peşinde koşmakta olmayıp, İslâm düşmanlığı sâikiyle hareket ettiklerini ispat eder.

Esasen kullandığımız birçok ecnebi kelimenin menşeleriyle alâkasız mânâlarda oturmuş kelimeler olduğunu hatırdan uzak tutmamak gerektir. Meselâ ***"makyavelist"*** derken bu onun **Makyavel** isimli bir İtalyan yazarının devlet ve siyasete mütedâir kitabından sonra belli bir mânâda oturduğunu hiç kimse düşünmez. Bu, **Makyavel'**den evvel belki de başka bir lâfızla karşılanan bir mefhumdur ki, artık ona **Makyavel** damgasını vurmuştur.

Bugün herkesin bildiği ***"mola"*** kelimesi Lâtince'de hubûbat veya gıda demektir. Halbuki ara verme mânâsına kullanılmaktadır. Kelimenin bu mânâda yerleşmesinin sebebi, vaktiyle Roma'da papazların âyinlerden sonra takdis edilmiş hubûbâtı kurban edilecek hayvanların başı üzerine serpmesidir. ***"Sabotaj"*** ise eskiden Fransız köylülerinin giydikleri ve ***"sabot"*** denilen tahta ayakkabılardan doğarak bir işin fenâ yapıldığı mânâsında yerleşmiştir. ***"Boykot"*** ise, İngiliz vergi memuru yüzbaşı **Boykot'**a karşı İrlandalı

köylülerin giriştikleri hareketten doğmuştur.

Bunun yerli ve daha yeni misalleri de vardır. Bugün ***"gripin"*** ve ***"tokyo"*** kelimelerinin bir marka olduğunu kim düşünür. Artık her biri, belli bir ihtiyaç maddesine ad olmuştur. Bunun misalleri çoktur. ***Kantin, pantolon, bisküvi, fiyasko*** ve ***sandöviç*** gibi daha birçoklarını saymak mümkündür. Merak edenler tarihî hadiseler ve mâ'şeri şuurun bu gibi kelimeleri ne sûretle îcâd ettiklerini öğrenmek için **Nejat Muallimoğlu**'nun[46] ***"Bir Türk Vatana Döndü"*** isimli eserinin "**Türkçe'deki Bazı Kelimelerin Hikâyeleri**" ünvanlı altıncı bölümüne bakabilirler.

Şimdi, bu gibi ecnebi kelimelere ses çıkarılmayıp, onları değiştirmeye karışmayanların benzer Arapça ve Farsça kelimelere duydukları hınç, câhillikleri kadar kasıtlılıklarını da isbat etmiyor mu?..

Biz yaşayan dili müdâfaa etmekteyiz. Lisanın da bir gelişmeye tâbî olduğunu inkâr etmeyiz ve etmiyoruz. Ancak Türkçe'miz üzerindeki bu cereyânın nihâî hedefinin lisanımızda islâmî menşeli bir tek kelime bırakmamaktan ibâret olduğu husûsu gözden uzak tutulmamalıdır. Bu gaye gerçekleşir ise, Türk edebiyat ve tarihi ile alâkalı eserlerin tamamı ölüme mahkûm olacağı muhakkaktıt. Ayrıca hiçbir dînî mes'eleyi de hakkıyla îzah kabil olmayacaktır. Bunu bir tek misal ile îzah edebiliriz: Meselâ lisanımızdaki ***"mezhep"*** kelimesi Arapça ***"zehebe"***den yol demektir. Şimdi Türkçe'mizde yol kelimesi var diye, ***"mezhep, tarik"*** veya ***"tarikat"*** hatta ***"sebil"*** kelimelerini atmak ve bu kelimelerin yüklendikleri mânâyı sadece ***"yol"***a yüklemek lisanımızı hem fakirleştirmek ve hem de içinden çıkılmaz

---

46 **Nejat Muallimoğlu**'nun ***"Bir Türk Vatana Döndü"*** adıyla yazdığı ve İstanbul'da 1973 yılında basılmış olan büyük ebad yediyüz küsur sayfa bu değerli eser, lisan mes'elesi ile alâkadar olan herkese hararetle tavsiye olunur.

bir karışıklığa sokmak değil de nedir?!.

Biz vak'anüvis **Peçevî**'nin veyahud da büyük şâir **Şeyh Gâlib**'in lisanıyla konuşalım demiyoruz. Ama Müslümanların gayretsizliği yüzünden ölmüş bulunan pek çoğu bir yana hâlâ Türkçe'mizde dipdiri duran ve mânâsı herkesçe bilinen islâmî menşeli kelimeleri kullanarak yaşatalım diyoruz. Bunu yapmadığımız takdirde, milletimizin bin yıldan beri dînî heyecan nâmına ihticâc edegeldiği bir ***"Mevlûd"*** ve hatta **Yunus Emre**'nin ilâhileri bile anlaşılamaz olacaktır. Yahudiler, iki bin yıl sonra, bazı hahamlar dışında hiç kimsenin bilmediği İbrânice'yi -hatta sağdan sola yazılan yazısıyla birlikte- ihyâ edebilmişlerdir. Dâvâsına sâhip bir millet böyle olur. Bize ne oldu ki, Hak'dan yana olmayı, doğruluğuna, yanlışlığına dikkat etmeden ekseriyetten yana olmaya tercih ediyoruz?!.

Yeni yetişen gençler, gerçek Türkçe'yi anlamıyorlar ise, vazifemiz onlara bu lisanı öğretmenin lüzumunu anlatmaktır. Yoksa cehâlete tâviz vermek ve ayak uydurmak câiz ise, bugüne kadar bizi nereden nereye getirdiği malûm olan bu tutumun bundan böyle mutlak yokluğa götüreceğinden şüphe edilemez!.

Türkiye'mizde mektepler bir ***"şahâdetnâme"*** verirler ama bu şahâdetnâme, ilmi değil, cehli tescil etmektedir. Şu bozuk düzende, sadece mektepten öğrendikleriyle bir kimsenin millet için rehber olabilmesini bir kenara bırakınız, kendisini kurtarması bile mümkün değildir. Hal böyle iken, çoğu çarpık kafalı muallim müsveddelerinin elindeki çocuklarımızı îkaz ve irşad ile kurtarmak yerine onların menfi rehberlerinin onlarla birlikte umûmileşen menfiliklerin akıntısı istikametinde yürümek, dâvâ sahibi bir insana yakışmaz. Kısacası böyle hareket İslâm'ın kâmil bir sûrette kavranamamasının neticesidir ki; cephemize düşman hü-

cumlarından daha fazla zarar vermektedir.

Güzel Türkçe'mize İslâm irfânının kazandırdığı derin mânâlı ve âhengli kelimeleri boykot etmekte ve onların yerlerine alelacele uydurulmuş birtakım nevzuhur kelimeleri ikaame eylemeye çalışmakta ana istikaameti İslâm'a karşı olanlar yerden göğe kadar haklıdırlar. Onlar için bu bir ideolojik mücâdeledir. Bizim yadırgadığımız ise asıl, İslâm'ı dâvâ ettikleri veya eder göründükleri halde, bu cereyâna kapılanların hal-i pürmelâlidir.

Bunların gerek selîka ve gerekse lâfız hatalarına, yazılarından parçalar alarak işâret etmekten kat'an nazar temel yanlışlardan bir diğerine daha temas etmek istiyoruz:

Lisanda irâdî olarak tâkip edilen bir prensip yerine, bir kelimeyi sırf bir müddetten beri duymakta bulunma keyfiyetine istinâden terviç etmek de yanlıştır. Bu gerçek inanç ve düşüncelerimize aykırı her fiil için -hiç şüphesiz- ileri sürülebilir. Cinâyetler, soygunlar ve kaba tedhiş hareketleri gibi. Bunların televizyonlar vasıtasıyla fazlaca mesmuumuz olması, belki bir kanıksamaya ve umursamamazlığa sebep olabilir, ama tecvize asla!.. Hele aynı fiillere iştirâk düşünülemez bile!.. İşte lisan mes'elesinde de durum aynıdır. Yanlış, asâletsiz ve bir islâmî menşe'li mukaabilini mahkûm etmek kasdıyla uydurulmuş bulunan her kelimeyi cinâyet, hırsızlık ve buna benzer ahlâkî redâet ifâde eden fiiller gibi görmeye ve onlara rûhen adapte olmamaya mecbûruz!..

Esâsen hiss-i selim sâhibi herkes, bu gibi kelimeleri ilk duyduğunda yadırgamakta, hatta bunlarla alay etmektedir. Ancak aradan bir müddet geçtikten sonra, farkına varmadan bu, az evvel alay ettiği kelimeleri kullananlara birçok kereler şâhid olmuşuzdur. Bakın şimdi size bunu tecrûbî olarak gösterelim:

Elimizde *"Türk Dili"* isimli derginin Ocak 1978 tarihli 316. sayısı vardır. Bunun son kısımlarında "**Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar**" başlığı altında yeni uydurulmuş bir alay kelime vardır. Bunları dergideki uzun uzun îzahlardan kat'annazar kaydedeceğiz. Eminiz okurken güleceksiniz. Ama çok az bir müddet sonra da bunlardan bazılarını, İslâmcı olduğunu iddia edenlerin kullandıklarına şâhid olacağınız muhakkaktır. İşte biz bu prensipsizliğe ve irâdesizliğe tahammül edemiyoruz.

Adı geçen dergide bu kelimelerin **Prof. Dr. Cemal Mıhçıoğlu, Doç. Dr. Semih Tezcan, Tahsin Saraç ve Agop Dilaçar**'dan teşekkül eden bir **"Yarkurulca"** (her ne demekse) hazırlandığı belirtilmektedir. Burada yer alan kelimeler şunlardır:

adres:	bulunak	**ideoloji**:	düşüngü
alarm:	tetikdur	**ideolojik**:	düşüngüse
anekdot:	gülüncek	**kampus**:	yerleşme
dedektif:	izlemci	**kanalizasyon**:	arkdüzen
espri:	bulucuklu	**kombina**:	tümleşke
fraksiyon:	bölüngü	**lâmba**:	ısıtacı

Evet lütfen gülmeyin. Çünkü eğer lisan mes'elesinde henüz sâlim bir prensipe bağlanamamış iseniz, yarın bu kelimeleri sizin de kullanmak ihtimâliniz vardır!. Nitekim bu listedeki "**kampus**" kelimesi biraz değişikliğe uğrayarak "**yerleşke**" sûretinde daha şimdiden umûmîleşmeye başlamıştır.

"....

*Bu inkılâba mekteple başladık; bu kelimeyi Arabistan çöllerine sürüp yerine Paris'in güzel "**ecole**"ünü dâvet ettik ve bu sâyede "**okul**" kelimesini kazandık. İlk zamanlarda "**genel**" kelimesi ile alay edenler bugün onun "**general**"*

*in oğlu olduğunu anlıyor; bülbül gibi dillerinden düşürmüyor ve "**umûmî**" ye yüz vermiyorlar. Biz millete, "**hâkimiyet**" ten daha üstün olduğu için "**hegemonies**" (hegomania - üstünlük, tahakküm) den gelen "**egemenlik**" hakkını verdik. Avrupalı asâleti dolayısıyla da onu Meclis'in alnına kazıdık. Kahraman Türk "**Paşa**" larının, Avrupa'da bıraktığı dehşetin, garplılaşmamıza engel çıkaracağını takdir ederek, "**general**" lerimizle onların "**general**" leri arasına girmeğe muvaffak olduk. Fransızca'nın (-al) eki olmasa idi "**ulusal**", "**doğal**", "**denel**"... kelimelerinin sıkıntısını çeker mi idik? Şalvar üstünde kravat ve silindir şapka yakışmadı; ama Arapça kelimeler "**dinsel**", "**cinsel**" şekillerini alarak medenileştiler ve yaşama hakkını kazandılar. Bu gayretlerimizi aşağılık duygusuna atfeden ve beğenmeyen meşhur Fransız Türkoloğu **J. Deny** gibilere bizim batılaşma idealimizin her şeyin üstünde olduğunu, batsak bile bundan vazgeçemeyeceğimizi anlatmalıyız....*"[47]

"... *vatan ki milletin yarattığı mefharetler mecmuasıdır; gövdeye can gibi vatanı yaşatan milletse, milleti millet yapan da dilidir. Dilin vatandan daha mukaddes olduğunu anlamak için tarihlere bakmak yeter. Giden vatanlar, dilleri diri kalan milletler tarafından tekrar kurtarıldı, fakat dili giden milletlerin ne vatanları kaldı ne kendileri...*"[48]

BİR TENBİH

1- Sakın hiçbir uydurma kelimeyi ***"alay için"*** bile kullanma!.. Böyle bir hareket bile onların yaygınlaşmasına sebep olur!..

---

47 **Prof. Osman Turan**, Türkiye'de Siyâsî Buhranın Kaynakları, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1994, sh. 136

48 **İsmail Habib Sevük**, Dil Da'vâsı, İstanbul 1949, sh.115

2- Muhâtabın anlamamak ihtimâli ile kendi kelimelerini kullanmamazlık yapma!.. Bir kere doğru olan kelimeyi kullan, muhâtabın anlamamış olmak ihtimâli varsa, ayrıca bir açıklama yap!..

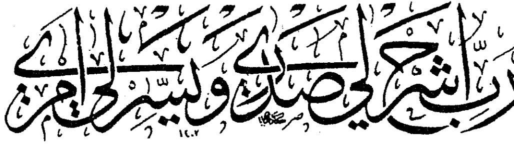
3- Doğruyu yalnız kendi nefsine hasretme!.. Mes'eleyi kavradıktan sonra, arkadaşlarını da îkaz et ki; İslâm düşmanlarının dümen suyunda yürümek vebâlinden kurtulsunlar!..

4- Biz Türkçe veya yenilik düşmanı değiliz. Bu mes'eledeki kasdın karşısında yer almış bulunmaktayız. Bu sebeple sana takdim edilen bu listede bazı doğru olan yeni kelimeler de vardır. Ancak onları kullanmaya meyyal insan çok!.. Bütün, umûmî cereyanlara tâbî olarak yaşayanlar böyledir!.. Sen bizim kelimeleri kullan ki, onlar da yaşasın!.. Eş mânâlı kelimelerin çokluğu bir dilin zenginliğini gösteren hususların başında gelir. Bizim kelimeler yetim çocuklar gibi garip ve sâhibsiz kaldılar!..

5- Unutma ki İslâmî menşe'li her kelime bizi Kur'ân-ı Kerîm'e bağlayan bir halatın lifleri gibidir. Onlardan hergün birini koparmak, gelecekte bu bağın kopmasına müncer olacaktır. Buna karşı koymak bir îmân borcudur!.

Davran ey Müslüman genç!.. Davran!.. Onlara sâhib çık!..





ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BOYKOT EDİLECEK BİN UYDURMA VE BATI MENŞE'Lİ KELİME

-A-

ACUN : KÂİNAT
ACIMASIZ : MERHAMETSİZ, ZALİM
AÇIMLAMA : ŞERHETME, TEŞRİH, AÇMA
AÇINIM : İNKİŞAF, GELİŞME
AÇINMAK : İNKİŞAF ETMEK
AÇMAZLIK : KETUMİYET, AĞIZ SIKILIĞI, SIR SAKLAMA
ADAY : NAMZED
AKAĞIN : HÜSNÜNİYET, İYİ NİYET
AKÇELİ : MALÎ
AKLAMA : BERÂET ETTİRME, TEBRİYE
AKSİYON : İŞ, AMEL
AKTİF : FAAL
AKTİVİTE : FAALİYET
AKTÖRE : AHLÂK
ALABIK : İKİ YÜZLÜ, MÜRÂÎ

ALDATI : HİLE, DÜZEN
ALAN : SAHA
ALAŞIM : HALİTA
ALGI : İDRAK, ANLAMA
ALGILAMAK: KAVRAMAK, İDRAK ETMEK
ALINDI : MAKBUZ
ALINTI : İKTİBAS
ALIŞKI : ÂDET
ALNAÇ : CEPHE
AMAÇ : GÂYE, MAKSAD
ANDAÇ : HÂTIRA, YADİGÂR
ANGAJE : BAĞLAMAK
ANI : HÂTIRA
ANIK : ÂMÂDE, HAZIR
ANIKLAMAK: HAZIR ETMEK
ANIMSAMAK: HATIRLAMAK
ANIT : ÂBİDE
ANLAK : ZEKÂ
ANLAM : MÂNÂ, MEAL
ANLATI : HİKÂYE, USLÛB
ANLATIM : İFÂDE
ANLIK : ZİHİN
ANORMAL : GAYRİ TABİİ
ANSIMAK : HATIRLAMAK
ANTOLOJİ : MÜNTEHEBÂT
ARAÇ : VÂSITA
ARDIL : HALEF
ASAL : ESASÎ, BAŞLICA
AS BAŞKAN : REİS MUAVİNİ
ASİMİLÂSYON: ERİTME
AST : MADUN
AŞAMA : MERHALE

ATAMAK : TÂYİN ETMEK
ATANMAK : TÂYİN OLUNMAK
ATILIM : HAMLE
AVUNTU : TESELLİ
AYDIN : MÜNEVVER
AYIRIM : TEFRİK
AYRINTI : TEFERRUAT
AYRIŞIK : MUHTELİF, AYRI TÜRDEN
AZRAK : NÂDİR, AZ BULUNAN

-B-

BAĞI : SİHİR
BAĞIL : İZÂFÎ
BAĞIM : TÂBİİYET
BAĞIMLI : TÂBİ
BAĞIMLILIK: TÂBİİYET, MUKAYYED
BAĞIMSIZ : MÜSTAKİL
BAĞIMSIZLIK: İSTİKLÂL, İSTİKLÂLİYET
BAĞLAÇ : RABIT EDATI
BAĞINTI : NİSBET, İZÂFET, MÜNÂSEBET
BAĞINTILIK: İZÂFİYET
BAĞLAM : DEMET, DESTE
BAĞNAZ : MUTAASSIP
BAĞLAŞIK : MÜTTEFİK
BAĞLAŞMAK: İTTİFAK ETMEK
BAĞIŞIK : MUAF
BAĞIŞIKLIK : MUÂFİYET
BANDAJ : SARGI
BASINÇ : TAZYİK
BAŞKAN : REİS
BAŞ YAPIT : ŞAHESER

BAŞ YAZMAN: BAŞKÂTİP
BAŞVURU : MÜRACAAT
BAY : BEY
BAYAN : HANIM
BEĞENİ : TAKDİR
BELGE : VESİKA
BELLEK : HÂFIZA
BELİRTEÇ : ZARF
BENZETİ : TEŞBİH, BENZETME
BETİM : TASVİR
BETİMLEMEK: TASVİR ETMEK
BETİMSEL : TASVİRÎ
BETİK : KİTAP, MEKTUP
BEZEK : SÜS, ZİYNET
BİLDİRGE : BEYANNÂME
BİLDİRİ : BEYANNÂME, TEBLİĞ
BİLDİRMEN : MUHÂBİR
BİLEŞİK : MÜREKKEP, BİRLEŞİK
BİLEŞME : TERKİP, SENTEZ
BİLGE : ÂLİM, ÂRİF
BİLGELİK : ÂLİMLİK, ÂRİFLİK
BİLİM : İLİM
BİLİMSEL : İLMÎ
BİLİNÇ : ŞUUR
BİLİNÇLİ : ŞUURLU
BİLİNÇLENDİRMEK: ŞUURLANDIRMAK
BİREY : FERD
BİREYCİLİK : FERDİYETÇİLİK
BİREYSEL : FERDÎ
BİRİKİM : MÜKTESEBÂT, TERÂKÜM
BİTKİ : NEBAT
BİTKİSEL : NEBATÎ

BİTEK : VAHDET, ÜNİTE
BOYUT : BUUD
BÖLÜMCE : TEFRİKA
BUYRUK : EMİR
BUYRULTU : EMİRNÂME
BÜTÜNLEME: İKMAL
BULGU : KEŞİF, ÎCAD
BULGULAMAK: KEŞFETMEK, ÎCÂD ETMEK
BUNALIM : BUHRAN, HAFAKAN, SIKINTI

-C-

CİNSEL : CİNSÎ
COŞKU : HEYECAN
COŞU : VECD
COŞUMCULUK: ROMANTİZM

-Ç-

ÇABA : CEHD, GAYRET
ÇAĞDAŞ : MUÂSIR, HEM-ASIR
ÇAĞDAŞLAŞMA: MUÂSIRLAŞMA, MODERNLEŞME
ÇAĞIRTMAÇ: TELLÂL
ÇAĞRI : DÂVET
ÇAĞRIŞIM : TEDÂİ
ÇALIŞTAY : İSTİŞÂRÎ TOPLANTI
ÇOĞUL : CEM'İ, ÇOKLUK
ÇÖZÜMLEMEK: HALLETMEK, TAHLİL ETMEK
ÇELİŞKİ : TEZAD
ÇEVİRİ : TERCÜME
ÇEVİRMEN : MÜTERCİM
ÇİZELGE : CETVEL
ÇEKİMSER : MÜSTENKİF
ÇEKİNCE : TEHLİKE, MUHÂLEFET ŞERHİ

-D-

DANIŞMAN : MÜŞÂVİR
DANIŞTAY : DEVLET ŞÛRASI
DAYANÇ : İSTİNADGÂH
DAYANIŞMA: TESÂNÜD
DEĞİN : KADAR
DEĞİNMEK : TEMÂS ETMEK
DELEGE : MURAHHAS
DEMEÇ : BEYÂNAT
DENEK : DENENMİŞ, TECRÜBE EDİLEN
DENEY : TECRÜBE
DENETİM : MURÂKABE
DENETÇİ : MURÂKIB
DENEYİM : TECRÜBE
DENEYİMLİ : TECRÜBELİ
DENEYSEL : TECRÛBÎ
DERSLİK : DERSHANE
DEVİM : HAREKET
DEVRİM : İNKILÂB, İHTİLÂL
DEYİM : TÂBİR
DIŞLAMAK : HÂRİÇTE BIRAKMAK
DIŞ SATIM : İHRÂCAT
DİKEY : AMÛDÎ
DİLEKÇE : İSTİDÂ, ARZUHAL
DİNLENCE : TÂTİL
DİNGİN : SÂKİN
DİNSEL : DÎNÎ
DİREKT : DOĞRUDAN DOĞRUYA
DİREKTÖR : MÜDÜR
DİZEN : ÂHENK
DOĞA : TABİAT

DOĞAL : TABİÎ
DOĞA ÖTESİ: METAFİZİK, MÂBA'DETTABÎA
DOKU : NESİC
DOKUNMAZLIK: MASÛNİYET
DONATIM : TEÇHİZ
DÖNEM : DEVRE
DÖNENCE : MEDAR, ETRÂFINDA DÖNÜLEN NOKTA
DÖRÜT : SAN'AT
DÖRÜTMEN : SANATKÂR
DURUŞMA : MURAFAA
DURAKSAMA: TEVAKKUF, TEREDDÜD
DUYARLI : HASSAS
DUYARLILIK: HASSASİYET
DUYGU : HİS, HASSE
DUYGUSAL : HİSSÎ
DUYUM : İHSÂS, MESMUAT
DUYUMSAL : İHSÂSÎ
DUYURU : ÎLÂN
DÜRTÜ : MUHARRİK, TAHRİK EDEN
DÜŞEY : ŞAKULÎ
DÜŞLEMEK : HAYAL ETMEK
DÜŞSEL : HAYÂLÎ
DÜŞÜK : SÂKIT
DÜŞÜN : FİKİR
DÜŞÜNSEL : FİKRÎ
DÜŞÜNÜR : MÜTEFEKKİR
DÜZELTİ : TASHİH
DÜZELTMEN: MUSAHHİH
DÜZEN : NİZAM
DÜZEY : SEVİYE
DÜZ YAZI : NESİR

-E-

EDER : FİYAT
EDİM : AMEL
EDİMSEL : FİİLÎ
EGEMEN : HÂKİM
EGEMENLİK: HÂKİMİYET
EGO : BEN
EGOİST : NEFSÂNÎ, BENCİL
EĞİLİM : TEMÂYÜL
EĞİTİMBİLİM: PEDAGOJİ, USÛL-İ TEDRİS
EĞİTİM : TERBİYE
EĞİTİMCİ : TERBİYECİ, MÜREBBİ
EĞİTİCİ : TERBİYECİ, MÜREBBİ
EĞİTİCİLİK : TERBİYECİLİK
EĞİTMEK : TERBİYE ETMEK
EKSTRA : SEÇKİN, MÜMTAZ
ELÂSTİKİ : ESNEK
ELEŞTİRİ : TENKİD, TE'DİB, TÂRİZ, TA'YİB
ELEŞTİRME : TENKİD ETME
ELEŞTİRMEN: MÜNEKKİD
ELİT : SEÇKİN
EMEKÇİ : İŞÇİ
EMEKLİ : MÜTEKAİD
EMEKLİLİK : TEKAÜDLÜK
ENGELLİ : ÖZÜRLÜ
ENFORMASYON: DANIŞMA
ENTERESAN: DİKKAT ÇEKİCİ
ERDEM : FAZÎLET
ERDEMLİ : FAZÎLETLİ
EREK : GÂYE, HEDEF
ERGEN : ÂKİL BÂLİĞ
ERGENLİK : BULÛĞ

ERK : KUDRET
EROZYON : AŞINMA
ESEN : SIHHATLİ, SÂLİM
ESENLİK : ÂFİYET, SIHHAT, SELÂMET
ESİN : İLHAM
ESİNLEMEK : İLHAM ETMEK
ESİNLENMEK: MÜLHEM OLMAK
EŞEY : CİNS
EŞEYSEL : CİNSÎ
EŞGÜDÜM : TANZİM, ORTAKLAMA, DÜZENLEME
ESTETİK : BEDİİYAT
ETKİ : TE'SİR
ETKİLİ : MÜESSİR
ETKİLENMEK: MÜTEESSİR OLMAK
ETKİN : MÜESSİR
ETMEN : MÜESSİR, ÂMİL
ETNİK : KAVMÎ
ETÜD : İNCELEME, MÜTÂLEA
EVRE : SAFHA, MERHALE
EVREN : KÂİNAT
EVRENSEL : CİHANŞÜMUL
EVRİM : TEKÂMÜL
EYLEM : FİİL, AMEL, HAREKET
EYLEMLİ : AMELÎ, FİİLÎ
EYLEMSİZLİK: HAREKETSİZLİK, AMELSİZLİK
EZGİ : NAĞME

-F-

FİZİKSEL : FİZİKÎ
FİZİK ÖTESİ : METAFİZİK, MABA' DETABÎA
FORM : ŞEKİL
FORMEL : ŞEKLÎ

-G-

GELENEKSEL: AN'ANEVÎ
GELGİT : MEDD-Ü CEZİR
GENEL : UMÛMÎ
GENELGE : TA'MÎM
GENELLEŞTİRMEK: TAMİM ETMEK, UMÛMÎLEŞTİRMEK
GENELLEMEK: TA'MÎM ETMEK
GENELLİKLE: UMÛMİYETLE
GENSORU : İSTİZAH
GEREÇ : MALZEME
GEREKÇE : ESBÂB-İ MÛCİBE
GEREKSİNİM: İHTİYAÇ
GEREKSİNME: MUHTAÇ OLMA
GEZMEN : SEYYAH
GİYSİ : ELBİSE
GİZ : SIR
GİZEM : SIR, ESRAR
GİZEMCİ : MİSTİK, MUTASAVVIF
GİZEMCİLİK: MİSTİSİZM, TASAVVUF
GİZEMLİ : ESRÂRENGİZ
GİZEMSEL : MİSTİK, TASAVVUFÎ
GÖKSEL : SEMÂVÎ
GÖMÜ : DEFİNE
GÖMÜT : MEZAR, KABİR
GÖMÜTLÜK : MEZARLIK
GÖNENCE : REFAH
GÖNENÇ : REFAH
GÖRECE : İZÂFÎ
GÖRECECİ : İZÂFİYETÇİ, (RELÂTİVİST)
GÖRELİ : İZÂFÎ
GÖREV : VAZİFE

GÖREVLİ : VAZİFELİ
GÖREVLENDİRMEK: VAZİFELENDİRMEK
GÖREVSİZLİK: VAZİFESİZLİK
GÖRKEM : İHTİŞAM
GÖRSEL : GÖRMEKLE ALÂKALI, BASARÎ
GÖRÜŞCÜ : ZİYARETÇİ
GÖZLEM : MÜŞÂHADE, TARASSUD, TEFAHHUS
GÖZLEMCİ : MÜŞÂHİD
GÖZLEMEVİ: RASATHÂNE
GÖZLEMLEMEK: MÜŞÂHADE ETMEK
GÜDÜ : GÜTME, SEVK
GÜDÜM : SEVK, GÜTME
GÜDÜMLÜ : SEVK EDİLEBİLEN
GÜLDÜRÜ : KOMEDİ
GÜLDÜRMEN: KOMİK
GÜLMECE : MİZAH
GÜNCE : HÂTIRA DEFTERİ, GAZETE
GÜNCEL : AKTÜEL, ŞE'NÎ, YEVMÎ
GÜNCELLEŞMEK: AKTÜELLEŞMEK, ŞE'NİYYET
GÜNDEM : RUZNÂME
GÜNLÜ : TARİHLİ
GÜVENCE : TEMİNAT
GÜVENÇ : İTİMAT
GÜVENLİ : EMİN
GÜVENLİK : EMNİYET, ASÂYİŞ

-H-

HALKOYU : REFERANDUM, REY-İ ÂM
HEPTEN : TAMAMİYLE
HOŞGÖRÜ : MÜSÂMAHA, TESÂMUH
HOŞGÖRÜLÜ: MÜSÂMAHAKÂR

-I-

ILIM : ÎTİDAL
ILIMAN : MÛTEDİL
ILIMLI : MÛTEDİL
ILIMLILIK : İTİDAL
IŞIN : ŞUA

-İ-

İÇE BAKIŞ : DERÛNÎ, MURÂKABE
İÇERİK : MUHTEVÂ
İÇERMEK : TAZAMMUN ETMEK
İÇGÖZLEM : BATINÎ TEFAHHUS
İÇGÜDÜ : İNSİYAK, SEVK-İ TABİÎ
İÇLEM : TAZAMMUN
İÇSEL : DÂHİLÎ
İÇSELLİK : LİRİZM
İÇTENLİK : SAMÎMİYET
İÇTENLİKLE: SAMÎMİYETLE
İÇ TEPİ : İLGA
İÇ TÜZÜK : DÂHİLÎ NİZÂMNÂME
İÇ UYUM : DERÛNÎ ÂHENK
İKİNCİL : TÂLÎ
İL : VİLÂYET
İLÇE : KAZA
İLENÇ : BEDDUA
İLETİŞİM : HABERLEŞME
İLETKEN : NÂKİL
İLETKENLİK: NÂKILİYET
İLGİ : ALÂKA
İLGİLENMEK: ALÂKADÂR OLMAK
İLGİLENDİRMEK: ALÂKADÂR ETMEK
İLGİLİ : ALÂKALI

İLGİNÇ : ALÂKA ÇEKİCİ
İLGİSİZ : ALÂKASIZ
İLGİSİZLİK : ALÂKASIZLIK, KAYITSIZLIK
İLİNTİ : NİSBET, TAALLUK
İLİNTİLİ : MENSUB, ÂİD, MÜTEALLİK
İLİŞİK : ALÂKA, TEMAS, ÂİDİYET, MÜNÂSEBET, MERBUT, ÂİD, MELFUF
İLİŞKİ : MÜNÂSEBET, TEMAS
İLİŞKİN : MÜTEALLİK, ALÂKALI, DÂİR, ÂİD
İLKE : UMDE, PRENSİP
İLKEL : İBTİDÂÎ
İLKELEŞMEK: UMDELEŞMEK
İLKELLEŞMEK: İBTİDÂÎLEŞMEK
İLKELLİK : İBTİDÂÎLİK
İMGE : HAYAL
İMGELEM : MUHAYYİLE
İMGELEME : TAHAYYÜL
İMGELEMEK: TAHAYYÜL ETMEK
İMGESEL : HAYÂLÎ
İMREN : GIBTA
İMRENCE : MAZBUT
İMSEL : İŞÂRETE ÂİD
İNAN :İTİKAD, İMAN, AKÎDE
İNANÇ : İTİKAD, İMAN, AKÎDE
İNANÇLI : MÜ'MİN, MU'TEKİD
İNANLI : MU'TEKID, İMANLI
İNANSIZ : KÂFİR
İNANSIZLIK : İMANSIZLIK, KÜFÜR
İNDİRGEME : İRCÂ ETME
İNDİRGEMEK: İRCÂ ETMEK
İNVESTİSMAN: YATIRIM
İRDELEME : TETEBBU, TEDKİK

İSTEM : TALEP
İSTEMLİ : İHTİYÂRÎ, İRÂDÎ
İSTEMSİZ : GAYRİ İRADÎ
İŞİTSEL : SEM'Î
İŞLEM : MUÂMELE
İŞLEV : FONKSİYON, UF'ULE
İŞLEVSEL : FONKSİYONEL
İŞTEŞLİK : MÜŞÂREKET
İVDİRMEK : TÂCİL ETMEK
İVECEN : ACÛL, ACELECİ
İVECENLİK : ACELECİLİK
İVEDİ : ACELE
İVEDİLİK : İSTİCAL
İVMEK : ACELE ETMEK,
İYE : SÂHİB
İYELİK : SÂHİBLİK, MÜLKİYETE TESÂHÜB
İZLEM : TEMA
İZLEMEK : TÂKİP ETMEK, SEYRETMEK, TEMÂŞA ETMEK
İZLENİM : İNTİBÂ
İZOLASYON : TECRİD
İZOLE ETMEK: TECRİD ETMEK

-J-

JARGON : GALAT

-K-

KALINTI : BAKİYE
KALIT : MİRAS
KALITÇI : MİRASÇI
KALITIM : VERÂSET, İRS
KALITSAL : İRSÎ

KALKIŞMA : TEŞEBBÜS, KIYAM
KAMU : AMME, HALK
KAMULAŞTIRMAK: İSTİMLÂK ETMEK
KAMUOYU : AMME EFKÂRI, UMÛMÎ EFKÂR
KAMUSAL : MÂŞERÎ, AMMEYE ÂİD
KAMUTAY : BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KANI : KANAAT, REY, DÜŞÜNCE
KANIT : DELİL
KANITLAMAK: İSPAT ETMEK
KANITLI : MÜDELLEL
KAPSAM : ŞUMÛL
KAPSAMAK : ŞÂMİL OLMAK
KAPSAR : ŞÂMİL
KARALAMA : TESVİD, MÜSVEDDE YAPMA
KARİZMA : ŞÜKÛH
KARŞI : MUHÂLİF
KARŞIN : RAĞMEN, MUKABİL
KARŞIT : ZIT, MUHÂLİF
KATKI : İLÂVE
KATMAN : TABAKA
KATMANLAŞMAK: TABAKALAŞMAK
KAVRAM : MEFHUM
KENT : ŞEHİR
KENTÇİLİK : ŞEHİRCİLİK
KENTLİ : ŞEHİRLİ
KESENEK : ÂİDAT
KESİNKES : KAT'Î
KESİNLEME : KAT'İLEŞME
KIRIM : KATLİAM
KIRSAL : KIR, KIRLIK
KLİNİK : SERİRİYAT
KISIR DÖNGÜ: FÂSİD DÂİRE

KISIT : TAHDİD, HACİR
KISITLAMAK: TAHDİD ETMEK
KISITLI : MAHCUR
KIVANÇ : MEMNÛNİYET
KIVANÇLI : MEMNUN
KİMLİK : HÜVİYET
KİMYASAL : KİMYEVÎ
KİŞİLİK : ŞAHSİYYET
KİŞİLİKSİZ : ŞAHSİYYETSİZ
KİŞİSEL : ŞAHSÎ
KOMUT : EMİR
KOMUTA : KUMANDA
KOMUTAN : KUMANDAN
KOMUTANLIK: KUMANDANLIK
KONSULTASYON: İSTİŞÂRE
KONU : MEVZU
KONUK : MİSÂFİR
KONUKÇU : MİHMANDAR
KONUK EVİ : MİSÂFİRHÂNE
KONUKLAMAK: MİSÂFİR ETMEK, ZİYÂFET ÇEKMEK
KONUKLUK : MİSÂFİRLİK, MİSÂFİRHÂNE
KONUKSEVER: MİSÂFİRPERVER
KONUM : MEVKİ, VAZİYET, DURUM
KONUT : MESKEN, İKAAMETGÂH
KONUŞLANDIRMAK: MEVZİLENDİRMEK
KOŞUL : ŞART
KOŞULLAR : ŞERÂİT, ŞARTLAR
KOŞULLANDIRILMAK: ŞARTLANDIRILMAK
KOŞULLANDIRMAK: ŞARTLANDIRMAK
KOŞULLANMAK: ŞARTLANMAK
KOŞULLU : ŞARTLI
KOŞUT : PARALEL

KOVUŞTURMA: TÂKİBAT
KÖKEN : MENŞE, KAYNAK
KÖKTEN : CEZRÎ, ESASLI
KÖKTENCİ : CEZRÎLİK TARAFTARI
KURAL : KAAİDE
KURALLAŞMAK: KAAİDELEŞMEK
KURALLAŞTIRMAK: KAAİDELEŞTİRMEK
KURALLI : KAAİDELİ
KURALSIZ : KAAİDESİZ
KURAM : NAZARİYE
KURAMCI : NAZARİYECİ
KURAMSAL : NAZARÎ
KURGU : MONTAJ, KURMA
KURMAY : ERKÂN-I HARB
KURUL : HEY'ET
KURULTAY : UMÛMÎ HEY'ET
KURUM : MÜESSESE
KURUMLAŞMAK: MÜESSESELEŞMEK
KURUMSAL : MÜESSESEVÎ
KUŞAK : NESİL
KUŞKU : ŞÜPHE, ENDİŞE
KUŞKUCU : ŞÜPHECİ
KUŞKULANMAK: ŞÜPHELENMEK
KUŞKULU : ŞÜPHELİ
KUŞKUSUZ : ŞÜPHESİZ
KUTLAMAK : TEBRİK ETMEK
KUTLU : MÜBÂREK, UĞURLU
KUTLULAMAK: TEBRİK ETMEK
KUTSAL : MUKADDES, KUDSÎ
KUTSALLAŞMAK: MUKADDESLEŞMEK
KUTSALLIK : KUDSİYYET
KUTSAMAK : TAKDİS ETMEK

KUTSUZ : UĞURSUZ
KUZEYSEL : ŞİMÂLÎ

-L-

LİKİD : SIVI
LOKAL : MAHFEL, MAHALLİ
LÖSEMİ : KANSIZLIK

-M-

MAKSİMUM : ÂZAMİ
MANTALİTE : MANTIK
MİNİMUM : ASGARİ
METOD : USÜL
MONOPOL : İNHİSAR
MORAL : AHLÂK, MÂNEVİYAT, KUVVE-İ MÂNEVİYE
MUŞTU : MÜJDE
MUŞTUCU : MÜJDECİ
MUŞTULAMAK: MÜJDELEMEK
MUT : SAADET, BAHT, TÂLİH
MUTLU : MES'UD, TÂLİHLİ
MUTSUZ : TÂLİHSİZ, BEDBAHT
MUTSUZLUK: BEDBAHTLIK

-N-

NATUR : TABİAT
NEDEN : SEBEP
NEDENSEL : İLLÎ, SEBEBÎ
NEDENSELLİK: İLLİYET
NEGATİF : MENFİ
NESNE : MADDE, ŞEY
NİCELİK : KEMMİYET
NİCELİKSEL : KEMMÎ

NİTE : NASIL
NİTEL : KEYFÎ, KEYFİYETE ÂİD
NİTELEMEK : VASIFLANDIRMAK, TAVSİF ETMEK
NİTELİK : KEYFİYET, VASIF
NİTELİKLİ : VASIFLI
NİTELİKSEL : KEYFÎ, KEYFİYETE ÂİD
NİTELİKSİZ : VASIFSIZ, ÂDİ
NİTELİKSİZLİK: VASIFSIZLIK
NİTESEL : KEYFÎ
NORMAL : TABİİ
NOSTALJİ : GEÇMİŞE ÖZLEM, HASRET
NOTER : KÂTİB-İ ADİL

-O-

ODAK : MİHRAK
OKUL : MEKTEP
OKUTMAN : OKUTUCU
OLAĞAN : TABİİ
OLAĞAN DIŞI: GAYRİ TABİÎ
OLAĞAN ÜSTÜ: FEVKALÂDE, HARİKULÂDE
OLANAK : İMKÂN
OLANAKLI : MÜMKÜN
OLANAKSIZ : İMKÂNSIZ
OLASI : MUHTEMEL
OLASILIK : İHTİMAL
OLAY : VAK'A, HÂDİSE
OLGU : VAK'A
OLUMLU : MÜSBET
OLUMSAL : MÜMKÜN
OLUMSALLIK: İMKÂN
OLUMSUZ : MENFÎ
OLUMSUZLUK: MENFÎLİK

OLUŞUM : TEKEVVÜN, TEŞEKKÜL
ONAM : TASVİP, KABUL
ONAMA : TASVİP VEYA TASDİK ETME
ONAMAK : TASVİP VEYA KABUL ETMEK
ONARIM : TÂMİRAT, TÂMİR
ONARMAK : TÂMİR ETMEK
ONAY : TASDİK, TASVİP
ONAYLAMAK: TASDİK ETMEK
ONAYLI : TASDİKLİ, MUSADDAK
ONAYSIZ : TASDİKSİZ
ONUR : ŞEREF, İZZET-İ NEFİS
ONURLANDIRMAK: ŞEREFLENDİRMEK
ONURLU : ŞEREFLİ, VEKARLI
ONURSAL : FAHRÎ
ONURSUZ : VEKARSIZ, HAYSİYETSİZ
OPERASYON: AMELİYAT
ORAN : NİSPET
ORANLAMAK: NİSPET ETMEK
ORANLI : MÜTENÂSİP
ORİJİN : MENŞE
ORİJİNAL : NEV'İ ŞAHSINA MÜNHASIR
ORANSIZ : NİSPETSİZ, HANTAL
ORANTI : NİSPET, TENÂSÜP
ORANTILI : MÜTENÂSİP
ORTAM : VASAT, MUHİT, ÇEVRE
OTURUM : CELSE
OY : REY
OYLAMAK : REYE BAŞ VURMAK
OZAN : ŞÂİR
OZANSI : ŞÂİRÂNE

-Ö-

ÖDENEK : TAHSİSAT
ÖDEV : VAZİFE, VECİBE, KÜLFET
ÖDEVLİ : MUVAZZAF, MÜKELLEF
ÖDEVCİL : VAZİFEŞİNAS
ÖDÜL : MÜKÂFAT
ÖDÜLLENDİRMEK: MÜKÂFATLANDIRMAK
ÖDÜN : TÂVİZ, İVAZ
ÖDÜNLEMEK: TÂVİZ VERMEK
ÖDÜNLÜ : TÂVİZLİ
ÖDÜNSÜZ : TÂVİZSİZ
ÖĞE : UNSUR, CÜZ, UZUV
ÖĞRENCİ : TALEBE
ÖĞRENCİLİK: TALEBELİK
ÖĞRENİM : TAHSİL
ÖĞRETİ : MESLEK, DOKTRİN
ÖĞRETİM : TEDRİS, TEDRİSAT
ÖĞRETMEN : MUALLİM, MUALLİME
ÖĞRETSEL : ÖĞRETİCİ, TÂLİMİ
ÖNCEL : SELEF
ÖNCELİK : TEKADDÜM
ÖNCELLİKLE: EVVELİYETLE
ÖNCESİZ : EZELÎ
ÖNCESİZLİK: EZELİYET
ÖNDER : ŞEF
ÖNEM : EHEMMİYET
ÖNEMLİ : MÜHİM, EHEMMİYETLİ
ÖNEMSİZ : EHEMMİYETSİZ
ÖNEMSEMEK: EHEMMİYET VERMEK, MÜHİMSEMEK
ÖNERGE : TAKRİR
ÖNERİ : TEKLİF
ÖNERME : TEKLİF, KAZİYE

ÖNERMEK : TEKLİF ETMEK
ÖNGÖRMEK : DERPİŞ ETMEK
ÖNGÖRÜ : BASİRET, DÛRENDİŞLİK
ÖNGÖRÜLÜ : BASİRETLİ, DÛRENDİŞ
ÖNGÜN : ARİFE
ÖNLEM : TEDBİR
ÖNSEL : KABLÎ
ÖN SEZİ : HİSS-İ KABLELVUKU
ÖN YARGI : PEŞİN HÜKÜM
ÖRGÜN : TEŞKİLÂTLI
ÖRGÜT : TEŞKİLÂT
ÖRGÜTÇÜ : TEŞKİLÂTÇI
ÖRGÜTÇÜLÜK: TEŞKİLÂTÇILIK
ÖRGÜTLEMEK: TEŞKİLÂTLANMAK
ÖRGÜTLENDİRMEK: TEŞKİLÂTLANDIRMAK
ÖRGÜTLENMEK: TEŞKİLÂTLANMAK
ÖRGÜTLÜ : TEŞKİLÂTLI
ÖRGÜTSEL : TEŞKİLÂTA ÂİD
ÖRGÜTSÜZ : TEŞKİLÂTSIZ
ÖRNEĞİN : MESELÂ
ÖRTÜLÜ ÖDENEK: TAHSİSAT-I MESTURE
ÖRTÜŞMEK : TETÂBUK, MUTÂBIK VEYA UYGUN OLMA
ÖVÜNÇ : İFTİHAR
ÖYKÜ : HİKÂYE
ÖYKÜCÜ : HİKAYECİ, HİKÂYE YAZARI
ÖYKÜCÜLÜK: HİKÂYECİLİK
ÖZDEŞ : AYNI, EŞİT
ÖZDEŞLİK : AYNİYET
ÖZ DEYİŞ : VECİZE
ÖZEL : HUSÛSÎ
ÖZELCİ : HUSÛSÎ TEŞEBBÜS TARAFTARI
ÖZELEŞTİRİ : KENDİ KENDİNİ TENKİD

ÖZELİK : HASSA
ÖZELLİK : HUSÛSİYET
ÖZELLEŞMEK: HUSÛSİLEŞMEK
ÖZELLEŞTİRMEK: HUSÛSİLEŞTİRMEK
ÖZELLİKLE : BİLHASSA, HASSATEN
ÖZEN : İTİNA, İHTİMAM
ÖZENCİ : HEVESKÂR
ÖZENDİRİ : TEŞVİK
ÖZENDİRMEK: TEŞVİK ETMEK
ÖZENLİ : İTİNALI
ÖZENMEK : HEVESLENMEK
ÖZENSİZ : İTİNASIZ
ÖZENSİZLİK: İTİNASIZLIK, İHMALKÂRLIK
ÖZENTİ : TAKLİTÇİLİK HEVESİ
ÖZENTİCİ : TAKLİTÇİ
ÖZENTİLİ : İTİNALI
ÖZERK : MUHTAR
ÖZERKLİK : MUHTARİYET
ÖZET : HULÂSA
ÖZETLEMEK: HULÂSA ETMEK
ÖZETLEYİŞ : İCMAL
ÖZGE : GAYRI, BAŞKA
ÖZGECİLİK : DİĞERGÂMLIK
ÖZGEÇMİŞ : TERCÜME-İ HAL
ÖZGÜ : HAS, MAHSUS
ÖZGÜL : HAS, NEVÎ
ÖZGÜLEMEK: TAHSİS ETMEK
ÖZGÜN : NEVİ ŞAHSINA MÜNHASIR
ÖZGÜR : HÜR, SERBEST
ÖZGÜRLÜK : HÜRRİYET, SERBESTÎ
ÖZGÜRLÜKÇÜ: HÜRRİYETPERVER
ÖZGÜRLÜKÇÜLÜK: HÜRRİYETÇİLİK

ÖZGÜRLÜKSÜZ: ESİR, MAHKÛM
ÖZLEM : HASRET
ÖZLEME : HASRET ÇEKMEK, İŞTİYAK
ÖZLEŞMEK : SAFLAŞMA, TASFİYE OLMA
ÖZLEŞTİRME: TASFİYECİLİK, SAFLAŞTIRMA
ÖZLEŞTİRMECİLİK: TASFİYECİLİK
ÖZLÜK İŞLERİ: ZAT İŞLERİ
ÖZNE : FÂİL
ÖZNEL : ENFÜSÎ
ÖZSEL : MUHTEVÂYA ÂİD
ÖZ SEVİ : HAYSİYET, İZZET-İ NEFİS, ŞEREF
ÖZSU : USÂRE
ÖZÜMLEME : TEMSİL
ÖZÜMSEMEK: TEMSİL ETMEK
ÖZÜMSENMEK: TEMESSUL OLUNMAK
ÖZÜNLÜ : DERÛNÎ, ZÂTÎ
ÖZVERİ : FEDÂKÂRLIK
ÖZVERİLİ : FEDAKÂR

-P-

PARATONER: SİPER-İ SÂİKA
PEKİN : KAT'Î, MEVSUK
PEKİTMEK : TEKİD ETMEK
PEKİNLİK : MEVSÛKIYET, KAT'İYYET
PERESTİJ : İTİBAR
PRENSİP : UHDE
POLEMİK : MÜNAKAŞA
POZİSYON : DURUM
POZİTİF : MÜSPET
PROBLEM : MES'ELE
PROJEKSİYON: GÖRÜŞ, NÜFUZ-İ NAZAR

-R-

RADİKAL : KÖKLÜ, CEZRÎ
RASLANTI : TESÂDÜF, RAST GELME
RASLANTISAL: TESÂDÜFÎ
RESTORAN : AŞEVİ
REAKSİYON : AKSÜLÂMEL
REFLEKTE ETMEK: AKSETTİRMEK
RÖPORTAJ : MÜLÂKAT
REVİZYON: YENİLEME, TÂMİR
RUHSAL : RÛHÎ

-S-

SAĞ BEĞENİ: ZEVK-İ SELİM
SAĞ DUYU : HİSS-İ SELİM, AKL-I SELİM
SAĞLIKSAL : SIHHÎ
SAKINCA : MAHZUR
SAKINCALI : MAHZURLU
SAKINCASIZ: MAHZURSUZ
SALDIRGAN : MÜTECÂVİZ
SALDIRGANLIK: TECÂVÜZ, MÜTECÂVİZLİK
SALDIRI : HÜCUM, TAARRUZ, TECÂVÜZ
SALDIRMAK: HÜCUM, TAARUZ, TECÂVÜZ VEYA TASADDÎ ETMEK
SALDIRMAZLIK: ADEM-İ TECÂVÜZ
SALGI : İFRAZAT
SALGIN : SÂRÎ
SALIK : TAVSİYE
SALIK VERMEK: TAVSİYE ETMEK
SALIVERME : TAHLİYE ETME
SALT : MUTLAK
SALT ÇOĞUNLUK: MUTLAK EKSERİYET

SANAL : MEVHUM
SANI : ZAN, VEHİM, HAYAL
SANIK : MAZNUN
SANTRAL : MERKEZ
SAPTAMAK : TESBİT ETMEK
SARKAÇ : RAKKAS
SARMAL : HELEZONÎ
SAV : İDDİA, DÂVÂ
SAVCI : MÜDDE-İ UMÛMÎ
SAVAŞ : HARB, MUHÂREBE, CİHAD, MÜCÂHEDE, CİDAL, MÜCÂDELE, CENK
SAVLAMAK: İDDİA ETMEK
SAVLI : İDDİALI
SAVUNMA : MÜDÂFAA
SAVUNMAK : MÜDÂFAA ETMEK
SAVUNUCU : MÜDÂFÎ
SAVUNUCULUK: MÜDÂFÎLİK
SAYDAM : ŞEFFAF
SAYDAMLIK: ŞEFFAFLIK
SAYGI : HÜRMET, İHTİRAM
SAYGI DEĞER: MUHTEREM
SAYGILI : İHTİRAMKÂR
SAYGIN : MÛTEBER, MUHTEREM
SAYGINLIK : ÎTİBAR
SAYGISIZ : HÜRMETSİZ, LÂÛBÂLİ
SAYIN : MUHTEREM
SAYIŞTAY : DİVAN-I MUHÂSEBAT
SAYLAV : MEB'US, MİLLETVEKİLİ
SAYMAN : MUHÂSEBECİ
SAYMANLIK: MUHÂSİBLİK
SEÇENEK : HAKK-I HIYAR
SEÇMELİ : İHTİYÂRÎ

SEÇMEN : MÜNTEHİB, SEÇİCİ
SEKRETER : KÂTİP
SEMPATİ : CANA YAKINLIK, SICAK KANLILIK
SEMBOL : REMZ
SELEKSİYON: ISTIFA
SERVİS : HİZMET
SERÜVEN : MÂCERA
SEVECEN : ŞEFKATLİ, MÜŞFİK
SEVECENLİK: ŞEFKAT
SEVİ : AŞK
SEZGİ : HADS
SEZON : MEVSİM
SIKI YÖNETİM: ÖRFÎ İDÂRE
SINAV : İMTİHAN
SIRALAÇ : DOSYA
SIVI : MÂYÎ
SİMGE : REMİZ, TİMSAL
SİMGELEMEK: REMZ ETMEK
SİNERJİ : TEŞRÎK-İ MESÂÎ
SİSTEM : NİZAM
SİSTEMATİK: NİZAMÎ
SİYASA : SİYÂSET
SİYASAL : SİYÂSÎ
SOLUK : NEFES
SOLUNUM : NEFES ALMA
SOMUT : MÜŞAHHAS
SOMUTLAMAK: MÜŞAHHAS KILMAK
SOMUTLAŞMAK: MÜŞAHHASLAŞMAK
SOMUTLUK : MÜŞAHHASLIK
SONUÇ : NETİCE
SONUÇLANMAK: NETİCELENMEK
SONUÇLANDIRMAK: NETİCELENDİRMEK

SORGU : SUAL, İSTİNTAK
SORU : SUAL
SORUM : MES'ULİYET
SORUMLU : MES'UL
SORUMLULUK : MES'ÛLİYET
SORUMSUZ : MES'ÛLİYETSİZ
SORUMSUZLUK : MES'ÛLİYETSİZLİK
SORUN : MES'ELE
SOYUT : MÜCERRED
SOYUTLAMA : TECRİD
SOYUTLAMAK : TECRİD ETMEK
SOYUTLUK : MÜCERRETLİK
SÖMÜRGE : MÜSTEMLEKE
SÖMÜRGECİLİK : MÜSTEMLEKECİLİK
SÖMÜRGELEŞMEK: MÜSTEMLEKELEŞMEK
SÖMÜRGEN : İSTİSMARCI
SÖMÜRGENLİK : İSTİSMARCILIK
SÖMÜRMEK : İSTİSMAR ETMEK
SÖMÜRÜ : İSTİSMAR
SÖMÜRÜCÜLÜK : İSTİSMARCILIK
SÖYLEŞİ : SOHBET, MUSÂHABE
SÖYLEM : ŞİVE, İFÂDE
SÖYLEŞMEK : MÜZÂKERE ETMEK
SÖYLEV : NUTUK
SÖZCÜK : KELİME
SÖZEL : LÂFZÎ, ŞİFÂHÎ
SÖZ KONUSU : BAHİS MEVZUU
SÖZLEŞME : AKİD
STANDARD : TABİÎ
STAR : YILDIZ
SUBAY : ZABİT
SUSKUN : SÜKÛTÎ

SÜBJEKTİF : ENFÜSÎ
SÜRE : MÜDDET
SÜREÇ : VETİRE

-Ş-

ŞÖLEN : ZİYAFET

-T-

TAMU : CEHENNEM
TANI : TEŞHİS
TANIK : ŞÂHİD
TANIKLIK : ŞAHÂDET, ŞÂHİDLİK
TANRI : İLÂH
TANRIÇA : İLÂHE
TANRISAL : İLÂHÎ
TAPINAK : MÂBED
TARIM : ZİRAAT
TARIMSAL : ZİRÂÎ
TARİHSEL : TARİHÎ
TARTIŞMA : MÜNÂKAŞA
TARTIŞMAK : MÜNÂKAŞA ETMEK
TASARI : LÂYİHA
TASARIM : TASAVVUR, PLÂNLAMA
TASARIMLAMAK : TASAVVUR ETMEK
TASARLAMAK : TASAVVUR ETMEK
TASLAK : MÜSVEDDE
TAŞINIR MAL : MENKUL MAL
TAŞINMAZ MAL : GAYRİ MENKUL
TAŞIT : NAKİL VÂSITASI
TECİM : TİCÂRET
TECİMEN : TÜCCAR
TECİMEVİ : TİCÂRETHÂNE

TECİMSEL	: TİCÂRÎ
TEK DÜZEN	: YEKNESAK, MUTTARİD
TEK DÜZENLİK	: YEKNESAKLIK
TEKEL	: İNHİSAR
TEKELCİ	: İNHİSARCI
TEKELCİLİK	: İNHİSARCILIK
TEKİL	: MÜFRED
TEPKİ	: AKSÜLAMEL
TERİM	: ISTILAH
TİN	: RUH
TİNSEL	: RÛHÎ
TRETUVAR	: YAYA KALDIRIMI
TRAFİK	: SEYR-U SEFER
TOLERANS	: TESÂMÜH
TOPLUM	: CEMİYET
TOPLUMSAL	: İÇTİMÂÎ
TUTKU	: İHTİRAS, İPTİLÂ
TUTUCU	: MUHÂFAZAKÂR
TUTUK	: MEVKUF
TUTUKLAMA	: TEVKİF ETME
TUTUKLU	: MEVKUF
TÜKETİCİ	: MÜSTEHLİK
TÜKETİM	: İSTİHLÂK
TÜM	: BÜTÜN
TÜMCE	: CÜMLE
TÜMDEN GELİM	: TALİL
TÜMEL	: KÜLLÎ
TÜMEVARIM	: İSTİKRA
TÜMLEÇ	: MÜTEMMİM
TÜMLEMEK	: İKMAL ETMEK
TÜMLER	: MÜTEMMİM
TÜM SAYI	: TAM SAYI

TÜRDEŞ	: HEMCİNS
TÜRDEŞLİK	: TECÂNÜS
TÜRE	: HUKUK, ADÂLET
TÜREL	: ADLÎ, HUKUKÎ
TÜRETMEN	: MUHTERİ, MÛCİD
TÜZEL	: HÜKMÎ
TÜZEL KİŞİ	: HÜKMÎ ŞAHIS
TÜZÜK	: NİZÂMNÂME

-U-

UĞRAŞ	: MEŞGULİYET, MESLEK
UĞRAŞI	: MEŞGUL OLUNAN ŞEY
ULUS	: MİLLET
ULUSAL	: MİLLÎ
ULUSALLAŞTIRMAK	: MİLLÎLEŞTİRMEK
ULUSALLIK	: MİLLİYET
ULUSÇU	: MİLLİYETÇİ
ULUSÇULUK	: MİLLİYETÇİLİK
ULUSLARARASI	: BEYNELMİLEL
US	: AKIL, TERBİYE
US ALIR	: MÂKUL
USA VURMAK	: MUHÂKEME ETMEK
USÇULUK	: AKILCILIK
USLAMLAMA	: MUHÂKEME YÜRÜTME
USLAMLAMAK	: MUHÂKEME ETMEK
USSAL	: AKLÎ
USSALLAŞTIRMA	: AKLÎLEŞTİRME
UTKU	: ZAFER
UYAK	: KAFİYE
UYARI	: İKAZ
UYARLAMA	: İNTİBAK ETTİRME
UYARMA	: İKAZ ETME, TENBİH ETME

UYDU	: PEYK
UYDULAŞMAK	: PEYKLEŞMEK
UYDULUK	: PEYKLİK
UYGAR	: MEDENÎ
UYGARLAŞMA	: MEDENÎLEŞME
UYGARLAŞTIRMA	: MEDENÎLEŞTİRME
UYGARLIK	: MEDENİYET
UYGU	: TEKABÜL, TETÂBUK
UYGULAMA	: TATBİK, TATBİKAT
UYGULAMAK	: TATBİK ETMEK
UYGULAMALI	: TATBİKİ
UYRUK	: TEBAA
UYRUKLUK	: TÂBİİYET
UYUM	: ÂHENK, MUTÂBAKAT
UYUMLU	: ÂHENKLİ, MUTÂBIK
UYUMLULUK	: ÂHENKLİLİK
UYUMSUZ	: ÂHENKSİZ
UYUŞMAZLIK	: İHTİLÂF
UZAY	: FEZA
UZMAN	: MÜTEHASSIS
UZMANLAŞMAK	: MÜTEHHASSIS OLMAK
UZMANLIK	: İHTİSAS

-Ü-

ÜLKÜSEL	: İDEAL
ÜNLÜ	: MEŞHUR, MÂRUF
ÜREME	: TENÂSÜL
ÜRETİM	: İSTİHSAL
ÜRETMEN	: MÜSTAHSİL
ÜRÜN	: MAHSUL
ÜYE	: ÂZÂ
ÜYELİK	: ÂZÂLIK

-V-

VARSAYIM	: FARAZİYE
VERİ	: MUTA
VİZYON	: GÖRÜŞ
VURGU	: AKSAN
VURGULAMAK	: TEBÂRÜZ ETTİRMEK

-Y-

YADSIMA	: NEFY, İNKÂR
YADSIN	: GARİP
YADSINLIK	: GARİPLİK
YAĞI	: DÜŞMAN
YAKARI	: DUA, TAZARRU, NİYAZ
YAKIT	: MAHRUKAT, YAKACAK
YAKLAŞIM	: TEMAS, ÜSLÛB
YALINÇ	: BASİT
YALITIM	: TECRİD
YALITKAN	: MÜCERRİD, TECRİD EDEN
YALITMAK	: TECRİD ETMEK
YALVAÇ	: PEYGAMBER
YANILGI	: HATA, SEHİV
YANIT	: CEVAP
YANITLAMAK	: CEVAP VERMEK
YANKI (YANKU)	: AKS-İ SEDA
YANLI	: TARAFTAR, TARAFGİR
YANSIMA	: AKSETME
YANSIMAK	: AKSETMEK
YANSITMAK	: AKSETTİRMEK
YANSIZ	: TARAFSIZ, BÎTARAF
YAPAY	: SUN'Î
YAPAYLIK	: SUN'ÎLİK
YAPISAL	: BÜNYEVÎ

YAPIT : ESER
YAPTIRIM : MÜEYYİDE
YARAR : FAYDA
YARARLI : FAYDALI
YARARSIZ : FAYDASIZ
YARARSIZLIK : FAYDASIZLIK
YARAŞIK : MÜNÂSİP, MUVÂFIK
YARATIK : MAHLÛK
YARGI : HÜKÜM
YARGICI : HÜKÜM VEREN
YARGIÇ : HÂKİM
YARGIÇLIK : HÂKİMLİK
YARGILAMAK : MUHÂKEME ETMEK
YARGITAY : TEMYİZ MAHKEMESİ
YASA : KANUN
YASAL : KANUNÎ
YASALAŞMAK : KANUNLAŞMAK
YASALAŞTIRMAK : KANUNLAŞTIRMAK
YASALLAŞTIRMA : KANUNÎLEŞTİRMEK
YASAMA : TEŞRÎ
YAŞAM : HAYAT
YAŞAM ÖYKÜSÜ : HAYAT HİKÂYESİ, TERCÜME-İ HAL
YAŞAMSAL : HAYATÎ
YAŞAMSALLIK : HAYATİYET
YAŞANTI : YAŞAMA ŞEKLİ
YATAY : UFKÎ
YAZAR : MÜELLİF, MUHARRİR
YAZGI : KADER
YAZGICI : KADERCİ
YAZIN : EDEBİYAT
YAZINCI : EDEBİYATÇI
YAZINERİ : EDİB

YAZINSAL	: EDEBÎ
YAZIT	: KİTÂBE
YAZMAN	: KÂTİP
YAZMANLIK	: KÂTİPLİK
YENİLGİ	: MAĞLÛBİYET
YEREL	: MAHALLÎ, MEVZİÎ
YERLEŞKE	: MESKEN
YETENEK	: KABİLİYET
YETENEKLİ	: KABİLİYETLİ
YETENEKSİZ	: KABİLİYETSİZ
YETERLİ	: KÂFİ, KİFÂYETLİ
YETKİ	: SELÂHİYET
YETKİLİ	: SELÂHİYETLİ, SELÂHİYETTAR
YETKİN	: KÂMİL
YETKİNLİK	: KEMAL
YETMEZLİK	: KİFÂYETSİZLİK
YIR	: ŞİİR, ŞARKI, TÜRKÜ
YİNELEM	: TEKRİR, TEKRAR ETME
YİNELEME	: TEKRAR ETME
YOĞUN	: KESİF
YOĞUNLAŞMAK	: TEKÂSÜF ETMEK
YOĞUNLUK	: KESÂFET
YOKSUN	: MAHRUM
YOKSUNLUK	: MAHRÛMİYET
YÖNETİCİ	: İDÂRECİ
YÖNETİM	: İDÂRE
YÖNETMEK	: İDÂRE ETMEK
YÖNETİMSEL	: İDÂRÎ
YÖNETMEN	: İDÂRECİ
YÖNETMENLİK	: İDÂRECİLİK
YÖNTEM	: USÛL
YÖRESEL	: MAHALLÎ

YÖRESELLİK	: MAHALLÎLİK
YÖRÜNGE	: MAHREK
YÜKLEM	: FİİL
YÜKÜM	: MÜKELLEFİYET
YÜKÜMLÜ	: MÜKELLEF
YÜKÜMLÜLÜK	: MÜKELLEFİYET
YÜRÜRLÜK	: MER'İYET
YÜRÜTME	: İCRA
YÜRÜTÜM	: İNFAZ
YÜZEY	: SATIH
YÜZEYSEL	: SATHÎ
YÜZEYSELLİK	: SATHÎLİK

-Z-

ZAMAN AŞIMI	: MÜRÛR-İ ZAMAN
ZORUNLU	: ZARÛRÎ, MECBÛRÎ
ZORUNLULUK	: ZARÛRET, IZTIRAR, MECBÛRİYET

